

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra humanitních věd

Diplomová práce

**Památné stromy jako součást kulturní krajiny.
Terénní výzkum, dokumentace, zákonná ochrana.**

Bc. Pavlína Kočová

© 2012 ČZU v Praze

!!!

**Místo této strany vložíte zadání diplomové práce.
(Do jedné vazby originál a do druhé kopii)**

!!!

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou diplomovou práci „**Památné stromy jako součást kulturní krajiny. Terénní výzkum, dokumentace, zákonná ochrana**“ jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího diplomové práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu literatury na konci práce. Jako autorka uvedené diplomové práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušila autorská práva třetích osob.

V Praze dne 31.3.2012

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala PhDr. Miroslavu Polišíenskému, CSc. za odborné vedení při tvorbě této diplomové práce.

Dále bych chtěla za spolupráci při získávání údajů o památných stromech na Tachovsku poděkovat p. Gonové a p. Multušové z Městského úřadu v Tachově, ing. Uhlířové z Městského úřadu ve Stříbře, p. Koryntovi z Městského úřadu v Bezručicích, p. Čermákové z Městského úřadu v Plané, p. Krasanovské z Městského úřadu v Boru, ing. Kaderovi ze Správy chráněné krajinné oblasti Český les, ing. Schlossarovi ze Správy chráněné krajinné oblasti Slavkovský les a ing. Rešovi z Agentury ochrany přírody a krajiny ČR.

Rovněž bych ráda poděkovala p. Josefu Kočímu, p. Marii Kočové, Bc. Martinu Šetlíkovi a sl. Monice Šetlíkové za spolupráci a pomoc v průběhu terénního výzkumu na Tachovsku.

Pracovníci Muzea Českého lesa v Tachově mi byli nápomocni při vykonání diplomní praxe zaměřené na památné stromy a tímto jim chci také poděkovat.

**Památné stromy jako součást kulturní krajiny.
Terénní výzkum, dokumentace, zákonná ochrana.**

**Memorable trees as part of the cultural landscape.
Terrain research, documentation, legal protection.**

Souhrn

Tato diplomová práce podrobně představuje a dokumentuje jednotlivé stromy, skupiny stromů a stromořadí, které tvoří soubor 61 objektů památných stromů v okrese Tachov (Plzeňský kraj).

Teoretická část je věnovaná historii památných stromů, úloze, kterou hrály v životě lidí, zaznamenává snahy o ochranu stromů v minulosti a uvádí podrobné informace k zákonné ochraně památných stromů v současnosti. Dále se zabývá výkladem o stromech jako součástech kulturní krajiny, o péči, jež je stromům věnována a neopomíjí ani ekonomický aspekt spojený s touto péčí a jejím financováním, rovněž doplňuje i další vývoj koncepce ochrany památných stromů.

Výzkumná část je pak zaměřena nejen na představení okresu Tachov z administrativního hlediska, ale také uvádí konkrétní údaje o celkových počtech stromů a jejich skladbě v uvedené lokalitě. Nejrozsáhlejší kapitola pak předkládá údaje zjištěné v terénu a na příslušných správních úřadech, kdy jsou podrobně zdokumentovány jednotlivé objekty památných stromů zkoumaného regionu.

Klíčová slova:

památné stromy

stromy chráněné státem

významné stromy

ochrana památných stromů

Tachovsko

Summary

This thesis presents in detail and documents individual trees, groups of trees and tree-lined avenues that form a file of 61 objects of memorable trees in Tachov district (Pilsen region).

The theoretical part is devoted to the history of the memorable trees, the role they played in the lives of people. It records the efforts to protect trees in the past and provides detailed information on the legal protection of memorable trees at present. It also deals with the interpretation of the trees as part of the cultural landscape, the care given to trees as well as the economic aspects connected with this care, and its financing; the work also further develops the concept of protection of memorable trees.

The research part is focused not only on introducing Tachov district in terms of administration, but it also provides specific data on total numbers of trees and their structure in this location. The largest chapter then presents data collected directly in the field and at relevant administrative bodies, documenting in detail the various objects of memorable trees in the examined region.

Keywords:

memorable trees

trees protected by the state

significant trees

protection of memorable trees

Tachov district

Obsah

1. Úvod	10
2. Cíl práce a metodika	11
3. Přehled řešené problematiky	12
3.1. Historie soužití lidí a stromů	12
3.1.1. Člověk a strom	12
3.1.2. Stromy a mytologie	12
3.1.3. Stromy a mýty	13
3.1.4. Proměna vztahů lidí a stromů	13
3.2. Ochrana stromů v minulosti	14
3.3. Zákonná ochrana památných stromů v současné době	15
3.3.1. Zákon o ochraně přírody	15
3.3.2. Vyhláška Ministerstva životního prostředí České republiky	17
3.3.2.1. Vzory označení památných stromů v terénu	19
3.4. Památný strom	21
3.4.1. Památné stromy v krajině	21
3.4.2. Důvody vyhlášení	21
3.4.3. Vyhlásování památných stromů	23
3.4.4. Ochranné pásmo památného stromu	24
3.4.5. Evidence památných stromů v ČR	24
3.4.5.1. Registr objektů ÚSOP	25
3.4.6. Rušení ochrany památných stromů	26
3.5. Péče o památné stromy	26
3.5.1. Řez stromů	27
3.5.2. Statické zajištění koruny	27
3.5.3. Ošetření dutin stromů	28
3.6. Záchrana genofondu	28
3.7. Ekonomika a památný strom	29
3.7.1. Oceňování dřevin	29
3.7.1.1. Příklad ocenění dřeviny	29
3.7.2. Náklady na péči o památné stromy a její financování	30
3.7.2.1. Dotace – Program péče o krajinu	30
3.7.2.2. Dotace z Evropské unie	31
3.7.2.3. Nadace Partnerství – granty a osvěta	32
3.8. Koncepce další ochrany památných stromů	33
3.9. Existence ochrany stromů ve světě	34
4. Praktická část	35
4.1. Charakteristika zkoumané lokality	35
4.2. Památné stromy v okrese Tachov rozdělené podle struktury	36
4.3. Zastoupení jednotlivých taxonů památných stromů v okrese Tachov	37
4.4. Terénní výzkum	38
4.5. Jednotlivé objekty památných stromů na Tachovsku	40
4.5.1. Broumovský jasan	41
4.5.2. Dubová alej pod Broumovem	42
4.5.3. Broumovské smrky v Hamerském údolí	42
4.5.4. Broumovský smrk	43
4.5.5. Lípy na Jalovém dvoře	44
4.5.6. Smrk u Žďáru	45
4.5.7. Chodovská lípa u Hamerského potoka	46
4.5.8. Dub a lípa na Štajnerce	46
4.5.9. Duby u Oborské hájenky	47
4.5.10. Lípa v Lesné na návsi	48
4.5.11. Lípa v Lesné (Lípa v Lesné u pana Hřčina)	49
4.5.12. Lesenská lípa u kostela	49
4.5.13. Bažantovská lípa	50

Obsah – pokračování

4.5.14. Klen u Mýtského mlýna	51
4.5.15. Mílovská lípa	52
4.5.16. Lípa Jindřicha Kolowrata	52
4.5.17. Rájovská trojice	53
4.5.18. Jadružský jasan	54
4.5.19. Jadružský smrk	54
4.5.20. Muckovská alej	55
4.5.21. Jírovcová alej u Olešné	56
4.5.22. Dub zimní	57
4.5.23. Skviřínský dub	57
4.5.24. Borská alej	58
4.5.25. Borský kaštan	59
4.5.26. Lípa Na farském	59
4.5.27. Starosedlišťské lípy	60
4.5.28. Tisovský javor	61
4.5.29. Alej u minerálního pramene	62
4.5.30. Knížecí alej v Tachově	63
4.5.31. Lípy u Lomského mlýna	64
4.5.32. Lomská borovice	65
4.5.33. Alej ke Svaté Anně v Plané	65
4.5.34. Buk u měšťanského pivovaru v Plané	66
4.5.35. Týnecká lípa	67
4.5.36. Chodovoplánský dub	68
4.5.37. Lípa u Pístovského památníku	68
4.5.38. Lípy u Tabákového mlýna	69
4.5.39. Lípa ve Výškovicích	70
4.5.40. Boněnovská lípa	71
4.5.41. Jeřáb muk u Kosího potoka	72
4.5.42. Ostrovecká lípa	72
4.5.43. Skupina kaštanů u sochy sv. Rodiny v Olbramově	73
4.5.44. Polžický modřín	74
4.5.45. Buk v Kohoutově	75
4.5.46. Lípy na samotě U Silnice	75
4.5.47. Slavická lípa	76
4.5.48. Smrk v údolí Kozolupského potoka	77
4.5.49. Dub červený u Skály	77
4.5.50. Lípy u kapličky sv. Mikuláše	78
4.5.51. Lípy u kašny na návsi	79
4.5.52. Kaštan u kostela	79
4.5.53. Buk v zámecké zahradě	80
4.5.54. Svojšínská lípa	81
4.5.55. Dub u Kráčny	81
4.5.56. Lípa u Petrova mlýna	82
4.5.57. Duby nad Pozorkou	83
4.5.58. Dub u Senětické hájenky	84
4.5.59. Alfrédovská alej	84
4.5.60. Prostibořská lípa	85
4.5.61. Kyjovská lípa	86
4.6. Důvody vyhlášení památných stromů na Tachovsku	87
4.7. Stručná doporučení k návštěvám jednotlivých objektů na Tachovsku	87
5. Závěr	89
6. Seznam použitých zdrojů	91
7. Přílohy	95
Seznam příloh	157

1. Úvod

Téma této diplomové práce zní: „Památné stromy jako součást kulturní krajiny. Terénní výzkum, dokumentace, zákonná ochrana.“

Ze zkušeností, jež samotný terénní výzkum přinesl, lze jednoznačně konstatovat, že památné stromy jsou pro spoustu lidí neznámým fenoménem, který jim je i přesto nabízen okolní přírodou a krajinou. Jen velmi staří lidé byli schopni pomoci svou radou a zkušenostmi nalézt konkrétní památný strom v krajině.

Proto je možné napsat, že problematika památných stromů je na velmi vzdáleném místě ve výčtu zájmů většiny lidí, ale i přesto se najdou lidé, kteří uvedené stromy vyhledávají a věnují jim zaslouženou pozornost.

Památné stromy jsou nositelé nezměrné životní síly a energie, rovněž dotváří krajinu kolem nás a svou dech beroucí majestátností vzbuzují ve svých obdivovatelích hlubokou úctu a obdiv. Pro mnohé pak představují kroniky uchovávající lidskou paměť na různé životní události zasahující až ke vzdáleným předkům.

Terénní výzkum je věnován lokalitě, která je součástí Plzeňského kraje a zahrnuje celé území okresu Tachov.

V současné době je na Tachovsku pro oblast památných stromů registrováno 61 objektů v platnosti, jimž bude věnována výzkumná část této práce. K jednotlivým objektům bude poskytnuto co nejširší spektrum zjištěných informací, tak aby bylo možné vytvořit si ucelenou představu o stavu, struktuře a charakteru památných stromů na zkoumaném území.

Pět registrovaných památných stromů jednotlivců je vedeno jako zrušené objekty, jedná se o Smrk u hájenky v Jedlině, Malodvorský javor, Lípu v Křivcích, jejichž ochrana byla zrušena v roce 1994 z důvodu zničení či rozsáhlého poškození stromů vlivem přírodních podmínek (sníh, vítr, houbové choroby). Dalšími stromy se zrušenou ochranou jsou pak Akát pod Vačinou (2001) – mimochodem jediný památný trnovník akát na Tachovsku – a Smrk pod Bukovou strání, který odumřel v roce 2010.

2. Cíl práce a metodika

Cílem této diplomové práce je zmapovat památné stromy v celém okrese Tachov na západě Čech, zjistit co nejvíce relevantních údajů k jednotlivým objektům památných stromů, skupin stromů a stromořadí a vytvořit o nich souhrnný přehled pro danou lokalitu.

Vzhledem k tomu, že k této lokalitě existují pouze útržkovité přehledy, si práce také klade za úkol vytvořit kompletní přehled památných stromů a seřadit jednotlivé informace do jednoho sborníku s využitím dosavadních poznatků z této oblasti.

Práce je založena především na terénním výzkumu, provedení fotodokumentace, zaměření jednotlivých objektů památných stromů, popsání podrobné cesty k nim, studiu a práci s mapovými podklady zejména s turistickými a cyklistickými mapami, zasazení jednotlivých objektů do přehledných výřezů z map, prostudování dostupných karet památných stromů a doplnění údajů o rozměrech stromů z provedené revize v letech 2009 – 2010.

Část zabývající se především teoretickými informacemi je zpracována za pomoci dostupných literárních a internetových zdrojů s tematikou památných stromů a také s využitím platných právních předpisů upravujících dané téma.

Výzkumná část je pak zpracována na základě údajů získaných při jednotlivých návštěvách památných stromů přímo v terénu, při kterých byla provedena fotodokumentace, zhodnocen zdravotní stav objektů, zaměřena poloha pomocí GPS souřadnic a popsána podrobná cesta k nim. Výřezy z map vznikly zpracováním dostupných mapových podkladů a podrobným znázorněním jednotlivých objektů do nich.

Je však nutné také poznamenat, že zdaleka ne všechny památné stromy na Tachovsku lze v terénu snadno dohledat a k některým objektům bylo nutné absolvovat cestu opakovaně.

3. Přehled řešené problematiky

3.1. Historie soužití lidí a stromů

3.1.1. Člověk a strom

Člověk začlenil strom do svého každodenního života, konzumuje jeho plody, léčí jeho květy a listy své rány a neduhy, staví si z něj obydlí a v nich si pak s jeho pomocí udržuje teplo rodinného krbu. Kyslík vyrobený listy stromů, kořeny chránící lidské příbytky před přírodními živly; to všechno jsou jen další příklady soužití člověka a stromů.

V dávných dobách byl člověk také tím, kdo projevoval stromům pokoru a obdiv, odtud se zrodila potřeba stromy uctívat, stávaly se pro lidi posvátnými. Byly jimi nejen stromy, které přinášely potravu či chránily vodní prameny, ale patřily k nim také stromy v krajině výjimečné, ojedinělé či dokonce léčivé. Lidé také věřili, že stromy mají svou duši, promlouvali k nim tedy, věřili v ně a ochraňovali je jako své zdroje, na kterých bylo závislé jejich přežití a které mohou v případě nutnosti využít ke své potřebě.¹

Po delší návštěvě jakékoliv země, ve které jsou jen samé pouště, skály či ledové pláně, dojde většina z nás ke zjištění, že okolní krajina cosi postrádá, chybí zde nejen veškerá zeleň, ale především stromy a jejich umění tvořit a zkrášlovat krajinu kolem nás.

3.1.2. Stromy a mytologie

Člověk si o stromech vytvářel různé představy, a tak se v minulosti opíral i o víru v následující typy stromů:

Vesmírný strom – jednalo se o dlouhověký, mohutný strom, který na svých bedrech držel celý svět nebo dokonce celý vesmír s hvězdnou oblohou. Tuto představu si vytvářeli lidé všech národů, tkvěla ve všeobjímajícím stromu, který sahal z podsvětí až k božstvům. Detaily se někdy lišily, většinou šlo jen o různé druhy uctívaných stromů – Seveřané měli jasan, Sumerové vrbu, Indové fíkovník a třeba Rusové dub.

Strom života – jednalo se o strom, který měl obyčejným smrtelníkům zaručit věčný a šťastný život. Také v tomto případě měl každý národ svůj odlišný strom a stejně jako

¹ HRUŠKOVÁ, Marie . *Kult stromů v zemích Koruny české*. Praha : Abonent ND, nakladatelství a knižní klub Národního divadla, 2005. Počátky kultu stromů, s. 16-23. ISBN 80-7258-211-9.

v případě vesmírného stromu se lidé přikláněli k takovým druhům stromů, které rostly v jejich zemi, zahradě či dvorku – v Číně to byla broskvoň, v Egyptě fíkovník a např. v Mezopotámii borovice.

Strom poznání – tento typ stromu umožňoval lidem ukojit touhu po poznání, nalézt odpovědi na všechny otázky světa.

3.1.3. Stromy a mýty

Mýtus spojený se zrozením si lidé spojili s obdivem ke stromům, jak dokáží přežít třeskutou zimu a na jaře znovu vykvést do své majestátnosti. Mnoho národů věřilo, že samo lidstvo je zrozeno ze stromů. Řekové a Římané za svůj strom zrození považovali dub, Germáni jasan a jilm, Keltové pak olši a horský jasan.

Sama podstata lidstva má i druhou stránku, je jí smrt a i s tou jsou svázány stromy jako místa odpočinku duší.

V mnoha kulturách rovněž existovaly tzv. stromy věštecké či stromy spravedlnosti; jednalo se o stromy, u kterých se lidé scházeli a věřili, že bůh stromu jim sdělí věštbu či vyřkne rozsudek. Ve většině případů se jednalo o věkovité stromy – duby, buky nebo lípy.²

Starodávným zvykem bylo také vysazování svatebních stromů, jejichž úkolem bylo chránit novomanžele před zlem, smůlou a neštěstím a existovaly rovněž stromy, které bděly nad plodností žen. V prvním případě se jednalo např. o mangovník a ve druhém pak o olivovník.³

3.1.4. Proměna vztahu lidí a stromů

Lidé uctívali posvátné stromy, věřili v jejich ochrannou sílu, ochraňovali rodové stromy, ale postupem času se začali nadřazovat nad stromy a změnil se i jejich vzájemný vztah.

² HRUŠKOVÁ, Marie . *Kult stromů v zemích Koruny české*. Praha : Abonent ND, nakladatelství a knižní klub Národního divadla, 2005. Stromy ve světové mytologii, s. 34-41. ISBN 80-7258-211-9.

³ ALTMAN, Nataniel. *Posvátné stromy*. Praha : Volvox Globator, 2002. Stromy plodnosti, s. 96-97. ISBN 80-7207-410-5.

Člověk najednou vyžadoval od stromu nějakou službu a přestal do něj vkládat božskou sílu. Vysazoval je na hranicích svých polností, a tak začaly plnit funkci hraničních mezníků, nechával je volně růst uprostřed rozsáhlých polí, aby plnily funkci majáků, připomínal si jimi místa, na kterých umírali lidé, jako pamětníka připomínajícího bitvy, lidi i významné události, sázel stromy tam, kde právě dokončil stavbu (statek, mlýn, chalupu, kostel nebo panské sídlo bez rozdílu), a tak pozvolna utvářel krajinu kolem sebe.⁴

Stromy ztratily božskou podstatu a začaly tvořit milníky života lidí, a právě tyto stromy tvoří hlavní základnu současných památných stromů.

3.2. Ochrana stromů v minulosti

Počáteční snahy o ochranu stromů jsou spojeny především s ochranou celých lesních porostů, nikoliv jen s ochranou jedinců. Ale i přesto je možné tyto snahy zachytit již ve středověku, za všechny je možné jmenovat dobu vlády císaře Karla IV., za jehož panování byl vydán propracovaný právní předpis směřující k ochraně lesa a způsobu lesního hospodaření.

Ochrana jednotlivých částí lesů nikoliv již celých lesů je poprvé zaznamenána v nařízení hraběte Jiřího Augustina Languelval-Buquoye, který směřoval své nařízení z roku 1838 do částí pralesů na svém panství v oblasti Novohradských hor.⁵

První soupis památných stromů vyšel v roce 1908, jeho autorem je Jan Evangelista Chadt – Ševětínský. Ve svém spise „Staré památné stromy v zemích českých“ popisuje 165 českých památných stromů.⁶

Následující vydání, které obsahovalo údaje již o 320 vzácných stromech vyšlo v roce 1913 v Písku a je považováno za první zevrubný soupis památných stromů u nás, ze kterého jsou čerpány potřebné údaje dodnes.⁷

⁴ HRUŠKOVÁ, Marie . *Kult stromů v zemích Koruny české*. Praha : Abonent ND, nakladatelství a knižní klub Národního divadla, 2005. Vztahy ke stromům (od 18. století), s. 69-78. ISBN 80-7258-211-9.

⁵ HRUŠKOVÁ, Marie; TUREK, Jaroslav. *O památných stromech*. Praha : Státní pedagogické nakladatelství, 1986. Snahy o ochranu stromů v minulosti a právní ochrana dnes, s. 42. ISBN 14-548-86.

⁶ Lesník a spisovatel J. E. Chadt - Ševětínský. *Informační zpravodaj - LESY ČR - Středočeský kraj* [online]. 16.3.2010, [cit. 2011-07-13]. Dostupný z WWW: <<http://www.lesy-cr.cz/cs/download/informacni-zpravodaj--kraje/stredocesky/str-lcr-16-03-2010.pdf>>.

⁷ REŠ, Bohumil; ŠTĚRBA, Pavel. *Památné stromy : Metodika AOPK ČR*. 3. elektronické. Praha : Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, 2010. Ochrana stromů v minulosti, s. 8. ISBN 978-80-87457-01-6. [online]. [cit. 2011-07-13]. Dostupné z WWW:<<http://www.ochranaprirody.cz/wps/wcm/connect/795ddc80460c14dcb8c8db557bd449a6/pam%3%A1tn%C3%A9%2Bstromy.pdf?MOD=AJPERES&CACHEID=795ddc80460c14dcb8c8db557bd449a6>>.

Ochrana památných stromů spadá do oblasti ochrany přírody jako celku, prvním velkým mezníkem ve výše uvedené oblasti se stal zákon č. 40/1956 Sb., o státní ochraně přírody (dále jen „zákon o státní ochraně přírody“), který platil bez mála 36 let, poté byl nahrazen zákonem č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, který platí ve znění pozdějších předpisů dodnes (dále jen „zákon o ochraně přírody“).

Zákon o státní ochraně přírody zahrnoval v období let 1956 až 1991 ochranu významných stromů do kategorie „chráněný přírodní výtvar“ nebo „chráněná přírodní památka“ a řadil je tak po bok jiných fenoménů z ostatních oblastí ochrany přírody.⁸

Zákon o ochraně přírody však pro památné stromy definoval samostatnou kategorii a zároveň upravil kompetence orgánů ochrany přírody v této oblasti.

3.3. Zákonná ochrana památných stromů v současné době

Zákon o ochraně přírody je základním právním předpisem, který upravuje problematiku památných stromů; spolu s ním je nutné jmenovat především vyhlášku Ministerstva životního prostředí ČR (MŽP ČR) č. 60/2008 Sb., o plánech péče, označování a evidenci chráněných území.

3.3.1. Zákon o ochraně přírody

Památné stromy jsou zákonem chráněné dřeviny, zákon o ochraně přírody v § 46:

- odst. 1) přímo hovoří o mimořádně významných stromech, jejich skupinách a stromořadích, které jsou vyhlášené rozhodnutím orgánu přírody,
- odst. 2) zakazuje památné stromy poškozovat, ničit a rušit v jejich přirozeném vývoji; jejich ošetřování je pak možné provádět výhradně se souhlasem orgánu, který ochranu vyhlásil,
- odst. 3) upravuje podrobnosti týkající se ochranného pásma památného stromu. Ochranné pásmo slouží k zabezpečení okolí dřeviny před škodlivými vlivy. Pokud není ochranné pásmo vymezeno v rozhodnutí orgánu přírody, je pro tuto možnost stanoveno tzv. základní ochranné pásmo, které má kruhový tvar, jehož poloměr je desetinásobek průměru kmene měřený ve výši 130 cm nad zemí.

⁸ *Pražské stromy.cz* [online]. 2007 [cit. 2011-07-13]. Pojem - památný strom. Dostupné z WWW: <<http://www.prazskestromy.cz/index.php?p=2>>.

- odst. 4) uvádí podmínky pro zrušení ochrany památného stromu, toto je možné jen z důvodu, pro který je možné udělit výjimku uvedenou v § 56 téhož zákona (podrobnosti uvedeny v části 3.4.6.).

V následujícím paragrafu (§ 47) je rozebrána evidence a označování památných stromů. Ústřední seznam ochrany přírody tvoří základní evidenci, ve které je věnována samostatná kapitola objektům označovaným jako památné stromy. K označování památných stromů je užíván malý státní znak České republiky a zákon o ochraně přírody zde dále odkazuje na obecně závazný předpis Ministerstva životního prostředí, kde jsou stanoveny podrobnější podmínky a způsob značení (v současné době se jedná o výše zmíněnou vyhlášku č. 60/2008 Sb.).

Dalším důležitým paragrafem v rámci ochrany památných stromů je § 39, který se věnuje smluvní ochraně. Smluvní ochranou se zde rozumí možnost vyhlásit památný strom na základě písemné smlouvy mezi vlastníkem pozemku, kde památný strom roste, a příslušným orgánem ochrany přírody. Tato smlouva pak musí obsahovat především vymezení ochranných podmínek památného stromu a způsob péče o něj. Smluvní ochrana pak představuje věcné břemeno k příslušnému pozemku, které je rovněž zapsáno do katastru nemovitostí. Samozřejmostí je, že smluvně chráněný památný strom musí mít kvalitu odpovídající kategorii památný strom, takový strom je pak zároveň řádně označen a evidován.

Paragraf 56 je věnován výjimkám ze zákazů u památných stromů, které jsou možné v případech, kdy jiný veřejný zájem převažuje nad zájmem ochrany přírody nebo v zájmu ochrany přírody. Výjimky uděluje orgán ochrany přírody vždy v souladu s platnými právními předpisy.

Paragraf 86 nařizuje tomu, kdo poškodí, zničí nebo nedovoleně změní částí přírody a krajiny chráněné podle zákona o ochraně přírody, navrátit vše do původního stavu, je-li to možné a rovněž účelné. Není-li to možné, orgán ochrany přírody může uložit povinnost provedení přiměřeného opatření s cílem kompenzovat následky neoprávněných zásahů.

Paragrafy **87** a **88** jsou věnovány přestupkům fyzických osob a dále sankcím pro právnické osoby a fyzické osoby podnikatele, kteří poruší ustanovení zákona o ochraně přírody.

Paragraf **90** upravuje mimo jiné také vydávání souhlasu k ošetření památných stromů, s účinností od 1.12.2009 je tento souhlas vydáván ve správním řízení.

Odstavec 8) uvedeného paragrafu prohlašuje stromy a jejich skupiny vyhlášené podle § 6 zákona o státní ochraně přírody jako chráněné přírodní výtvoři nebo chráněné přírodní památky za památné stromy (§ 46).⁹

3.3.2. Vyhláška Ministerstva životního prostředí České republiky

Do problematiky památných stromů nejvíce promlouvá vyhláška MŽP ČR č. 60/2008 Sb., o plánech péče, označování a evidenci chráněných území. [Přesné označení vyhlášky je následující: vyhláška č. 60/2008 Sb. o plánech péče, označování a evidenci území chráněných podle zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů, a o změně vyhlášky č. 395/1992 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů, (vyhláška o plánech péče, označování a evidenci chráněných území).]

Vyhláška se věnuje především oblasti vedení ústředního seznamu ochrany přírody a krajiny, a to v **hlavě III.**

Ústřední seznam ochrany přírody (dále jen „ÚSOP“) zahrnuje soupis, popis, geometrické a polohové určení, právní a odbornou dokumentaci pro:

- zvláště chráněná území a jejich ochranná pásma,
- ptačí oblasti,
- evropsky významné lokality,
- památné stromy a jejich ochranná pásma,
- smluvně chráněná území a smluvně chráněné památné stromy.

⁹ Zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů.

Všechny objekty jsou řádně evidovány a identifikovány za pomoci jednoznačných a nezaměnitelných čísel, pro kategorii památných stromů a smluvně chráněných památných stromů je vedena samostatná číselná řada.

Součástí celé evidence je Sbírka listin ústředního seznamu, která v písemné podobě dokumentuje jednotlivé objekty a dále pak Registr objektů ústředního seznamu, který je elektronickou databází vybraných údajů o jednotlivých objektech.

Provozovatelem ÚSOP je Agentura ochrany přírody a krajiny České republiky.

Hlava IV. vyhlášky se pak zabývá způsobem označení zvláště chráněných území, ptačích oblastí, smluvně chráněných území a památných stromů v terénu.

K označení:

- památných stromů se používá tabule s malým státním znakem České republiky a tabule s textem „památný strom“ nebo „památné stromy“,
- smluvně chráněných památných stromů se používá tabule s textem „smluvně chráněný památný strom“ nebo „smluvně chráněné památné stromy“.

Označení památných stromů nebo smluvně chráněných památných stromů, jejich skupin a stromořadí se umísťuje tak, aby nezpůsobilo poškození stromu.

Ve vyhlášce je rovněž stanoven způsob vyznačování zvláště chráněných území, smluvně chráněných území a památných stromů v mapových podkladech.

V kopiích Základní mapy České republiky 1 : 10 000, 1 : 25 000 a 1 : 50 000, které byly vyhotoveny jako součást návrhu na vyhlášení, součástí souboru dokumentů sloužícího k zápisu objektu do ústředního seznamu je způsob vyznačení následující:

- památné stromy jsou zakresleny plným kroužkem červené barvy, případně skupinou kroužků o průměru 3 mm, s uvedením jejich názvu včetně slov „památný strom“ nebo „památné stromy“,
- pro smluvně chráněné památné stromy je použit plný kroužek fialové barvy, popř. skupina kroužků o průměru 3 mm a uveden název včetně slov „smluvně chráněný památný strom“ nebo „smluvně chráněné památné stromy“.

V kopiích Státní mapy 1 : 5 000 – odvozené a katastrální mapy, které byly vyhotoveny jako součást návrhu na vyhlášení, součástí souboru dokumentů sloužícího k zápisu objektu do ústředního seznamu je způsob označení následující:

- památné stromy jsou vyznačeny plným rovnostranným trojúhelníkem černé barvy (či jejich skupinou) s vrcholem směřujícím vzhůru o straně 5 mm, je zde také uveden název včetně slov „památný strom“ nebo „památné stromy“,
- smluvně chráněné památné stromy mají stejné vyznačení jen slova jsou doplněna na „smluvně chráněný památný strom“ nebo „smluvně chráněné památné stromy“.

3.3.2.1. Vzory označení památných stromů v terénu

Součástí vyhlášky MŽP ČR č. 60/2008 Sb., o plánech péče, označování a evidenci chráněných území (dále jen „vyhláška č. 60/2008 Sb.“), jsou také závazné vzory označení, včetně stanovení závazných rozměrů tabulí, jejich materiálu, odstínů barev, typu a rozměru písma a způsobu jejich výroby.

Tabule označující památné stromy podle předchozích právních předpisů a umístěné v terénu zůstávají v platnosti.

Označení se skládá ze dvou hlavních částí:

- 1) tabule se státním znakem,
- 2) tabule s kategorií a názvem příslušného objektu ochrany.

1. Tabule s malým státním znakem má rozměry 300 x 300 mm a zaoblené rohy 3 x 3 mm.
2. Šířka této tabule je pevně dána = 300 mm, výška je pak upravena v závislosti na počtu řádků kategorie a názvu lokality, jedná se o jedno a dvojřádkové údaje, které se dále dělí do šesti kategorií s přesně danou výškou – viz. níže uvedená tabulka.

Jsou stanoveny i okraje tabulí, které nesmějí být potištěné, jedná se o min. 15 mm (zleva/zprava) a dále o 25 mm (shora/zdola).

Zaoblení rohů tabule je stejné jako u tabule s malým státním znakem.

Tabulka 1: Technické údaje – výška tabule

Počet řádek	Kategorie	Název	Výška tabule
	1	0	80 mm
	2	0	90 mm
	1	1	105 mm
	2	1	130 mm
	1	2	135 mm
	2	2	160 mm

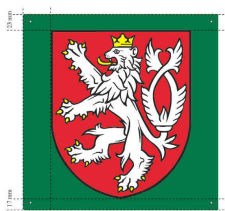
Zdroj: Vyhláška č. 60/2008 Sb.

Rozměry pro otvory sloužící k upevnění tabule musí být min. 1 cm od okrajů tabule, průměr je pak stanoven na 2,5 – 4 mm. Nikdy nesmí být zasažen text uvedený na tabuli.

Vyhláška přesně upravuje materiál, ze kterého smí být tabule vytvořeny, specifikaci užitých barev, písmo – velikost, font a řez.

Umístění tabulí v terénu je rovněž stanoveno; obě tabule jsou připevněny na tutéž podložku se sloupem, v horní části je umístěna tabule se státním znakem, pod ní pak tabule označující kategorii a název památného stromu, mezera mezi tabulemi nesmí být větší než 10 mm.¹⁰

Obrázek 1 – Vzor tabule s malým státním znakem

Obrázek 2 – Vzor tabule s kategorií (bez názvu)

Zdroj: Metodika Agentury ochrany přírody a krajiny – Památné stromy 2010

¹⁰ Vyhláška MŽP ČR č. 60/2008 Sb., o plánech péče, označování a evidenci chráněných území.

Tolik teorie – v následujícím přehledu jsou uvedeny příklady praktických označení památných stromů nalezené přímo v terénu:

Obrázek 3 – Tabule označující památné stromy přímo v terénu

Zdroj: vlastní zpracování

3.4. Památný strom

3.4.1. Památné stromy v krajině

Památné stromy jako významné krajinné prvky lze rozlišit podle jejich struktury takto:

- jednotlivé stromy,
- skupiny stromů,
- stromořadí, aleje (jedno i víceřadé),
- porosty.

Památné stromy najdeme ve volné krajině, na březích vodních toků a ploch, mohou tvořit přirozené větrolamy nebo izolační pásy a také je nalezneme u sídel lidí, ať už v parcích, sadech, dvorcích, podél komunikací, u škol či sportovních zařízení.

Jejich funkce je nejen estetická, ale působí také jako stabilizátory krajiny, mají rovněž ekologické a zdravotně rekreační poslání.

3.4.2. Důvody vyhlášení

Za památné stromy, skupiny památných stromů nebo památná stromořadí je možné vyhlásit dřeviny, jejichž důvod ochrany je uveden v následující tabulce (možné jsou i kombinace důvodů).

Tabulka 2 – Důvody vyhlášení památných stromů v současnosti

autochtonní druh ¹¹	významný biologicky (z více hledisek)
dendrologicky cenný taxon	doupný strom ¹²
významný ekologicky	esteticky zajímavý strom
ochrana genofondu	ochrana významných druhů hmyzu
významný pro hnízdění ptáků	hraniční strom
historicky důležitý strom	chráněný druh
krajinná dominanta	ohrožený druh
součást kulturní památky	strom s pověstí
rodový strom	významné torzo stromu
významný habitus	významný stářím
významný krajinný prvek	významný vzrůstem
významný zoologicky	jiný druh ochrany

Zdroj: Metodika Agentury ochrany přírody a krajiny – Památné stromy 2010

Pro výběr stromů k vyhlášení nejsou stanovena žádná kogentní pravidla, je nutné posoudit navrhovaný strom z různých úhlů pohledu a brát v úvahu jeho zdravotní stav, životaschopnost a ohrožení dané okolním prostředím.

Pracovně je možné rozdělit památné stromy do tří kategorií:

- I. památné stromy kmetského věku (snaha o jejich zachování),
- II. památné stromy zralého věku 200 – 400 let (intenzivní péče, působivost),
- III. památné stromy čekatelé, mladého věku (péče vedoucí k plnohodnotnému životu). ¹³

¹¹ Druh vyskytující se v místech svého původního rozšíření a vývoje.

¹² Strom s dutinou v kmeni, ve které mohou žít živočichové.

¹³ REŠ, Bohumil. *Památné stromy*. Praha: Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, 1998. Vymezení kategorie „Památný strom“, s. 5-6. ISBN 80-86064-12-3.

3.4.3. Vyhlášení památných stromů

Orgány ochrany přírody, které vyhláší památné stromy jsou:

- pověřené obecní úřady (obce II. stupně), úřady statutárních měst, Magistrát hl.m. Prahy,
- správy národních parků a chráněných krajinných oblastí,
- krajské úřady,
- ministerstvo životního prostředí,
- újezdní úřady,

všechny výše jmenované úřady mají uvedenou pravomoc stanovenou zákonem o ochraně přírody, mají zde přesně vymezená území, na kterých mohou památné stromy vyhlášovat (např. správa národního parku vyhláší památné stromy právě na území národního parku, který spravuje).

Řádnému vyhlášení památného stromu samozřejmě předchází návrh, který může orgánům ochrany přírody podat každý občan ČR nebo právnická osoba. Návrh musí obsahovat základní informace o jakou dřevinu se jedná, kde se nachází a musí být řádně zdůvodněn.

Příkladem návrhu je formulář zpracovaný Městským úřadem v Prostějově, volně dostupný na internetových stránkách města (viz. příloha č. 1).

Orgán ochrany přírody, který návrh obdrží, jej posoudí, odborně dopracuje, vydá oznámení o záměru vyhlásit památný strom a zahájí správní řízení. Účastníky řízení jsou vlastníci (nájemci) pozemku, na kterém památný strom roste a rovněž i pozemků, na které zasahuje ochranné pásmo stromu, dále obec a občanská sdružení, jež se k řízení přihlásí do 8 dnů po oznámení zahájení řízení. Návrh musí být rovněž projednán se všemi dotčenými orgány státní správy.

Památný strom je vyhlášen rozhodnutím. Rozhodnutí obsahuje:

- výrok: přesná specifikace památného stromu, jeho umístění, vlastníci a případní nájemci pozemku, vymezení ochranného pásma stromu,
- odůvodnění: důvody vyhlášení památného stromu, zhodnocení průběhu řízení, vypořádání připomínek a námitek účastníků řízení,
- poučení: opravný prostředek, lhůta pro jeho učinění, odvolací orgán.

Rozhodnutí nabývá právní moci po uplynutí odvolací lhůty, pokud nebyla využita možnost podání odvolání.

3.4.4. Ochranné pásmo památného stromu

Součástí rozhodnutí o vyhlášení památného stromu může být také vymezení ochranného pásma památného stromu. Na případy, kdy tak nebylo učiněno, zákon o ochraně přírody pamatuje a stanovuje základní ochranné pásmo.

Základní ochranné pásmo, jak již bylo řečeno v kapitole 3.3.1., je vymezeno kruhem o poloměru desetinásobku průměru kmene, který je měřen ve výšce 130 cm nad zemí. Ochranné pásmo chrání strom před škodlivou činností – výstavbou, terénními úpravami, odvodňováním, chemizací a dalšími činnostmi, které mohou být pro strom škodlivé.

V případech, kdy je rozhodnutím specifikováno ochranné pásmo památného stromu, je nutné toto pásmo přesně specifikovat i s výčtem pozemků, na které pásmo zasahuje. V rozhodnutí je třeba také stanovit činnosti a zásahy, ke kterým je nutné získat souhlas orgánu ochrany přírody.¹⁴

3.4.5. Evidence památných stromů v ČR

Evidence památných stromů je svěřena do rukou Agentury ochrany přírody a krajiny ČR (dále jen „AOPK ČR“), která v rámci ÚSOP vede samostatnou kapitolu věnovanou památným stromům.

AOPK ČR vede ÚSOP, který je tvořen Sbírkou listin a Registrem objektů.

Informace o památných stromech jsou vedeny jak v papírové, tak v digitální podobě. Elektronická verze s názvem Jednotná databáze památných stromů je neveřejným souborem podrobných údajů o jednotlivých objektech spadajících do této kategorie.¹⁵

¹⁴ Zpracováno s využitím Metodik Agentury ochrany přírody a krajiny:

REŠ, Bohumil. *Památné stromy : Metodika AOPK ČR*. 1. vydání,

REŠ, Bohumil; SŮROVÁ, Barbora. *Památné stromy : Metodika AOPK ČR*. 2. přepracované vydání,

REŠ, Bohumil; ŠTĚRBA, Pavel. *Památné stromy : Metodika AOPK ČR*. 3. elektronické vydání.

¹⁵ REŠ, Bohumil; ŠTĚRBA, Pavel. *Památné stromy : Metodika AOPK ČR*. 3. elektronické. Praha : Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, 2010. Evidence a dokumentace památných stromů, s. 16. ISBN 978-80-87457-01-6. (uvedená publikace je distribuována výhradně elektronickou cestou – viz. poznámka pod čarou č. 7 – v celé práci je používána stejná verze ze 13.7.2011)

3.4.5.1. Registr objektů ÚSOP

Registr objektů ÚSOP je dostupný na adrese: <http://drusop.nature.cz/>.

Objekty tohoto seznamu jsou rozříděny na:

- zvláště chráněná území,
- ptačí oblasti,
- evropsky významné lokality,
- smluvně chráněná území

a

- památné stromy.

Registr pro památné stromy umožňuje výběr v základním i podrobném rozsahu a generuje také souhrnný přehled.

Pomocí registru je možné zjišťovat velké množství údajů – viz. následující tabulka.

Tabulka 3 – Počty objektů v kategorii památných stromů podle krajů (červenec 2011)

Kraj	Počet objektů
Hlavní město Praha	106
Jihočeský kraj	665
Jihomoravský kraj	220
Karlovarský kraj	180
Královéhradecký kraj	350
Liberecký kraj	302
Moravskoslezský kraj	384
Olomoucký kraj	241
Pardubický kraj	302
Plzeňský kraj	341
Středočeský kraj	1 057
Ústecký kraj	383
Vysočina	381
Zlínský kraj	217
Celkem ČR	5 129

Zdroj: vlastní zpracování, zpracováno dle údajů Registru objektů ÚSOP

3.4.6. Rušení ochrany památných stromů

Zákon o ochraně přírody jako možnost zrušení ochrany uvádí důvody uvedené v § 56, tj. v případech, kdy jiný veřejný zájem převažuje nad zájmem ochrany přírody a krajiny nebo v zájmu ochrany přírody. Jako příklad je možné uvést bezpečnost leteckého provozu nebo provozu na dopravně významné vodní cestě, v zájmu veřejného zdraví či veřejné bezpečnosti apod. Důkazní břemeno o existenci, že takový veřejný zájem existuje, leží na žadateli.

Dalším důvodem zrušení ochrany je zánik předmětu ochrany, do této kategorie spadá především odumření stromu, jeho rozsáhlé poškození nebo nedovolené odstranění památného stromu.

V řadě případů, kdy dojde k poškození či odumření stromu, se torzo stromu nechává na svém místě až do úplného rozkladu, především za účelem zachování populací hmyzu, hub a živočichů zde žijících. Vždy se však přihlíží k místním a bezpečnostním podmínkám.

Zrušení ochrany památného stromu je možné pouze formou správního rozhodnutí orgánu ochrany přírody.¹⁶

3.5. Péče o památné stromy

S ochranou památných stromů jde ruku v ruce i péče o památné stromy, ta je zaměřena na všechny části památného stromu a samozřejmě i na jeho okolí.

Péče o památné stromy zahrnuje několik druhů činností, jejichž cílem je zajištění stability, zlepšení provozní bezpečnosti stromů, podpoření fyziologické vitality a prodloužení životnosti stromů. Důraz je kladen na ekologickou, estetickou a kulturní funkci, které památné stromy v krajině plní.

K základním pečujícím činnostem pak patří řez stromu, statické zajištění koruny a ošetření dutin v kmenech.

¹⁶ Zpracováno s využitím Metodik Agentury ochrany přírody a krajiny: REŠ, Bohumil; SÚROVÁ, Barbora. *Památné stromy : Metodika AOPK ČR*. 2. přepracované vydání, REŠ, Bohumil; ŠTĚRBA, Pavel. *Památné stromy : Metodika AOPK ČR*. 3. elektronické vydání.

3.5.1. Řez stromů

Jedná se o základní arboristické opatření zaměřené na zlepšení poměrů v koruně.

Druhy řezů:

- výchovný řez: cílem řezu je založit takový tvar koruny, který je charakteristický pro daný druh a přizpůsobit vše funkčním požadavkům stanoviště (např. úprava koruny směrem k budově nebo jiným překážkám). Provádí se u mladých stromů, tak aby byly co nejlépe připraveny pro období plné funkčnosti.
- zdravotní řez: komplexní udržovací řez, jehož cílem je udržet strom co nejdéle ve fázi plné funkčnosti. Při tomto řezu dochází k odstranění odumřelých větví, dále větví se sníženou vitalitou, větví nevhodných z hlediska architektury koruny, křížících se větví, větví v souběhu, infikovaných nebo jinak rizikových větví.
- základní zdravotní řez: jedná se o zdravotní řez, který je limitován finančními prostředky, z tohoto důvodu je pozornost věnována pouze větvím s průměrem 3 cm a větším.
- bezpečnostní řez: jedná se o udržovací řez zaměřený na zlepšení provozní bezpečnosti stromu.
- redukční řez: jak už z názvu vyplývá, jedná se o řez zmenšující objem koruny a zlepšující stabilitu stromu.
- tvarovací řezy: speciální řezy, jejichž účelem je pravidelná redukce celého objemu koruny. Jedná se o intenzivní způsoby ošetřování stromů s cílem trvale změnit tvar koruny ať už z estetických nebo provozních důvodů.

3.5.2. Statické zajištění koruny

Proti rozlomení korun stromu je možné do nich instalovat nedestruktivní preventivní pružné bezpečnostní vazby ze syntetických materiálů.¹⁷

Takto je možné provádět např. kombinované systémy vazeb, ve kterých je použit syntetický popruh a duté lano, dále vazby bezpečnostními popruhy, ve kterých mohou být užity speciální spony kombinované s ocelovými lany. Dalším systémem vazby je také

¹⁷ Baobab, *péče o zeleň* [online]. 2009 [cit. 2011-07-26]. Péče o stromy (arboristika). Dostupné z WWW: <<http://www.baobab.cz/verejna-zelen/pece-o-stromy/rez-stromu>>.

vazba dvojitým popruhem, ve které se objevuje vazba pomocí záchytného a fixačního popruhu. Někdy je však potřeba využít systému podpěrných konstrukcí, to se používá zejména tehdy, kdy není možné spojit poškozené větve s těmi stabilními.¹⁸

Rovněž existují pevné vazby, např. vrtané nebo pokladnicové, které patří mezi destruktivní vazby. Vrtaná vazba způsobuje stromu poranění, proto se používá jen ve zcela výjimečných případech.¹⁹ Pokladnicová vazba využívá k podložení úvazného materiálu (většinou ocelového lana) dřevěné špalíky, které zabraňují poškození stromu.²⁰

3.5.3. Ošetření dutin stromů

V dřívějších dobách byly velké dutiny stromů často vyplňovány hlínou, popelem či kamením, někde byly vyzdívány nebo vyplňovány betonem, tyto způsoby „ošetření“ jsou v dnešní době naprosto nepřijatelné, neboť strom nadměrně zatěžují a zároveň:

- zvyšují vlhkost v dutině a připravují tak skvělé podmínky pro dřevokazné houby,
- v dutině nedochází k cirkulaci vzduchu (opět zvýšení vlhkosti),
- dutinu není možné dále kontrolovat a ošetřovat.

Postupem času byly zkoušeny i další materiály, kterými byla např. asfaltová hmota, syntetická pěna nebo pryskyřice, avšak i od těchto výplní bylo upuštěno.

V současné době se dutina stromu vyčistí, dezinfikuje, natře se vhodným nátěrem a zajistí se ze stran proti dalšímu znečišťování.

Poté se provede zastřešení, jehož účelem je chránit dutinu proti vodě.²¹

3.6. Záchrana genofondu

Památné stromy, jejichž věk převyšuje 300 let, představují významný genetický zdroj. AOPK ČR ve spolupráci s Výzkumným ústavem Silva Taroucy pro krajinu a okrasné zahradnictví (dále jen „VÚKOZ“) řešila projekt, jehož cílem bylo provést

¹⁸ *Treemen péče o stromy a zeleň* [online]. 2011 [cit. 2011-07-26]. Bezpečnostní vazby. Dostupné z WWW: <<http://www.treemen.cz/bezpecnostni-vazby>>.

¹⁹ *Arbres - profesionální arboristické a výškové práce* [online]. 2008 [cit. 2011-07-27]. Statické zajištění stromů. Dostupné z WWW: <<http://arbres.cz/?web=staticke-zajisteni-stromu>>.

²⁰ *Prostrom* [online]. 2007 [cit. 2011-07-27]. Arboristika. Dostupné z WWW: <<http://www.prostrom.cz/nase-sluzby>>.

²¹ FRÍČ, Jan; KOLAŘÍK, Jaroslav. *Arboristika* [online]. 1998 [cit. 2011-07-26]. Ošetření starých stromů. Dostupné z WWW: <http://www.arboristika.cz/images/stories/odborne_texty/osetreni_starych_stromu.pdf>.

evidenci genofondu vybraných památných stromů, namnožit a pěstovat potomstvo vybraných jedinců a vytvořit tak genobanku. Počet vybraných památných stromů převyšoval číslo tisíc a stromy pocházely ze všech krajů ČR. Dendrologická zahrada VÚKOZ Průhonice se stala centrem vysazovaných jedinců, kteří jsou v současné době využívány při nových výsadbách, při nichž odrostek dostává certifikát původu, v němž je zaznamenán původní památný strom.²²

3.7. Ekonomika a památný strom

3.7.1. Oceňování dřevin

AOPK ČR na svých internetových stránkách zveřejnila metodickou příručku, která se věnuje oceňování dřevin rostoucích mimo les. Tato metodika velmi podrobně rozpracovává postup výpočtu hodnoty solitérních stromů, skupin stromů a skupin keřů. K dispozici je i internetová kalkulačka, která umožňuje poměrně snadný výpočet hodnoty stromu.

K čemu je však nutné zjišťovat cenu stromu, který má pro společnost často nevyčíslitelnou hodnotu?

Lze jmenovat tři hlavní důvody:

1. pro převody nemovitostí (prodej, dědické řízení apod.),
2. pro výpočet kompenzace ekologické újmy za pokácenou dřevinu,
3. pro výpočet vzniklé újmy při poškození dřeviny.²³

3.7.1.1. Příklad ocenění dřeviny

Následuje příklad výpočtu hodnoty stromu, tak jak jej nabízí internetová kalkulačka. Jako vstupní hodnoty jsou použity jednoduché údaje dokonalého fiktivního stromu.

²² REŠ, Bohumil; ŠTĚRBA, Pavel. *Památné stromy : Metodika AOPK ČR*. 3. elektronické. Praha : Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, 2010. Záchrana genofondu památných stromů, s. 29. ISBN 978-80-87457-01-6.

²³ *SAFE TREES* [online]. 2010 [cit. 2011-07-27]. Oceňování stromů a keřů. Dostupné z WWW: <<http://www.safetrees.cz/sluzby/hodnoceni-stavu-stromu/ocenovani-stromu-a-keru.html>>.

Ocenění stromu dle metodiky AOPK ČR ve verzi 2009

Taxon	Tilia cordata (lípa srdčitá)
Průměr kmene	100 cm
Výška stromu	30 m
Výška kmene	10 m
Výška koruny	20 m
Průměr koruny	12 m
Tvar koruny	Kuželovitý
Objem koruny odebrané nevhodným řezem	0 %
Zdravotní stav	0. výborný
Fyziologická vitalita	0. výborná
Poloha	0,15 – Volně v krajině
Cena hodnoceného stromu je: 162 709 Kč	

Zdroj: Výpočet pomocí webové kalkulačky © SAFE TREES, s.r.o 2010, www.bezpecnestromy.cz²⁴

3.7.2. Náklady na péči o památné stromy a její financování

Mezi základní povinnosti majitele památného stromu patří péče o celkový zdravotní stav památného stromu a jeho zdárný vývoj, za tímto účelem pak musí zabezpečit především odborná ošetření stromu. Náklady na takovou péči jsou velmi vysoké (pohybují se v desítkách tisíc Kč), a často tak přesahují finanční možnosti majitelů.

Z tohoto důvodu byla péče o památné stromy zahrnuta do dotačních titulů MŽP ČR a Státního fondu životního prostředí, dále je možné využít prostředky z fondů EU a prostředky z Nadace Partnerství.

3.7.2.1. Dotace – Program péče o krajinu

MŽP ČR vyhláší v souladu se zákonem o ochraně přírody dotační titul Program péče o krajinu, jehož cílem je postupná realizace opatření, která vedou k udržení a systematickému zvyšování biologické rozmanitosti a k ochraně přírodních a kulturních hodnot krajiny.

²⁴ Agentura ochrany přírody a krajiny ČR [online]. 2010 [cit. 2011-07-27]. Internetová kalkulačka - Ocenění dřevin rostoucích mimo les. Dostupné z WWW: <<http://www2.safetrees.cz/ocenovani-drevin/kalkulacka/calculation.cgi>>.

Poskytování finančních prostředků (v letech 2009 – 2011) v rámci Programu péče o krajinu je upraveno směrnicí MŽP č. 3/2009.

Památné stromy spadají do podprogramu:

B. Zlepšování dochovaného přírodního a krajinného prostředí,

B.2 Péče o krajinné prvky,

B.2 b) Péče o památné stromy a aleje a další významné stromy a aleje.

Opatření je směřováno na ošetření, ochranu a uchování památných a dalších významných stromů a alejí včetně dosadeb stávajících památných a významných alejí.

Žadatelem o dotaci může být vlastník, nájemce nebo podnájemce pozemku, kde se památný strom nachází. Žádost se podává místně příslušné pobočce AOPK ČR, která vyhodnotí jednotlivé žádosti o dotace, stanoví jejich pořadí a rozhodne o poskytnutí finančních prostředků. Výše přiznaných finančních prostředků může být stanovena do 100 % uznaných nákladů, maximální výše podpory může činit 250.000,- Kč.²⁵

3.7.2.2. Dotace z Evropské unie

Finanční prostředky do oblasti regenerace, obnovy, ošetření, údržby památných stromů lze rovněž získat prostřednictvím Operačního programu Životní prostředí (dále jen „OP“). Tento OP připravil Státní fond životního prostředí a MŽP ČR ve spolupráci s Evropskou komisí. OP podporuje konkrétní projekty v sedmi prioritních osách.

Pro oblast památných stromů lze využít:

prioritní osu 6 – Zlepšování stavu přírody a krajiny,

oblast podpory 6.3 – Obnova krajinných struktur.

Pro získání dotace je potřebné splnit všechny předepsané náležitosti, které jsou metodicky velmi podrobně rozpracovány. Touto cestou lze získat finanční prostředky až do výše 90 % z celkových způsobilých výdajů projektu. Příprava projektu je dosti finančně i časově náročná a zahrnuje odborné vypracování s doložením všech požadovaných příloh.²⁶

²⁵ *Ministerstvo životního prostředí* [online]. 2009 [cit. 2011-07-27]. Program péče o krajinu - Směrnice MŽP č. 3/2009. Dostupné z WWW: <[http://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/program_pece_o_krajinu_2009_2011/\\$FILE/opk-smernice-%2020110315.pdf](http://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/program_pece_o_krajinu_2009_2011/$FILE/opk-smernice-%2020110315.pdf)>.

²⁶ *Operační program Životní prostředí* [online]. 2011 [cit. 2011-07-27]. Prioritní osa 6. Dostupné z WWW: <<http://www.opzp.cz/sekce/372/prioritni-osa-6/>>.

3.7.2.3. Nadace Partnerství – granty a osvěta

Cílem nadace je pomáhat nevládním organizacím, obcím a dalším partnerům vytvářet krásné a zdravé prostředí pro život.

V rámci programu Strom života podporuje péči o krajinu udělováním grantů a rovněž vyhlašuje ankety Strom roku, Evropský strom roku a soutěž Město stromů.

Tato nadace má v rámci svého programu Strom života zveřejněny následující grantové výzvy:

- Malé granty: jedná se o granty do maximální výše 20 tisíc korun, jejichž cílem je podpořit výsadbu stromů a zapojit do této činnosti širší veřejnost, která tím přispěje ke zkvalitnění životního prostředí a svého okolí.
- Pro přírodu: tento grant je směřován k podpoře projektů realizovaných ve volné krajině, které přispívají k obnově krajinného rázu, přírodních a kulturních hodnot krajiny. Do realizace projektů chce zapojit místní obyvatele, spolky a sdružení. Maximální výše podpory je 100 tisíc korun.
- Místo pro stromy: tato výzva se snaží o podporu vzniku nových a obnovu stávajících veřejných prostranství, opět za účasti široké veřejnosti, která by si měla vytvořit své veřejné prostranství s ohledem na budoucí generace. Maximální výše grantu je 200 tisíc korun.²⁷

Anketa Strom roku je projekt, jehož cílem je spojit lidi a ukázat jim část přírody, které by mohli věnovat svou péči a pozornost. Tato anketa je vyhlašována od roku 2002.

Na základě každoročních návrhů od obcí, občanských sdružení, nevládních organizací či jednotlivců odborná porota vybere 12 finalistů, veřejnost pak hlasováním vybírá vítěze, který je oficiálně vyhlášen Stromem roku.

Výtěžek z hlasování je věnován na výsadbu stromů v ČR a cenou pro vítězný strom je odborné ošetření od firmy Prostrom Bohemia.

Pro rok 2011 jsou v seznamu 12 finalistů zastoupeny i stromy z okresu Tachov, jedním z nich je již vyhlášený památný strom – Ostrovecká lípa, druhým pak Dub v Záchlumí.

²⁷ *Nadace partnerství* [online]. 2011 [cit. 2011-07-27]. Přehled grantových výzev. Dostupné z WWW: <<http://www.nadacepartnerstvi.cz/stromzivota/prehled-grantovych-vyzev>>.

Od roku 2010 se tradice vyhlášení Stromu roku s podporou nadace zakládá i v dalších zemích Evropy, v roce 2010 byl vyhlášen historicky první Evropský strom roku, kterým je rumunská lípa v Leliceni.

Další iniciativou nadace je organizace soutěže Město stromů, která se poprvé uskutečnila v roce 2006. Cílem soutěže je zvýšit zájem obyvatel měst o životní prostředí, ve kterém žijí. Vítězné město se snaží motivovat své obyvatele, aby se zapojili do ochrany přírody a stromů. V období 2007/2008 se Městem stromů stalo město Tachov.²⁸

Další program nadace nese název Zdravé stromy pro zítřek, jedná se o společný projekt Nadace Partnerství a Společnosti pro zahradní a krajinářskou tvorbu. Grant poskytuje minimálně 15 vybraným žadatelům bezplatné ošetření stromu kvalifikovanými arboristy. Cílem celého programu je podpora kvalitního odborného ošetřování stromů a zvyšování povědomí veřejnosti o této činnosti. V rámci programu bylo v roce 2009 ošetřeno 20 stromů a v roce 2010 pak 19 stromů z celé ČR.²⁹

3.8. Koncepce další ochrany památných stromů

V rámci ochrany památných stromů jsou do budoucna připraveny strategie, které jsou nasměrovány k dalšímu rozvoji péče a ochrany památných stromů.

Strategie:

1. Zlepšení evidence a dokumentace památných stromů s využitím moderních informačních technologií. Cílem je zabezpečit co možná nejúplnější a aktuální informace o jednotlivých objektech, včetně informací o vlastnictví stromů, aktuálních rozměrech, zdravotním stavu stromů s uvedením plánovaných a provedených zásahů a fotodokumentace.

²⁸ *Nadace partnerství* [online]. 2011 [cit. 2011-07-27]. Anketa strom roku, Evropský strom roku, soutěž Město stromů. Dostupné z WWW: <<http://www.nadacepartnerstvi.cz/stromzivota/>>.

²⁹ *Nadace partnerství* [online]. 2011 [cit. 2011-07-27]. Zdravé stromy pro zítřek. Dostupné z WWW: <<http://www.nadacepartnerstvi.cz/stromzivota/zdrave-stromy-pro-zitrek/>>.

2. Nasměrování péče o památné stromy do rukou odborných arboristických firem a při ošetřování stromů sledovat a využívat moderní poznatky a odzkoušené technologie.
3. V rámci výzkumu a vývoje zaměřit svůj pohled do oblastí záchrany genofondu památných stromů. Cílem je zároveň také snaha získávat a využívat poznatky ostatních zainteresovaných vědních oborů pro oblast péče o památné stromy.
4. Vzhledem k tomu, že péče o památné stromy je velmi okrajovým oborem ochrany přírody a krajiny, o kterém veřejnost mnohdy nemá dostatečné informace, je dalším strategickým cílem rovněž výchova, vzdělávání, osvěta a propagace. Výchovu a vzdělávání je vhodné nasměrovat do oblasti odborné veřejnosti – státní správa, pracovníci realizačních firem, zahradnické a lesnické školy, pracovníci AOPK ČR, zájmová sdružení, atd. V oblasti osvěty a propagace pak pozornost upřít také do řad laické veřejnosti a seznamovat ji pravidelně s problematikou památných stromů.
5. Ve strategiích není opomenuta ani oblast mezinárodní spolupráce, se kterou se počítá zejména v rámci Evropské unie.³⁰

3.9. Existence ochrany stromů ve světě

Stromy jsou chráněny po celém světě, napříč všemi kontinenty, mnohde se liší forma jejich ochrany, způsob jejich evidence či míra lidského obdivu, ale všichni ochránci si uvědomují, že je velmi nutné věnovat stromům náležitou pozornost a péči.

Za všechny ochránáře jmenujme například organizaci s názvem National Trust, jež působí v jižní Austrálii. Tato organizace v roce 1983 vytvořila Registr významných stromů, které se nacházejí na území jižní Austrálie, a to právě za účelem jejich zvláštní péče a ochrany.³¹

³⁰ Zpracováno s využitím Metodik Agentury ochrany přírody a krajiny: REŠ, Bohumil; SÚROVÁ, Barbora. *Památné stromy : Metodika AOPK ČR*. 2. přepracované vydání, REŠ, Bohumil; ŠTĚRBA, Pavel. *Památné stromy : Metodika AOPK ČR*. 3. elektronické vydání.

³¹ *National Trust of South Australia* [online]. 2011 [cit. 2011-09-18]. Significant trees. Dostupné z WWW: <http://www.nationaltrustsa.org.au/index.php/advocacy/significant_trees>.

4. Praktická část

4.1. Charakteristika zkoumané lokality

Okres Tachov je součástí Plzeňského kraje.

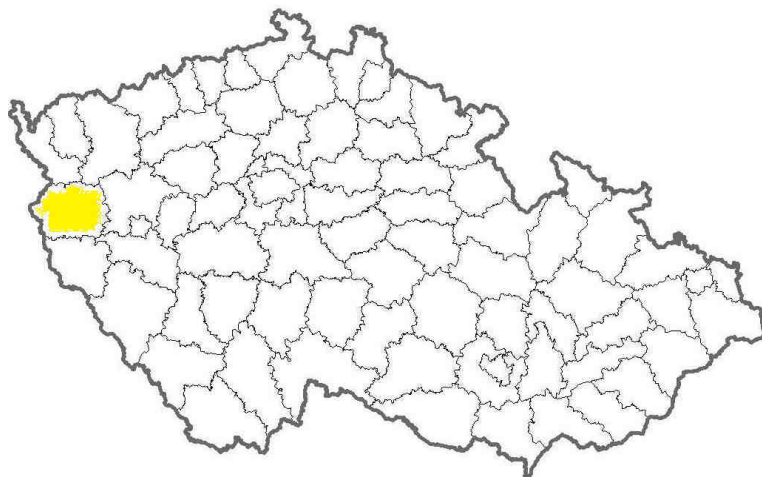
Tabulka 4 – Základní statistické údaje

Rozloha	1 378,69 km ²
Počet obyvatel (k 31.3.2011)	53 336
Hustota zalidnění	39 obyvatel / 1 km ²
Počet měst	8
Počet obcí	51

Zdroj: vlastní zpracování, zpracováno s využitím údajů ČSÚ³²

Na severu sousedí s okresy Cheb a Karlovy Vary (oba součástí Karlovarského kraje), na východě s okresy Plzeň – jih, Plzeň – sever a na jihu s okresem Domažlice. Na západě hraničí se Spolkovou republikou Německo.

Mapa 1 – Poloha okresu Tachov v rámci ČR

Zdroj: vlastní zpracování, využita Slepá mapa okresů ČR³³

³² Český statistický úřad, *Plzeňský kraj* [online]. 2011 [cit. 2011-08-14]. Charakteristika okresu Tachov. Dostupné z WWW: <<http://www2.czso.cz/xp/redakce.nsf/i/tachov1>>.

³³ ZEMEPIS.com, *geografický portál* [online]. 2002-2011 [cit. 2011-08-30]. Slepá mapa okresů ČR. Dostupné z WWW: <<http://www.zemepis.com/smokresy.php>>.

Administrativně je okres Tachov členěn do dvou obcí s rozšířenou působností – Tachov, Stříbro a do pěti obcí s pověřeným obecním úřadem – Tachov, Stříbro, Planá, Bor a Bezručice.

Správní území v rámci obcí s rozšířenou působností (dále jen „ORP“) je tvořeno obcemi: ORP Tachov – Bor, Brod nad Tichou, Broumov, Částkov, Chodová Planá, Chodský Újezd, Ctiboř, Dlouhý Újezd, Halže, Hošťka, Kočov, Lesná, Lestkov, Lom u Tachov, Milíře, Obora, Planá, Přimda, Rozvadov, Staré Sedliště, Staré Sedlo, Stráž, Studánka, Tachov, Tisová, Třemešné a Zadní Chodov.

ORP Stříbro – Benešovice, Bezručice, Cebiv, Černošín, Erpužice, Horní Kozolupy, Kladruby, Kokašice, Konstantinovy Lázně, Kostelec, Kšice, Olbramov, Ošelín, Prostiboř, Skapce, Stříbro, Sulislav, Svojsín, Sytno, Trpísty, Únehle, Vranov, Záchlumí a Zhoř.

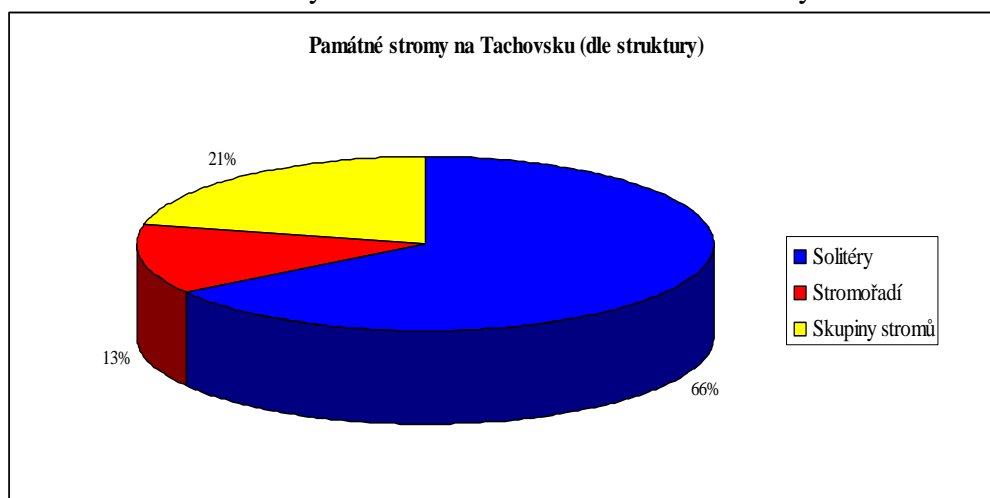
Na území okresu Tachov zasahují dvě chráněné krajinné oblasti (dále jen „CHKO“) – Český les a Slavkovský les.

4.2. Památné stromy v okrese Tachov rozdělené podle struktury

Počet objektů památných stromů na Tachovsku je přesně 61, z toho 40 objektů jsou jednotlivé stromy (solitéry), 8 objektů stromořadí a zbývajících 13 objektů jsou skupiny stromů.

Zastoupení jednotlivých typů struktur je znázorněno v následujícím grafu.

Graf 1 – Památné stromy na Tachovsku rozdělené dle struktury

Zdroj: vlastní zpracování

4.3. Zastoupení jednotlivých taxonů památných stromů v okrese Tachov

Následující přehled památných stromů na Tachovsku je zpracován podle dat uvedených v registru ÚSOP, pouze dvě památné aleje v Tachově a jedna v Kostelci u Stříbra (Alfrédovská alej) jsou dopočteny podle údajů získaných na Městských úřadech v Tachově a Stříbře a přímo v terénu. Ústřední seznam má ve své evidenci v případech Aleje u minerálního pramene a Knížecí aleje v Tachově uveden pouze souhrnný počet památných stromů, jsou tedy vyhlášeny pouze na celkové počty nikoliv na jednotlivé taxony.

Alej u minerálního pramene prošla v letech 2010 – 2011 regenerací, při které bylo nově vysazeno 52 stromů, v současné době je tedy celkový počet stromů v aleji 207 – v přehledu je počítáno právě s tímto počtem stromů.

Knížecí alej lze co do existence údajů pomyslně rozdělit na dvě části, první část aleje se nachází na pozemcích města Tachova a právně k ní je veden přesný úřední přehled jednotlivých taxonů, druhá část je pak na pozemcích patřících Lesům České republiky, z této části byly údaje získány přímo v terénu, nejsou tak podloženy žádnými úředními dokumenty.

Alfrédovská alej prošla rekognoskací v roce 2009, při které byl upřesněn počet a druh jednotlivých památných stromů, jejich současný počet je 103 – v přehledu je rovněž počítáno právě s tímto počtem.

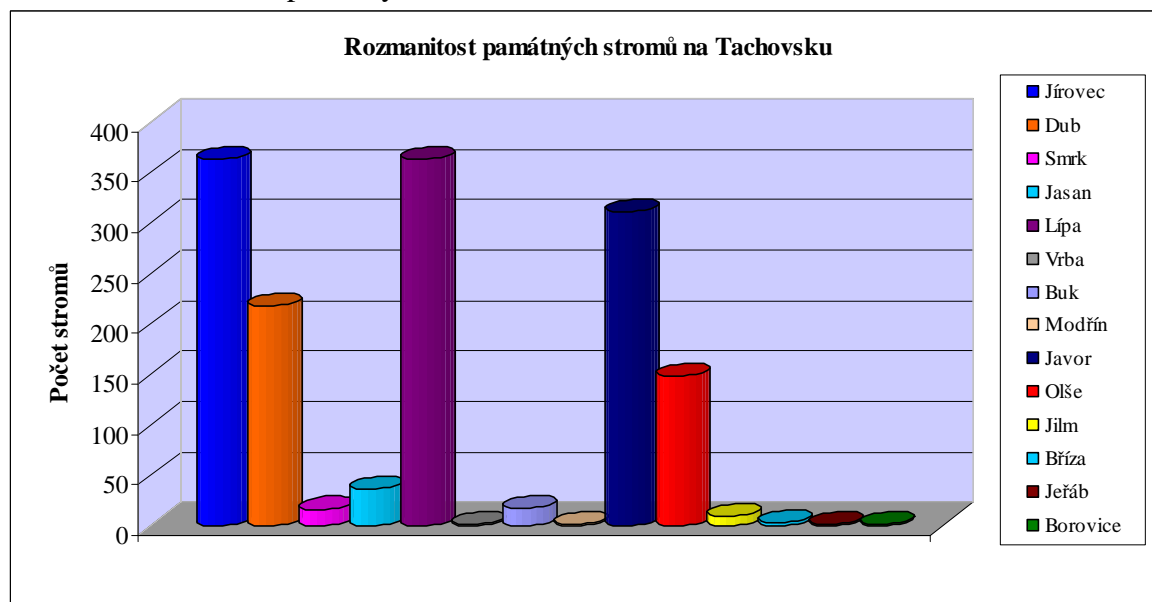
Tabulka 5 – Přehled památných stromů na Tachovsku dle taxonů

Druh stromu	Počet	Druh stromu	Počet
Jírovec maďal	363	Buk lesní	17
Dub letní	206	Modřín opadavý	1
Dub zimní	1	Javor polní	1
Dub červený	10	Javor mléčný	117
Smrk ztepilý	16	Javor horský / klen	193
Jasan ztepilý	36	Olše lepkavá	148
Lípa velkolistá	100	Jilm habrolistý	7
Lípa malolistá / srdčitá	231	Jilm horský	2
Lípa zelená	30	Bříza bělokorá	3
Lípa	2	Jeřáb muk	1
Vrba bílá	1	Borovice lesní	1
Celkem		1 487	

Zdroj: vlastní zpracování

Pro přílišnou rozmanitost je následující grafický přehled zjednodušen a je tak zpracován pouze s využitím rodových jmen stromů.

Graf 2 – Rozmanitost památných stromů na Tachovsku

Zdroj: vlastní zpracování

4.4. Terénní výzkum

Terénní výzkum proběhl v měsících duben – září 2011, zahrnoval návštěvu všech objektů památných stromů, jejichž celkový přehled byl získán v registru ÚSOP. Dále byl soustředěn na obstarání potřebných úředních údajů, k jejichž získání bylo potřeba navštívit Městské úřady v Tachově, Stříbře, Bezručicích, Plané, Boru, AOPK ČR – krajskou pobočku v Plzni a také kontaktovat Správy CHKO Český les a Slavkovský les. V neposlední řadě byl o pomoc požádán také ing. Reš z AOPK ČR se sídlem v Praze, který přispěl svými znalostmi a obětavostí k nabytí vědomostí a základních dat o památných stromech ve zkoumané lokalitě.

Návštěva jednotlivých objektů památných stromů byla zpočátku realizována pouze s údaji uvedenými v registru ÚSOP, přesněji byl využit výhradně slovní popis uvedený v databázi, jehož pomocí měly být památné stromy nalezeny. Při první cestě se však jednoznačně potvrdilo, že popisy jsou udělané pro osoby znající podrobně danou lokalitu, nikoliv pro člověka – návštěvníka, turistu, který nahlédne do seznamu a chce vybraný památný strom navštívit.

Poté bylo provedení výzkumu přehodnoceno; nejprve byly přepočteny souřadnice ze systému S-JTSK (souřadnicový systém mapování našeho území, který je použit i v registru ÚSOP) do systému označovaného jako WGS84, který používá GPS zařízení a s jeho pomocí pak dohledávány památné stromy přímo v terénu. GPS zařízení však není všemocné, tak i s tímto přístrojem se občas stalo, že daný objekt nebyl nalezen a pomohla až rada místních obyvatel. Mimo sídelní struktury však nebylo možné tuto pomoc využít a poté nutně následovalo vyhledání co nejpodrobnějších informací se zapojením internetových zdrojů, ze kterých bylo možné vyčíst alespoň přibližnou polohu daného objektu a při další cestě objekt úspěšně v terénu lokalizovat.

Po občas velmi náročných dohledáních byl každý z objektů vyfotografován, zaměřen pomocí GPS přístroje (solitéry byly zaměřeny tak, aby návštěvníka ke stromu souřadnice jednoznačně přivedly, přesná poloha stromu vyžaduje velmi přesný přístroj a pod korunami stromu je často nemožné zachytit GPS signál; skupiny stromů byly zaměřeny jako lokalita nikoliv polohy jednotlivých stromů ve skupině a stromořadí určují souřadnice, jejichž úkolem je návštěvníka přivést na začátek či konec aleje), posouzen jeho zdravotní stav podle předem připravené stupnice a provedena fotodokumentace jeho označení, pokud však byl daný objekt řádně označen.

Stupnice pro hodnocení zdravotního stavu stromů měla čtyřbodovou škálu a byla zvolena následovně:

- 1 – výborný (udržovaný strom),
- 2 – dobrý (dobrá kondice stromu, ale strom je bez provádění řádné péče),
- 3 – uspokojivý (přežívající strom),
- 4 – špatný či mrtvý strom.

Stupnice byla stanovena bez ohledu na úřední škály, je subjektivní stejně jako samotné posuzování jednotlivých objektů.

Po návštěvě objektů památných stromů byly ještě sbírány údaje k pozemkům, kde stromy rostou, především s ohledem na platnost dat uvedených ve vyhlášeních a nalezena přesná poloha v internetových mapách či jiných dostupných mapových podkladech.

4.5. Jednotlivé objekty památných stromů na Tachovsku

Následující přehled památných stromů byl zpracován s využitím údajů získaných z následujících zdrojů:

1. registr ÚSOP – databáze památných stromů spadajících do okresu Tachov,
2. karty památných stromů poskytnuté AOPK ČR,
3. revizní zprávy k památným stromům z let 2009 a 2010, zpracované místně příslušnými úřady, do jejichž kompetence spadá vyhlásování památných stromů (MěÚ Bor, MěÚ Planá, MěÚ Tachov, MěÚ Stříbro, MěÚ Bezručice, Správy CHKO Český les a Slavkovský les),
4. publikace Památné stromy Plzeňského kraje vydaná Krajským úřadem v Plzni,³⁴
5. sborník Okresního muzea v Tachově nazvaný Dřeviny Tachovska,³⁵
6. kniha o památných stromech v Čechách, na Moravě a ve Slezsku,³⁶
7. terénní výzkum.

Ještě několik informací k číslům parcel uvedeným níže u jednotlivých objektů památných stromů na Tachovsku. Čísla parcel uvedená v podkladových materiálech k objektům a čísla parcel či stavebních pozemků zjištěná po terénním výzkumu srovnáním s databází katastru nemovitostí se v několika případech neshodovala. Dle sdělení pracovnice AOPK ČR, paní Radky Štajerové z krajského střediska v Plzni, je však třeba uvádět informace v souladu s vyhlásovací dokumentací, neboť i vyhlášená ochranná pásma jsou velmi často vázána právě k těmto číslům pozemků, ve svém sdělení dále uvedla, že čísla uvedená v revizních zprávách by měla odpovídat skutečnosti a budou v budoucnu uváděná i ve všech databázích ÚSOP. Paní Štajerová rovněž upozornila na fakt, že k přesnému katastrálnímu zaměření stromů je třeba vyškolených odborníků, kteří strom změří a zasadí do katastrální mapy, takže i údaje zjištěné pomocí internetového nahlížení do katastru nemovitostí nemusí odpovídat realitě. Z uvedených důvodů jsou k jednotlivým objektům uváděny pouze informace z revizních zpráv.

³⁴ MICHÁLEK, Jaroslav. *Památné stromy Plzeňského kraje*. Plzeň : Krajský úřad Plzeňského kraje, odbor životního prostředí, 2006. 48 s.

³⁵ MUDRA, Petr; NOVÝ, Pavel; ŘEPA, Pavel. *Dřeviny Tachovska*. Tachov : Okresní muzeum v Tachově, 1988. 83 s.

³⁶ NĚMEC, Jan a kol. *Památné stromy v Čechách, na Moravě a ve Slezsku*. Praha : Olympia, 2003. 221 s. ISBN 80-7033-781-8.

V následujícím přehledu jednotlivých památných objektů nebudou uváděni vlastníci pozemků s ohledem na ochranu osobních údajů, dle zákona č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů, v platném znění.

4.5.1. Broumovský jasan

Kód ÚSOP: 102269 **Číslo odborné databáze:** 410003.1/1
Kraj: Plzeňský **Pověřený orgán:** MěÚ Planá
Datum vyhlášení: 16.12.1983
Katastrální území: Broumov u Zadního Chodova
Číslo parcely (dle revizní dokumentace): 1452
Charakter výskytu: jednotlivý strom (solitér) **Počet jedinců:** 1
Taxon: jasan ztepilý (*Fraxinus excelsior*)
Obvod kmene v 1,3 m: 651 cm **Výška stromu:** 28 m
Stáří stromu: 300 let
Zdravotní stav dle autora: 2 – 3
Důvod ochrany: dendrologicky cenný taxon (DEN), ochrana genofondu (GEN)
Ochranné pásmo: kruh o poloměru 10 m kolem stromu
GPS souřadnice dle autora: 49°53,067' N 12°36,843' E

Další informace: Broumovský jasan se nachází na lesní cestě pod obcí Broumov poblíž bývalého mlýna na Hamerském potoce. Ze silnice vedoucí ze Zadního Chodova do Broumova je nutné odbočit nedaleko za usedlostí Trnový Mlýn (po odbočce vede i cyklostezka č. 36) doleva, odtud je třeba pokračovat proti proudu Hamerského potoka po jeho levém břehu a před vstupem do lesa se nachází tento památný strom. Jasan je dobře viditelný i z hlavní silnice, jednoznačně dominuje svému okolí svým pozoruhodným zjevem. Strom má mohutné kořenové náběhy, jednostrannou a nakloněnou korunu, větve proschlé, v 6 m se dělí na tři hlavní větve.

Výřez z mapy je uveden v příloze č. 2 a fotografie objektu v příloze č. 3.

4.5.2. Dubová alej pod Broumovem

Kód ÚSOP: 102243 **Číslo odborné databáze:** 410033.x/16
Kraj: Plzeňský **Pověřený orgán:** MěÚ Planá
Datum vyhlášení: 16.12.1983
Katastrální území: Broumov u Zadního Chodova
Číslo parcely (dle revizní dokumentace): 173
Charakter výskytu: alej, stromořadí **Počet jedinců:** 16
Taxon: dub letní (*Quercus robur*)
Obvody kmenů v 1,3 m: 257 – 424 cm **Výška stromů:** 25 m
Stáří stromů: 170 let
Zdravotní stav dle autora: 4

Důvod ochrany: dendrologicky cenný taxon (DEN), historicky důležitý strom (HST)

Ochranné pásmo: cesta, při níž se alej nachází a pruh po druhé (severní) straně v šíři 5 m

GPS souřadnice dle autora: 49°53,078' N 12°36,640' E

Další informace: Dubová alej pod Broumovem lemuje historickou panskou cestu, která vede rovněž po levém břehu proti proudu Hamerského potoka, na přístupové cestě k aleji roste Broumovský jasan. V současné době jsou zde instalovány informační tabule a vyznačena Naučná stezka Údolím Hamerského potoka. Alej, dnes již pohlcenou okolním lesem, tvoří 16 dubů, které mají košaté koruny a kmeny i dlouhé větve porostlé mechem. Zdravotní stav aleje však není dobrý, v posledních letech zde nebyla prováděna potřebná péče, kterou památné stromy vyžadují.

Výřez z mapy je uveden v příloze č. 2 a fotografie objektu v příloze č. 3.

4.5.3. Broumovské smrky v Hamerském údolí

Kód ÚSOP: 102239 **Číslo odborné databáze:** 410037.x/10
Kraj: Plzeňský **Pověřený orgán:** Správa CHKO Český les
Datum vyhlášení: 16.12.1983
Katastrální území: Broumov u Zadního Chodova

Číslo parcely (dle revizní dokumentace): 1366/1
Charakter výskytu: skupina stromů **Počet jedinců:** 10
Taxon: smrk ztepilý (Picea abies)
Obvody kmenů v 1,3 m: 205 – 285 cm **Výška stromů:** 44 m
Stáří stromů: 150 let
Zdravotní stav dle autora: 2
Důvod ochrany: významný vzrůstem (VZR)
Ochranné pásmo: plocha, na níž se památné stromy nacházejí
GPS souřadnice dle autora: 49°53,421' N 12°34,306' E
(zaměřena tabule označující památné stromy)

Další informace: V popisu registru ÚSOP je u této skupiny stromů uvedeno, že se nachází v lesním porostu u Hamerského potoka přibližně 1,5 km západně od Broumova, poblíž Broumovského zámečku. Cesta však není tak jednoduchá, jak nabízí právě tento popis. Kolem zámečku skutečně musíte projít, po lesní cestě kolem přírodní rezervace Broumovská bučina je třeba ujít přibližně 2 km až k místu, kde se cesta vzdaluje od potoka a kde se otevírá nezalesněný prostor po pravé straně cesty. Nezalesněný prostor je nutné přejít až k potoku, ten následně překonat a v lesním porostu na druhé straně potoka jsou hledané památné stromy.

Výřez z mapy je uveden v příloze č. 2 a fotografie objektu v příloze č. 4.

4.5.4. Broumovský smrk

Kód ÚSOP: 102268 **Číslo odborné databáze:** 410004.1/1
Kraj: Plzeňský **Pověřený orgán:** MěÚ Planá
Datum vyhlášení: 16.12.1983
Katastrální území: Broumov u Zadního Chodova
Číslo parcely (dle revizní dokumentace): 20/5
Charakter výskytu: jednotlivý strom (solitér) **Počet jedinců:** 1
Taxon: smrk ztepilý (Picea abies)
Obvod kmene v 1,3 m: 431 cm **Výška stromu:** 37,5 m

Stáří stromu: 200 let

Zdravotní stav dle autora: 2

Důvod ochrany: dendrologicky cenný taxon (DEN), významný stářím (VEK)

Ochranné pásmo: okruh o poloměru 15 m kolem stromu

GPS souřadnice dle autora: 49°53,259' N 12°35,879' E

Další informace: Broumovský smrk se nachází na konci naučné stezky, která vede Údolím Hamerského potoka a po této stezce spatříte rovněž dva z objektů památných stromů: Broumovský jasan a Dubovou alej pod Broumovem. Stezka končí pod lesním zámečkem, ve kterém je v současné době penzion s restaurací. Ke stromu je možné dojít také přímo z obce Broumov, minout zmíněný lesní zámeček a pokračovat po cestě do údolí, strom je dominantní, nelze jej přehlédnout.

Výřez z mapy je uveden v příloze č. 2 a fotografie objektu v příloze č. 4.

4.5.5. Lípy na Jalovém dvoře

Kód ÚSOP: 105425 **Číslo odborné databáze:** 410066.1/2, 2/2

Kraj: Plzeňský **Pověřený orgán:** Správa CHKO Český les

Datum vyhlášení: 2.10.2009

Katastrální území: Broumov u Zadního Chodova

Číslo parcely (dle revizní dokumentace): 1221/2

Charakter výskytu: skupina stromů **Počet jedinců:** 2

Taxon: lípa velkolistá (*Tilia platyphyllos*)

Obvody kmenů v 1,3 m: 431, 484 cm **Výška stromů:** 20, 23 m

Stáří stromů: 150 let

Zdravotní stav dle autora: 2

Důvod ochrany: esteticky zajímavý strom (EST), historicky důležitý strom (HST), krajinná dominanta (KRD), významný krajinný prvek (VKP)

Ochranné pásmo: kruh o poloměru 5 m kolem každého ze stromů

GPS souřadnice dle autora: 49°52,768' N 12°35,255' E

Další informace: Cesta k oběma lipám vede ze Žďáru, významný orientační bod tvoří křižovatka ve tvaru T – cyklostezky č. 2202 a 36; z křižovatky je nutné pokračovat

ve směru příchodu, opustit tedy zpevněnou komunikaci a pokračovat po louce do nejbližšího lesa, kde se nachází bývalá osada Jalový dvůr a pomník obětem 1. světové války. Přímo vedle pomníku rostou obě lípy, které jsou velmi krásné a stojí za to je navštívit. Lipám je věnována patřičná péče, v roce 2009 u nich byl proveden zdravotní řez. Výřez z mapy je uveden v příloze č. 5 a fotografie objektu v příloze č. 6.

4.5.6. Smrk u Žďáru

Kód ÚSOP: 102266 **Číslo odborné databáze:** 410006.1/1
Kraj: Plzeňský **Pověřený orgán:** MěÚ Planá
Datum vyhlášení: 16.12.1983
Katastrální území: Žďár u Tachova
Číslo parcely (dle revizní dokumentace): 17/1
Charakter výskytu: jednotlivý strom (solitér) **Počet jedinců:** 1
Taxon: smrk ztepilý (*Picea abies*)
Obvod kmene v 1,3 m: 327 cm **Výška stromu:** 26 m
Stáří stromu: 150 let
Zdravotní stav dle autora: 2
Důvod ochrany: dendrologicky cenný taxon (DEN), významný vzrůstem (VZR)
Ochranné pásmo: okruh o poloměru 10 m kolem stromu
GPS souřadnice dle autora: 49°51,638' N 12°35,945' E

Další informace: Smrk u Žďáru se nachází přímo v lesním porostu (jeho poloha je vyznačena v příložené mapě), je ukryt mezi dalšími jehličnatými stromy a je naprosto nenápadný, běžný návštěvník lesa zaznamená jen do jehličí zapadlou tabuli s nápisem, která upozorňuje na přítomnost památného stromu. Výjimečný je tento strom snad jen tím, že se jeho kmen ve výšce cca 2 m nad zemí rozděluje na dva.

Výřez z mapy je uveden v příloze č. 5 a fotografie objektu v příloze č. 6.

4.5.7. Chodovská lípa u Hamerského potoka

Kód ÚSOP: 102261 **Číslo odborné databáze:** 410012.1/1
Kraj: Plzeňský **Pověřený orgán:** MěÚ Planá
Datum vyhlášení: 21.9.1981
Katastrální území: Chodský Újezd
Číslo parcely (dle revizní dokumentace): 1024/1
Charakter výskytu: jednotlivý strom (solitér) **Počet jedinců:** 1
Taxon: lípa srdčitá (*Tilia cordata*)
Obvod kmene v 1,3 m: 539 cm **Výška stromu:** 23 m
Stáří stromu: 200 let
Zdravotní stav dle autora: 3

Důvod ochrany: krajinná dominanta (KRD)

Ochranné pásmo: okruh o poloměru 10 m kolem stromu

GPS souřadnice dle autora: 49°52,819' N 12°39,350' E

Další informace: Na silnici z Chodského Újezdu do Zadního Chodova přejíždíte asi tak v půli této cesty Hamerský potok, ihned za mostem vedoucím právě přes tento potok se dejte doleva na polní cestu a po cca 200 m dorazíte na zbořeniště (bývalý Piasecký mlýn), nad kterým se tyčí památná lípa.

Výřez z mapy a fotografie objektu jsou uvedeny v příloze č. 7.

4.5.8. Dub a lípa na Štajnerce

Kód ÚSOP: 105443 **Číslo odborné databáze:** 410067.1/2, 2/2
Kraj: Plzeňský **Pověřený orgán:** Správa CHKO Český les
Datum vyhlášení: 29.10.2009
Katastrální území: Obora u Tachova
Číslo parcely (dle revizní dokumentace): 649
Charakter výskytu: skupina stromů **Počet jedinců:** 2
Taxon: lípa malolistá (*Tilia cordata*), dub letní (*Quercus robur*)
Obvody kmenů v 1,3 m: 433, 462 cm **Výška stromů:** 24 m

Stáří stromů: 150 let

Zdravotní stav dle autora: lípa – 2, dub – 3

Důvod ochrany: esteticky zajímavý strom (EST), krajinná dominanta (KRD), významný krajinný prvek (VKP)

Ochranné pásmo: kruh o poloměru 10 m kolem každého ze stromů

GPS souřadnice dle autora: lípa: 49°48,549' N 12°30,008' E

dub: 49°48,544' N 12°30,018' E

Další informace: Seznam ÚSOP uvádí následující popis – lokalita Štajnerka, louka u bývalé hájenky při jednom ze vstupů do bývalé obory. Lokalita Štajnerka je místní název, bývalá obora je velmi rozlehlé území a pokud zdejší oblast neznáte, je tento popis cesty zcela zbytečný. Pro běžného návštěvníka, turistu je výstižnější následující upřesnění cesty: silnice č. 199 vedoucí na hraniční přechod Pavlův Studenec je tou správnou přístupovou komunikací, před budovami, které dříve patřily pohraniční strážnici, odbočte vlevo na lesní komunikaci, zdejší cesta je značena zelenou turistickou značkou a přibližně po 100 m vás dovede k hledaným památným stromům, mimochodem stojí za to je navštívit.

Památné stromy nepostrádají potřebnou péči, v roce 2010 byly podrobeny zdravotnímu řezu a nic jim nestojí v cestě, aby tvořily úchvatnou krajinnou dominantu.

Výřez z mapy je uveden v příloze č. 8 a fotografie objektu v příloze č. 9.

4.5.9. Duby u Oborské hájenky

Kód ÚSOP: 102267

Číslo odborné databáze: 410061.x/8

Kraj: Plzeňský

Pověřený orgán: Správa CHKO Český les

Datum vyhlášení: 9.10.1987

Katastrální území: Obora u Tachova

Číslo parcely (dle revizní dokumentace): 653/1, 653/2, 655/1, 655/4, 657/1

Charakter výskytu: skupina stromů

Počet jedinců: 8

Taxon: dub letní (*Quercus robur*)

Obvody kmenů v 1,3 m: 270 – 492 cm

Výška stromů: 18 m

Stáří stromů: 170 let

Zdravotní stav dle autora: 2

Důvod ochrany: esteticky zajímavý strom (EST), krajinná dominanta (KRD), významný krajinný prvek (VKP)

Ochranné pásmo: kruh o poloměru 5 m kolem každého ze stromů

GPS souřadnice dle autora: 49°47,817' N 12°31,524' E

Další informace: Cesta k památným dubům vede z obce Obora, po lesní cestě vedoucí mezi Uhlířským vrchem a Javořinou; po cca 2 km dorazíte na křižovatku lesních cest, kde stojí budova, která dříve sloužila jako myslivna. V bezprostřední blízkosti této stavby se nachází 8 majestátných dubů. K upřesnění cesty poslouží přiložená mapa. Duby byly podrobeny v roce 2007 zdravotnímu a bezpečnostnímu řezu, jsou řádně označeny a je zde umístěna i výkladová tabule informující nejen o místních ale i vzdálenějších památných stromech okresu Tachov.

Výřez z mapy je uveden v příloze č. 8 a fotografie objektu v příloze č. 9.

4.5.10. Lípa v Lesné na návsi

Kód ÚSOP: 102230

Číslo odborné databáze: 410046.1/1

Kraj: Plzeňský

Pověřený orgán: MěÚ Tachov

Datum vyhlášení: 23.6.1999

Katastrální území: Lesná u Tachova

Číslo parcely (dle revizní dokumentace): 1434/1

Charakter výskytu: jednotlivý strom (solitér)

Počet jedinců: 1

Taxon: lípa velkolistá (*Tilia platyphyllos*)

Obvod kmene v 1,3 m: 560 cm

Výška stromu: 29 m

Zdravotní stav dle autora: 1

Důvod ochrany: esteticky zajímavý strom (EST)

Ochranné pásmo: dle zákona

GPS souřadnice dle autora: 49°45,271' N

12°32,328' E

Další informace: Lípa v Lesné na návsi je dominantou centra obce, roste přímo u hlavní silnice. V roce 1999 u ní byl proveden zdravotní a částečně redukční řez, dále došlo ke konzervačnímu ošetření kmene (mechanické vyčištění dutiny stromu, zastřešení

menších dutin a konzervace hlavní dutiny fungicidním roztokem).

Výřez z mapy je uveden v příloze č. 10 a fotografie objektu v příloze č. 11.

4.5.11. Lípa v Lesné (Lípa v Lesné u pana Hrčina)

Kód ÚSOP: 102256 **Číslo odborné databáze:** 410017.1/1
Kraj: Plzeňský **Pověřený orgán:** MěÚ Tachov
Datum vyhlášení: 21.9.1981
Katastrální území: Lesná u Tachova
Číslo parcely (dle revizní dokumentace): 127
Charakter výskytu: jednotlivý strom (solitér) **Počet jedinců:** 1
Taxon: lípa velkolistá (*Tilia platyphyllos*)
Obvod kmene v 1,3 m: 610 cm **Výška stromu:** 26 m
Stáří stromu: 250 let
Zdravotní stav dle autora: 2
Důvod ochrany: esteticky zajímavý strom (EST)
Ochranné pásmo: celá parcela č. 127
GPS souřadnice dle autora: 49°45,248' N 12°32,164' E

Další informace: Lípa v Lesné tvoří dominantu horní části obce, roste přímo u silnice vedoucí z obce Lesná do obce Stará Knížecí Huť. V roce 1987 byl u této lípy proveden detailní zdravotní a bezpečnostní řez v celém objemu koruny a zároveň zredukováno nejnižší patro koruny. Rovněž byla ošetřena centrální dutina a provedeno její zastřešení, také byly ošetřeny kořenové náběhy.

Výřez z mapy je uveden v příloze č. 10 a fotografie objektu v příloze č. 11.

4.5.12. Lesenská lípa u kostela

Kód ÚSOP: 102237 **Číslo odborné databáze:** 410039.1/1
Kraj: Plzeňský **Pověřený orgán:** MěÚ Tachov
Datum vyhlášení: 21.9.1981

Katastrální území: Lesná u Tachova
Číslo parcely (dle revizní dokumentace): 69/1
Charakter výskytu: jednotlivý strom (solitér) **Počet jedinců:** 1
Taxon: lípa velkolistá (*Tilia platyphyllos*)
Obvod kmene v 1,3 m: 650 cm **Výška stromu:** 26 m
Zdravotní stav dle autora: 3
Důvod ochrany: součást kulturní památky (PAM)
Ochranné pásmo: dle zákona
GPS souřadnice dle autora: 49°45,234' N 12°32,248' E
Další informace: U kostela v Lesné byly původně za památné vyhlášeny dvě lípy s názvem Lesenské lípy. 28.10.1996 bylo vydáno rozhodnutí o zrušení ochrany jedné lípy širokolisté a strom byl skácen (požár v dutině stromu výrazně narušil statiku stromu). V roce 1997 bylo provedeno ošetření zbylého stromu z původní dvojice – zdravotní a bezpečnostní řez v celém objemu koruny, mechanické vyčištění, konzervace a statické zajištění koruny bezpečnostním nedestruktivním vázáním.
Výřez z mapy je uveden v příloze č. 10 a fotografie objektu v příloze č. 11.

4.5.13. Bažantovská lípa

Kód ÚSOP: 102265 **Číslo odborné databáze:** 410008.1/1
Kraj: Plzeňský **Pověřený orgán:** MěÚ Tachov
Datum vyhlášení: 21.9.1981
Katastrální území: Bažantov
Číslo parcely (dle revizní dokumentace): 164/4
Charakter výskytu: jednotlivý strom (solitér) **Počet jedinců:** 1
Taxon: lípa srdčitá (*Tilia cordata*)
Obvod kmene v 1,3 m: 570 cm **Výška stromu:** 31 m
Stáří stromu: 300 let
Zdravotní stav dle autora: 1
Důvod ochrany: krajinná dominanta (KRD)
Ochranné pásmo: okruh o poloměru 10 m kolem stromu

GPS souřadnice dle autora: 49°44,545' N 12°34,433' E

Další informace: Bažantovská lípa patří k nejkrásnějším památným stromům, které lze v okrese Tachov navštívit. Cesta k ní není složitá, na silnici směrem do obce Lesná je nutné odbočit v poslední prudké pravotočivé zatáčce před Lesnou směrem doleva na polní cestu vedoucí do bývalé osady Bažantov, na této cestě je také cyklostezka č. 2172, odtud pokračovat směrem k obci Žebráky nebo také k obci Pořejov, po cca 700 m dorazíte k lípě. Lípa je dominantou v širokém okolí, rozhodně stojí za zhlédnutí.

Výřez z mapy a fotografie objektu jsou uvedeny v příloze č. 12.

4.5.14. Klen u Mýtského mlýna

Kód ÚSOP: 102248 **Číslo odborné databáze:** 410027.1/1

Kraj: Plzeňský **Pověřený orgán:** MěÚ Tachov

Datum vyhlášení: 9.10.1987

Katastrální území: Mýto u Tachova

Číslo parcely (dle revizní dokumentace): 1031

Charakter výskytu: jednotlivý strom (solitér) **Počet jedinců:** 1

Taxon: javor klen (*Acer pseudoplatanus*)

Obvod kmene v 1,3 m: 430 cm **Výška stromu:** 30 m

Stáří stromu: 150 let

Zdravotní stav dle autora: 3

Důvod ochrany: krajinná dominanta (KRD)

Ochranné pásmo: okruh o poloměru 10 m kolem stromu

GPS souřadnice dle autora: 49°47,730' N 12°34,313' E

Další informace: Ze silnice vedoucí z obce Mýto směrem k přehradní nádrži Lučina je třeba odbočit na polní cestu vlevo ke mlýnu, strom je z této silnice velmi dobře viditelný, roste vedle křížku u vstupních vrat do mlýna. V roce 2000 byl javoru proveden zdravotní řez, při kterém došlo k odstranění suchých a výrazně poškozených větví a větví zdravotně nevhodných (křížících se a prorůstajících korunou).

Výřez z mapy a fotografie objektu jsou uvedeny v příloze č. 13.

4.5.15. Mílovská lípa

Kód ÚSOP: 104877 **Číslo odborné databáze:** 410063.1/1
Kraj: Plzeňský **Pověřený orgán:** Správa CHKO Český les
Datum vyhlášení: 12.6.2007
Katastrální území: Přimda
Číslo parcely (dle revizní dokumentace): 2025/1
Charakter výskytu: jednotlivý strom (solitér) **Počet jedinců:** 1
Taxon: lípa srdčitá (*Tilia cordata*)
Obvod kmene v 1,3 m: 714 cm **Výška stromu:** 25 m
Stáří stromu: 150 let
Zdravotní stav dle autora: 2

Důvod ochrany: esteticky zajímavý strom (EST), významný krajinný prvek (VKP), významný vzrůstem (VZR)

Ochranné pásmo: kruh o poloměru 15 m kolem stromu

GPS souřadnice dle autora: 49°40,570' N 12°39,253' E

Další informace: Mílovskou lípu najdete za obcí Přimda ve směru na Rozvadov, vlevo za poslední přimdskou stavbou se nachází lesní cesta, která vede do zaniklé vsi Mílov, kde v současné době zůstala jen památná lípa. V lokalitě je instalována tabule, která je součástí Přimdské naučné stezky. Lípa byla v roce 2006 podrobena zdravotnímu řezu.

Výřez z mapy a fotografie objektu jsou uvedeny v příloze č. 14.

4.5.16. Lípa Jindřicha Kolowrata

Kód ÚSOP: 102224 **Číslo odborné databáze:** 410052.1/1
Kraj: Plzeňský **Pověřený orgán:** Správa CHKO Český les
Datum vyhlášení: 28.3.2002
Katastrální území: Málkov u Přimdy
Číslo parcely (dle revizní dokumentace): 1068/1
Charakter výskytu: jednotlivý strom (solitér) **Počet jedinců:** 1
Taxon: lípa velkolistá (*Tilia platyphyllos*)

Obvod kmene v 1,3 m: 352 cm **Výška stromu:** 25 m

Zdravotní stav dle autora: 1

Důvod ochrany: esteticky zajímavý strom (EST), krajinná dominanta (KRD), významný vzrůstem (VZR)

Ochranné pásmo: dle zákona

GPS souřadnice dle autora: 49°38,842' N 12°40,837' E

Další informace: Lípa Jindřicha Kolowrata roste přímo v osadě Málkov; na silnici č. 198 z Přimdy do Nové Vsi odbočíte do málkovské osady a projedete jí téměř až na druhý konec, vlevo od silnice uvidíte urostlou lípu. Je zde značena zelená turistická značka a také cyklostezka č. 2237. Lípě byl v roce 2006 proveden zdravotní řez, v koruně má instalovanu vazbu.

Výřez z mapy je uveden v příloze č. 15 a fotografie objektu v příloze č. 16.

4.5.17. Rájovská trojice

Kód ÚSOP: 102244 **Číslo odborné databáze:** 410032.1/3, 2/3, 3/3

Kraj: Plzeňský **Pověřený orgán:** MěÚ Bor

Datum vyhlášení: 16.12.1983

Katastrální území: Rájov u Třískolup

Číslo parcely (dle revizní dokumentace): 947

Charakter výskytu: skupina stromů **Počet jedinců:** 3

Taxon: lípa velkolistá (*Tilia platyphyllos*)

Obvody kmenů v 1,3 m: 305 – 360 cm **Výška stromů:** 21 m

Stáří stromů: 150 let

Zdravotní stav dle autora: 2

Důvod ochrany: součást kulturní památky (PAM), významný vzrůstem (VZR)

Ochranné pásmo: dle zákona

GPS souřadnice dle autora: 49°38,397' N 12°42,133' E

Další informace: Trojice lip se nachází na konci obce Rájov (silnice z Rájova do Třískolup) vpravo od silnice. Lípy obklopují křížek na kamenném podstavci (GPS souřadnice jsou změřeny právě u tohoto křížku).

Skupina stromů je hodna patřičné pozornosti a obdivu.

Výřez z mapy je uveden v příloze č. 15 a fotografie objektu v příloze č. 16.

4.5.18. Jadružský jasan

Kód ÚSOP: 102260 **Číslo odborné databáze:** 410013.1/1
Kraj: Plzeňský **Pověřený orgán:** MěÚ Bor
Datum vyhlášení: 21.9.1981
Katastrální území: Jadruž
Číslo parcely (dle revizní dokumentace): 1056/1
Charakter výskytu: jednotlivý strom (solitér) **Počet jedinců:** 1
Taxon: jasan ztepilý (*Fraxinus excelsior*)
Obvod kmene v 1,3 m: 300 cm **Výška stromu:** 35 m
Stáří stromu: 150 let
Zdravotní stav dle autora: 1
Důvod ochrany: významný vzrůstem (VZR)
Ochranné pásmo: dle zákona
GPS souřadnice dle autora: 49°39,217' N 12°44,388' E
Další informace: Jasan roste přímo v obci Jadruž na návsi u hlavního rybníku.
Je ve výborném zdravotním stavu, stojí za to jej navštívit.
Výřez z mapy je uveden v příloze č. 17 a fotografie objektu v příloze č. 18.

4.5.19. Jadružský smrk

Kód ÚSOP: 102249 **Číslo odborné databáze:** 410026.1/1
Kraj: Plzeňský **Pověřený orgán:** MěÚ Bor
Datum vyhlášení: 9.10.1987
Katastrální území: Stráž u Tachova
Číslo parcely (dle revizní dokumentace): 2664/1
Charakter výskytu: jednotlivý strom (solitér) **Počet jedinců:** 1

Taxon: smrk ztepilý (*Picea abies*)
Obvod kmene v 1,3 m: 353 cm **Výška stromu:** 25 m

Stáří stromu: 150 let

Zdravotní stav dle autora: 4

Důvod ochrany: významný vzrůstem (VZR), významný stářím (VEK)

Ochranné pásmo: dle zákona

GPS souřadnice dle autora: 49°39,589' N 12°44,864' E

Další informace: Jadružský smrk je špatně dohledatelný památný strom. Za obcí Jadruž vede cesta po lukách směrem na severovýchod od obce. Poté je třeba vstoupit do lesa a jít po lesní cestě až k nejbližšímu rozcestí lesních cest, zde roste ničím nezajímavý památný smrk, který je označen tabulkou, ze které zub času odstranil jakékoliv znatelné označení památného stromu, na podkladu zůstal pouze nápis "Oblast klidu Hadovka". Uvedený památný strom můžete rozhodně na svých cestách s klidným svědomím vynechat. V roce 2000 byl strom podroben zdravotnímu a bezpečnostnímu řezu, byly rovněž ošetřeny a konzervovány staré řezy a odlomy.

Výřez z mapy je uveden v příloze č. 17 a fotografie objektu v příloze č. 18.

4.5.20. Mucková alej

Kód ÚSOP: 102236 **Číslo odborné databáze:** 410040.x/166

Kraj: Plzeňský **Pověřený orgán:** MěÚ Bor

Datum vyhlášení: 9.10.1987

Katastrální území: Vysočany u Boru

Číslo parcely (dle revizní dokumentace): 1132/2, 1135/2, 1045/2, 1045/5, 1852/1

Charakter výskytu: alej, stromořadí **Počet jedinců:** 166

Taxon: 28 ks dub letní (*Quercus robur*)

138 ks jírovec maďal (*Aesculus hippocastanum*)

Obvody kmenů v 1,3 m: 80 – 240 cm **Výška stromů:** 18 m

Stáří stromů: 150 let

Zdravotní stav dle autora: 3 – 4

Důvod ochrany: významný vzrůstem (VZR), krajinná dominanta (KRD)

Ochranné pásmo: dle zákona

GPS souřadnice dle autora: 49°41,461' N 12°44,004' E

Další informace: Muckovskou alejí je nazváno stromořadí po obou stranách silnice vedoucí z Boru do obce Přimda, alej začíná u obce Muckov. Na uvedenou alej navazuje další stromořadí tvořené stejnými druhy stromů, tato boční alej lemuje polní cestu vedoucí nad Muckovským rybníkem. Druhá z alejí je daleko malebnější než ta "silniční", stromy zde rostoucí jsou také zdravější.

Výřez z mapy a fotografie objektu jsou uvedeny v příloze č. 19.

4.5.21. Jírovcová alej u Olešné

Kód ÚSOP: 102233 **Číslo odborné databáze:** 410043.x/192

Kraj: Plzeňský **Pověřený orgán:** MěÚ Bor

Datum vyhlášení: 9.10.1987

Katastrální území: Olešná

Číslo parcely (dle revizní dokumentace): 764, 760

Charakter výskytu: alej, stromořadí **Počet jedinců:** 192

Taxon: jírovec maďal (*Aesculus hippocastanum*)

Obvody kmenů v 1,3 m: 70 – 250 cm **Výška stromů:** 14 – 18 m

Stáří stromů: 150 let

Zdravotní stav dle autora: 3

Důvod ochrany: krajinná dominanta (KRD)

Ochranné pásmo: dle zákona

GPS souřadnice dle autora: 49°39,487' N 12°49,470' E

Další informace: Jírovcová alej u Olešné lemuje silnici vedoucí z Bonětic do Olešné, k aleji ještě patří druhá část, která se nachází mimo silniční komunikaci. Jedná se o polní cestu, jež vede vlevo od poslední pravotočivé zatáčky před vjezdem do obce Olešná. V roce 2000 byl v aleji proveden zdravotní, redukční a asanační řez, koruny stromů byly staticky ošetřeny, dutiny zakonzervovány a byly odstraněny odumírající a odumřelí jedinci.

Kaštany jsou neustále upravovány tak, aby nepřekážely projíždějícím vozidlům. Část aleje mimo silnici je na tom po zdravotní stránce mnohem lépe.

Výřez z mapy a fotografie objektu jsou uvedeny v příloze č. 20.

4.5.22. Dub zimní

Kód ÚSOP: 104876 **Číslo odborné databáze:** 410062.1/1

Kraj: Plzeňský **Pověřený orgán:** MěÚ Bor

Datum vyhlášení: 2.3.2007

Katastrální území: Kosov u Boru

Číslo parcely (dle revizní dokumentace): 46/1

Charakter výskytu: jednotlivý strom (solitér) **Počet jedinců:** 1

Taxon: dub zimní (*Quercus petraea*)

Obvod kmene v 1,3 m: 586 cm

Zdravotní stav dle autora: 2

Důvod ochrany: významný vzrůstem (VZR), krajinná dominanta (KRD)

Ochranné pásmo: dle zákona

GPS souřadnice dle autora: 49°42,090' N 12°49,903' E

Další informace: Dub se nachází přímo v obci Kosov u Boru, v soukromé zahradě č.p. 7. Uvedené GPS souřadnice jsou zaměřeny pod touto zahradou na silniční komunikaci. Strom byl v době měření (červenec 2011) čerstvě po provedení nespecifikovaného druhu péče. Obyvatel usedlosti velmi tvrdě odmítá existenci památného stromu ve své zahradě a nebyl ochoten poskytnout žádné další informace. Dub rozhodně stojí za zhlédnutí.

Výřez z mapy a fotografie objektu jsou uvedeny v příloze č. 21.

4.5.23. Skviřínský dub

Kód ÚSOP: 102252 **Číslo odborné databáze:** 410023.1/1

Kraj: Plzeňský **Pověřený orgán:** MěÚ Bor

Datum vyhlášení: 21.9.1981

Katastrální území: Skviřín
Číslo parcely (dle revizní dokumentace): 8
Charakter výskytu: jednotlivý strom (solitér) **Počet jedinců:** 1
Taxon: dub letní (*Quercus robur*)
Obvod kmene v 1,3 m: 370 cm **Výška stromu:** 25 m
Stáří stromu: 300 let
Zdravotní stav dle autora: 3
Důvod ochrany: krajinná dominanta (KRD)
Ochranné pásmo: dle zákona
GPS souřadnice dle autora: 49°42,909' N 12°48,769' E
Dub se nachází přímo v obci Skviřín, pod hřbitovní zdí.
Výřez z mapy a fotografie objektu jsou uvedeny v příloze č. 22.

4.5.24. Borská alej

Kód ÚSOP: 102235 **Číslo odborné databáze:** 410041.x/115
Kraj: Plzeňský **Pověřený orgán:** MěÚ Bor
Datum vyhlášení: 9.10.1987
Katastrální území: Bor u Tachova
Číslo parcely (dle revizní dokumentace): 2497/2
Charakter výskytu: alej, stromořadí **Počet jedinců:** 115
Taxon: dub letní (*Quercus robur*)
Obvody kmenů v 1,3 m: 90 – 260 cm **Výška stromů:** 18 m
Stáří stromů: 100 let
Zdravotní stav dle autora: 2 – 3
Důvod ochrany: krajinná dominanta (KRD)
Ochranné pásmo: dle zákona
GPS souřadnice dle autora: 49°42,084' N 12°46,782' E
Další informace: Borskou alej je možné najít na silniční komunikaci vedoucí z Boru do Stráže. Není nikde označena tabulkou upozorňující na památnou alej, uvedené GPS souřadnice jsou zaměřeny u statku za obcí Bor. Alej začíná za obcí Bor a lemuje obě strany

silnice až k rybníku Obora.

Výřez z mapy je uveden v příloze č. 23 a fotografie objektu v příloze č. 24.

4.5.25. Borský kaštan

Kód ÚSOP: 102263 **Číslo odborné databáze:** 410010.1/1
Kraj: Plzeňský **Pověřený orgán:** MěÚ Bor
Datum vyhlášení: 21.9.1981
Katastrální území: Bor u Tachova
Číslo parcely (dle revizní dokumentace): 2233/1
Charakter výskytu: jednotlivý strom (solitér) **Počet jedinců:** 1
Taxon: jírovec maďal (Aesculus hippocastanum)
Obvod kmene v 1,3 m: 410 cm **Výška stromu:** 23 m
Stáří stromu: 100 let
Zdravotní stav dle autora: 3
Důvod ochrany: dendrologicky cenný taxon (DEN), významný vzrůstem (VZR)
Ochranné pásmo: dle zákona
GPS souřadnice dle autora: 49°42,767' N 12°46,717' E

Další informace: Kaštan se nachází na městském hřbitově přímo v obci Bor, za vstupní branou u zdi vpravo. V roce 2000 byl stromu proveden zdravotní a bezpečnostní řez, staticky byla zajištěna koruna. Strom má boulovatý kmen, ve 3 m se dělí na tři hlavní větve, v horní části se nacházejí suché větve. Jírovec na hřbitově není (co se týče vzhledu) moc pěkný strom, pokud jej vynecháte, nebudete ničím ochuzeni.

Výřez z mapy je uveden v příloze č. 23 a fotografie objektu v příloze č. 24.

4.5.26. Lípa Na farském

Kód ÚSOP: 102247 **Číslo odborné databáze:** 410028.1/1
Kraj: Plzeňský **Pověřený orgán:** MěÚ Bor
Datum vyhlášení: 9.10.1987

Katastrální území: Staré Sedliště
Číslo parcely (dle revizní dokumentace): 2592
Charakter výskytu: jednotlivý strom (solitér) **Počet jedinců:** 1
Taxon: lípa velkolistá (*Tilia platyphyllos*)
Obvod kmene v 1,3 m: 450 cm **Výška stromu:** 17 m
Stáří stromu: 250 let
Zdravotní stav dle autora: 3
Důvod ochrany: krajinná dominanta (KRD), významný stářím (VEK)
Ochranné pásmo: dle zákona
GPS souřadnice dle autora: 49°44,327' N 12°41,373' E
Další informace: Lípa se nachází u polní cesty vedoucí ze Starého do Nového Sedliště, ve Starém Sedlišti musíte cestou minout po pravé straně hřbitov a cca po 300 m dorazíte k lípě, u níž stojí kaplička. Strom roste na krásném místě s výhledem do širokého okolí, ale sám je velmi polámaný a celkem nevzhledný.
Výřez z mapy je uveden v příloze č. 25 a fotografie objektu v příloze č. 26.

4.5.27. Starosedlišťské lípy

Kód ÚSOP: 102232 **Číslo odborné databáze:** 410044.1/3, 2/3, 3/3
Kraj: Plzeňský **Pověřený orgán:** MěÚ Bor
Datum vyhlášení: 9.10.1987
Katastrální území: Staré Sedliště
Číslo parcely (dle revizní dokumentace): 129
Charakter výskytu: skupina stromů **Počet jedinců:** 3
Taxon: lípa velkolistá (*Tilia platyphyllos*)
Obvody kmenů v 1,3 m: 386, 406, 468 cm **Výška stromů:** 22 – 25 m
Stáří stromů: 200 let
Zdravotní stav dle autora: lípy (hřbitov) – 1, lípa (kostel) – 2
Důvod ochrany: krajinná dominanta (KRD), významný stářím (VEK), významný vzrůstem (VZR)
Ochranné pásmo: dle zákona

GPS souřadnice dle autora: hřbitov 49°44,494' N 12°41,472' E
kostel 49°44,505' N 12°41,476' E

Další informace: Dvě ze starosedlišťských lip rostou na hřbitově a třetí pak u nedalekého kostela, najdete je přímo v obci a rozhodně si je nenechte ujít, patří k tomu nejkrásnějšímu, co lze v okrese Tachov v oblasti památných stromů navštívit. Opravdu jsou velmi malebné, zejména ty hřbitovní (na hřbitově je taktéž umístěna tabulka s informací, že stromy byly finalisty ankety „Strom roku“ v roce 2007.

Výřez z mapy je uveden v příloze č. 25 a fotografie objektu v příloze č. 26.

4.5.28. Tisovský javor

Kód ÚSOP: 102251 **Číslo odborné databáze:** 410024.1/1
Kraj: Plzeňský **Pověřený orgán:** MěÚ Tachov
Datum vyhlášení: 21.9.1981
Katastrální území: Tisová u Tachova
Číslo parcely (dle revizní dokumentace): 1005/1
Charakter výskytu: jednotlivý strom (solitér) **Počet jedinců:** 1
Taxon: javor klen (*Acer pseudoplatanus*)
Obvod kmene v 1,3 m: 450 cm **Výška stromu:** 27 m
Stáří stromu: 200 let
Zdravotní stav dle autora: 1

Důvod ochrany: krajinná dominanta (KRD)

Ochranné pásmo: celá plocha pozemku č. 1005/1

GPS souřadnice dle autora: 49°45,957' N 12°42,424' E

Další informace: Javor stojí přímo u místního hřbitova, který je vzdálen cca 300 m od obce. Je dobře pozorovatelný ze silnice vedoucí z Tachova do Tisové (po pravé straně). V roce 2001 byl stromu proveden zdravotní a bezpečnostní řez spolu s konzervačním ošetřením ran a povrchových dutin. Rozhodně stojí za návštěvu.

Výřez z mapy a fotografie objektu jsou uvedeny v příloze č. 27.

4.5.29. Alej u minerálního pramene

Kód ÚSOP: 102238 **Číslo odborné databáze:** 410038.x/200
Kraj: Plzeňský **Pověřený orgán:** MěÚ Tachov
Datum vyhlášení: 9.10.1987
Katastrální území: Tachov
Číslo parcely (dle revizní dokumentace): 2992, 3023
Charakter výskytu: alej, stromořadí
Počet jedinců: 200 vyhlášeno, 207 skutečnost
Taxony: javor klen (*Acer pseudoplatanus*)
 javor mléč (*Acer platanoides*)
 olše lepkavá (*Alnus glutinosa*)
 jírovec maďal (*Aesculus hippocastanum*)
 lípa (*Tilia*)

vyhlášeno bez udání počtu jednotlivých taxonů

Tabulka 6: Skutečné počty jednotlivých taxonů
zjištěné z podkladových materiálů
a v rámci terénního výzkumu

Taxon	Počet stromů
Lípa velkolistá	39
Lípa malolistá	61
Lípa zelená	1
Javor mléč	23
Javor klen	54
Jírovec maďal	10
Jasan ztepilý	12
Olše lepkavá	6
Jilm habrolistý	1
Celkový počet	207

Zdroj: vlastní zpracování

Zdravotní stav dle autora: 1

Důvod ochrany: krajinná dominanta (KRD), významný krajinný prvek (VKP)

Ochranné pásmo: okruh o poloměru 5 m kolem každého stromu

GPS souřadnice dle autora: 49°47,689' N 12°38,991' E
(zaměřen objekt minerálního pramene)

Další informace: Alej lemuje z obou stran rekreační stezku vedoucí od objektu minerálního pramene až k železniční zastávce Tachov. V letech 2010 – 2011 byl v aleji realizován projekt spolufinancovaný z prostředků EU, jehož úkolem byla regenerace aleje, při které bylo ošetřeno 150 stromů a nově vysázeno 52 vzrostlých listnatých stromů. Výřez z mapy je uveden v příloze č. 28 a fotografie objektu v příloze č. 29.

4.5.30. Knížecí alej v Tachově

Kód ÚSOP: 102241 **Číslo odborné databáze:** 410035.x/481

Kraj: Plzeňský **Pověřený orgán:** MěÚ Tachov

Datum vyhlášení: 9.10.1987

Katastrální území: Tachov

Číslo parcely (dle revizní dokumentace): 3401, 351/3, 3584, 3585, 3372, 3394

Charakter výskytu: alej, stromořadí **Počet jedinců:** 480

Taxony: javor klen (*Acer pseudoplatanus*)
javor mlčč (*Acer platanoides*)
olše lepkavá (*Alnus glutinosa*)
jírovec maďal (*Aesculus hippocastanum*)
lípa srdčitá (*Tilia cordata*)
dub letní (*Quercus robur*)
jasan ztepilý (*Fraxinus excelsior*)
vrba bílá (*Salix alba*)

vyhlášeno bez udání počtu jednotlivých taxonů

Zdravotní stav dle autora: 1

Důvod ochrany: krajinná dominanta (KRD)

Ochranné pásmo: okruh o poloměru 5 m kolem každého stromu

GPS souřadnice dle autora: 49°47,855' N 12°37,294' E
(zaměřena tabule označující památnou alej)

Další informace: Knížecí alej stejně jako druhá tachovská alej byla vysázena na příkaz knížete Windischgrätze (odtud její název) na konci 18. století. Alej vede po pravém břehu řeky Mže a spojuje Tachov s osadou Světce.

K této aleji jako celku není vedena žádná přesná evidence jednotlivých druhů stromů v ní rostoucích (ani podrobná mapa zakreslující, jaké stromy jsou do aleje zahrnuty), také byla vyhlášena jen na celkový počet stromů s uvedením nejčastějších taxonů zde se vyskytujících – doplňující informace jsou součástí přílohy č. 30.

V roce 2008 byl v aleji realizován projekt spolufinancovaný z prostředků EU, jehož úkolem byla obnova této památné aleje. V rámci realizace došlo ke kácení a ošetření stávajících dřevin v aleji, rovněž byla provedena i dosadba nových stromů.

Výřez z mapy je uveden v příloze č. 28 a fotografie objektu v příloze č. 29.

4.5.31. Lípy u Lomského mlýna

Kód ÚSOP: 102228 **Číslo odborné databáze:** 410048.1/2, 2/2
Kraj: Plzeňský **Pověřený orgán:** MěÚ Tachov
Datum vyhlášení: 29.8.2000
Katastrální území: Lom u Tachova
Číslo parcely (dle revizní dokumentace): 1205, 2468/1
Charakter výskytu: skupina stromů **Počet jedinců:** 2
Taxon: lípa srdčitá (*Tilia cordata*)
Obvody kmenů v 1,3 m: 370, 400 cm **Výška stromů:** 32, 37 m
Zdravotní stav dle autora: lípa před mlýnem – 4, lípa za mlýnem – 2
Důvod ochrany: krajinná dominanta (KRD)
Ochranné pásmo: dle zákona
GPS souřadnice dle autora: 49°48,401' N 12°42,078' E

Další informace: Lomský mlýn je ze dvou stran obklopen dvěma lipami. Nejjednodušší přístupová cesta ke mlýnu vede z obce Klíčov po polní cestě směřující k obci Lom, na první křižovatce je nutné odbočit doleva na lesní cestu, která míří přímo ke mlýnu. Lípa před mlýnem má v koruně instalovanou řetězovou vazbu.

Výřez z mapy je uveden v příloze č. 31 a fotografie objektu v příloze č. 32.

4.5.32. Lomská borovice

Kód ÚSOP: 105430 **Číslo odborné databáze:** 410065.1/1
Kraj: Plzeňský **Pověřený orgán:** MěÚ Tachov
Datum vyhlášení: 19.6.2009
Katastrální území: Lom u Tachova
Číslo parcely (dle revizní dokumentace): 564
Charakter výskytu: jednotlivý strom (solitér) **Počet jedinců:** 1
Taxon: borovice lesní (Pinus sylvestris)
Obvod kmene v 1,3 m: 481 cm **Výška stromu:** 13 m
Zdravotní stav dle autora: 4

Důvod ochrany: významný vzrůstem (VZR), významný stářím (VEK)

Ochranné pásmo: na ploše lesíka v okolí stromu

GPS souřadnice dle autora: 49°49,462' N 12°41,817' E

Další informace: Z obce Lom se vydejte po vedlejší zpevněné komunikaci směrem do Nahého Újezdce; nedaleko za obcí Lom se po pravé straně komunikace nachází v polích malý lesík, k němuž nevede žádná cesta ani pěšina, musíte přejít přilehlé pole a vstoupit do lesíku, borovice roste na jeho vzdálenějším konci (bráno od příjezdové komunikace). Památný strom není řádně označen.

Výřez z mapy je uveden v příloze č. 31 a fotografie objektu v příloze č. 32.

4.5.33. Alej ke Svaté Anně v Plané

Kód ÚSOP: 104368 **Číslo odborné databáze:** 410056.x/125
Kraj: Plzeňský **Pověřený orgán:** MěÚ Planá
Datum vyhlášení: 24.6.2005
Katastrální území: Planá u Mariánských Lázní
Číslo parcely (dle revizní dokumentace): 882/2, 910/2, 948/1, 950, 985/1, 3524/1, 3527/5, 3527/6, 3535
Charakter výskytu: alej, stromořadí **Počet jedinců:** 125

Taxon:	5 ks	dub letní (<i>Quercus robur</i>)
	9 ks	dub červený (<i>Quercus rubra</i>)
	40 ks	lípa malolistá (<i>Tilia cordata</i>)
	40 ks	lípa velkolistá (<i>Tilia platyphyllos</i>)
	27 ks	lípa zelená (<i>Tilia euchlora</i>)
	2 ks	lípa evropská (<i>Tilia europaea</i>)
	2 ks	jírovec maďal (<i>Aesculus hippocastanum</i>)

Obvody kmenů v 1,3 m: 79 – 484 cm

Zdravotní stav dle autora: 3

Důvod ochrany: krajinná dominanta (KRD)

Ochranné pásmo: dle zákona

GPS souřadnice dle autora: 49°52,818' N 12°43,496' E

(zaměřeno v blízkosti nemocnice Svaté Anny)

Další informace: Alej vede od barokního kostela a nemocnice Svaté Anny směrem ke komunikaci spojující Planou a Chodovou Planou (zde u této komunikace je řádně označena). V aleji bylo provedeno dvou etapové ošetření stromů. V průběhu roku 2005 bylo ošetřeno 49 stromů a v roce 2006 pak 87 stromů – odstranění náletových dřevin v okolí stromů, zdravotní řezy, redukční řezy, bezpečnostní řezy, odstranění výmlatků, statické zajištění korun a asanace.

Výřez z mapy je uveden v příloze č. 33 a fotografie objektu v příloze č. 34.

4.5.34. Buk u měšťanského pivovaru v Plané

Kód ÚSOP:	104693	Číslo odborné databáze:	410057.1/1
Kraj:	Plzeňský	Pověřený orgán:	MěÚ Planá
Datum vyhlášení:	24.2.2006		
Katastrální území:	Planá u Mariánských Lázní		
Číslo parcely (dle revizní dokumentace):	251/3		
Charakter výskytu:	jednotlivý strom (solitér)	Počet jedinců:	1
Taxon:	buk lesní (<i>Fagus sylvatica</i>)		
Obvod kmene v 1,3 m:	395 cm	Výška stromu:	19 m

Zdravotní stav dle autora: 2

Důvod ochrany: významný vzrůstem (VZR), dendrologicky cenný taxon (DEN)

Ochranné pásmo: ke zdi pivovaru 1,7 m, k plotu sousedního pozemku 5,5 m,
k vozovce 7 m

GPS souřadnice dle autora: 49°52,166' N 12°44,466' E

Další informace: Buk se nachází přímo v obci Planá, v bezprostřední blízkosti bývalého měšťanského pivovaru. Rozhodně stojí za návštěvu.

Výřez z mapy je uveden v příloze č. 33 a fotografie objektu v příloze č. 34.

4.5.35. Týnecká lípa

Kód ÚSOP: 102223 **Číslo odborné databáze:** 410053.1/1

Kraj: Plzeňský **Pověřený orgán:** MěÚ Planá

Datum vyhlášení: 9.9.2004

Katastrální území: Týnec u Plané

Číslo parcely (dle revizní dokumentace): 1317/1

Charakter výskytu: jednotlivý strom (solitér) **Počet jedinců:** 1

Taxon: lípa velkolistá (*Tilia platyphyllos*)

Obvod kmene v 1,3 m: 447 cm **Výška stromu:** 14 m

Zdravotní stav dle autora: 2

Důvod ochrany: významný vzrůstem (VZR), krajinná dominanta (KRD)

Ochranné pásmo: kruh o poloměru 10 m

GPS souřadnice dle autora: 49°51,000' N 12°46,153' E

Další informace: Lípa roste na návsi v obci Týnec. V roce 2004 byl u lípy proveden zdravotní řez a v části koruny, která zasahuje nad cestu, také redukční řez. Rovněž byla odstraněna ocelová lana a betonové plomby. V místech, kde lana již zarůstala do větví, byla instalována pevná vazba s pokladnicemi. Borovice, které vrůstaly do koruny památného stromu byly odstraněny.

Výřez z mapy a fotografie objektu jsou uvedeny v příloze č. 35.

4.5.36. Chodovoplánský dub

Kód ÚSOP: 102250 **Číslo odborné databáze:** 410025.1/1
Kraj: Plzeňský **Pověřený orgán:** MěÚ Planá
Datum vyhlášení: 9.10.1987
Katastrální území: Chodová Planá
Číslo parcely (dle revizní dokumentace): 2302/22
Charakter výskytu: jednotlivý strom (solitér) **Počet jedinců:** 1
Taxon: dub letní (*Quercus robur*)
Obvod kmene v 1,3 m: 510 cm **Výška stromu:** 25 m
Zdravotní stav dle autora: 1

Důvod ochrany: významný vzrůstem (VZR), krajinná dominanta (KRD)

Ochranné pásmo: kolem stromu v okruhu s poloměrem 10 m

GPS souřadnice dle autora: 49°53,877' N 12°43,960' E

Další informace: Dub roste na konci obce Chodová Planá, v blízkosti silnice vedoucí do Mariánských Lázní. Dub má pravidelnou, velmi bohatou korunu a určitě stojí za návštěvu.

Výřez z mapy a fotografie objektu jsou uvedeny v příloze č. 36.

4.5.37. Lípa u Pístovského památníku

Kód ÚSOP: 102246 **Číslo odborné databáze:** 410029.1/1
Kraj: Plzeňský **Pověřený orgán:** Správa CHKO Slavkovský les
Datum vyhlášení: 9.10.1987
Katastrální území: Pístov
Číslo parcely (dle revizní dokumentace): 303/1
Charakter výskytu: jednotlivý strom (solitér) **Počet jedinců:** 1
Taxon: lípa srdčitá (*Tilia cordata*)
Obvod kmene v 1,3 m: 365 cm **Výška stromu:** 27 m
Zdravotní stav dle autora: 3

Důvod ochrany: historicky důležitý strom (HST), významný vzrůstem (VZR), významný stářím (VEK),

Ochranné pásmo: kruh o poloměru 5 m

GPS souřadnice dle autora: 49°55,392' N 12°45,993' E

Další informace: Lípa roste v porostu, ke kterému se nejlépe dostanete od Památníku obětí pochodu smrti ze 2. světové války v Pístově. Od bran památníku se vydejte nejkratším přímým směrem zpět do obce Pístov (musíte přejít přilehlou pastvinu s elektrickým ohradníkem) a po cca 200 m dojdete do velmi špatně prostupného porostu, ve kterém naleznete řádně označenou památnou lípu. V roce 2007 byl lípě proveden redukční řez u dvou ze tří kmenů, kde se tvoří silná podpěrná žebra; rovněž došlo k instalaci bezpečnostní vazby.

Výřez z mapy je uveden v příloze č. 37 a fotografie objektu v příloze č. 38.

4.5.38. Lípy u Tabákového mlýna

Kód ÚSOP: 102231 **Číslo odborné databáze:** 410045.1/2, 2/2

Kraj: Plzeňský **Pověřený orgán:** Správa CHKO Slavkovský les

Datum vyhlášení: 16.12.1983

Katastrální území: Výškov u Chodové Plané

Číslo parcely (dle revizní dokumentace): 568

Charakter výskytu: skupina stromů **Počet jedinců:** 2

Taxon: lípa malolistá (*Tilia cordata*)
lípa velkolistá (*Tilia platyphyllos*)

Obvody kmenů v 1,3 m: 457, 490 cm **Výška stromů:** 37, 33 m

Zdravotní stav dle autora: 1 – 2

Důvod ochrany: historicky důležitý strom (HST), významný vzrůstem (VZR), významný stářím (VEK), součást kulturní památky (PAM)

Ochranné pásmo: kruh o poloměru 5 m

GPS souřadnice dle autora: 49°55,050' N 12°46,730' E

Další informace: Lípy obklopují vjezdovou bránu do mlýna stojícího na březích Kosového potoka. Silnici vedoucí z Dolního Kramolína do Výškovic musíte opustit nedaleko za pístovskou odbočkou; první odbočka vpravo vedoucí na lesní komunikaci (můstek přes Kosí potok), po této komunikaci pak pokračujte až k „první civilizaci“ – Tabákový mlýn. Stromy prošly již několika redukčními řezy a úpravami, poslední ošetření proběhlo v roce 2006, při němž došlo k redukci kosterních větví směřujících nad přilehlou kůlnu a jejich zajištění bezpečnostní vazbou proti vylomení. Při předchozí údržbě v roce 2002 byla obnovena zastřešovací konstrukce nad hlavními rozvětvenými. Stromy určitě stojí za návštěvu.

Výřez z mapy je uveden v příloze č. 37 a fotografie objektu v příloze č. 38.

4.5.39. Lípa ve Výškovicích

Kód ÚSOP: 102245 **Číslo odborné databáze:** 410031.1/1
Kraj: Plzeňský **Pověřený orgán:** Správa CHKO Slavkovský les
Datum vyhlášení: 6.1.1994
Katastrální území: Výškovice u Michalových Hor
Číslo parcely (dle revizní dokumentace): 839/1
Charakter výskytu: jednotlivý strom (solitér) **Počet jedinců:** 1
Taxon: lípa velkolistá (*Tilia platyphyllos*)
Obvod kmene v 1,3 m: 600 cm **Výška stromu:** 32,5 m
Stáří stromu: 300 let
Zdravotní stav dle autora: 3
Důvod ochrany: esteticky zajímavý strom (EST), významný vzrůstem (VZR), významný stářím (VEK), součást kulturní památky (PAM)
Ochranné pásmo: dle zákona
GPS souřadnice dle autora: 49°55,980' N 12°48,097' E

Další informace: Lípa roste přímo v obci Výškovice u místní pobožené kapličky, ve směru od Pístova zahněte po vjezdu do obce vlevo. Strom je v době vegetace obklopen vzrostlými bolševníky velkolepými. Lípa je rovněž řádně označena. I tento strom byl v průběhu ochrany mnohokrát udržován, např. v roce 2000 bylo provedeno ošetření dutiny

v kmeni stromu, v roce 2005 byl proveden zdravotní řez a opraveno dno dutiny s provedením nátěru povrchu dutiny a v roce 2006 byl zdravotní řez dokončen.

Výřez z mapy a fotografie objektu jsou uvedeny v příloze č. 39.

4.5.40. Boněnovská lípa

Kód ÚSOP: 102264 **Číslo odborné databáze:** 410009.1/1
Kraj: Plzeňský **Pověřený orgán:** Správa CHKO Slavkovský les
Datum vyhlášení: 21.9.1981
Katastrální území: Boněnov
Číslo parcely (dle revizní dokumentace): 499/2
Charakter výskytu: jednotlivý strom (solitér) **Počet jedinců:** 1
Taxon: lípa velkolistá (*Tilia platyphyllos*)
Obvod kmene v 1,3 m: 387 cm **Výška stromu:** 31 m
Stáří stromu: 200 let
Zdravotní stav dle autora: 2 – 3
Důvod ochrany: významný vzrůstem (VZR), významný stářím (VEK),
Ochranné pásmo: kruh o poloměru 10 m
GPS souřadnice dle autora: 49°54,663' N 12°47,160' E

Další informace: K lípě se nejlépe dostanete z obce Michalovy Hory. Ze silnice z této obce směrem do Boněnova a Hostičkova odbočte ihned za obcí v prudké pravotočivé zatáčce doleva na lesní cestu. Po cestě vede rovněž cyklostezka č. 2138, pokračujte po ní až do míst, kde stával mlýn (na březích Kosího potoka) – zbytky mlýna jsou v současné době velmi špatně pozorovatelné, orientačním bodem může být rovněž nedaleký pramen „Čiperka“, lípa je dominantní a naprosto nepřehlédnutelná, je rovněž řádně označena. Také tento strom byl v průběhu své ochrany mnohokrát udržován, poslední úprava proběhla v roce 2006; při ní byl stromu proveden zdravotní prosvětlovací řez.

Výřez z mapy a fotografie objektu jsou uvedeny v příloze č. 40.

4.5.41. Jeřáb muk u Kosího potoka

Kód ÚSOP: 102259 **Číslo odborné databáze:** 410014.1/1
Kraj: Plzeňský **Pověřený orgán:** MěÚ Planá
Datum vyhlášení: 6.10.1981
Katastrální území: Stan u Lestkova
Číslo parcely (dle revizní dokumentace): 898
Charakter výskytu: jednotlivý strom (solitér) **Počet jedinců:** 1
Taxon: jeřáb muk (Sorbus aria)
Obvod kmene v 1,3 m: 239 cm **Výška stromu:** 17 m
Zdravotní stav dle autora: 2

Důvod ochrany: dendrologicky cenný taxon (DEN), významný vzrůstem (VZR), významný stářím (VEK),

Ochranné pásmo: kruh o poloměru 10 m kolem stromu

GPS souřadnice dle autora: 49°51,937' N 12°48,958' E

Další informace: Kolem památného jeřábu můžete projít po naučné stezce s názvem „Kosí potok“, stezka je také značena zelenou turistickou značkou. Pojedete-li po silnici č. 201 z Plané do Lestkova, přejedete v lesním údolí most přes Kosí potok, právě v těchto místech se můžete napojit na uvedenou turistickou značku (jsou zde umístěny přehledné turistické směrovky) a po proudu potoka po cca 1 km dorazíte k jeřábu. Strom není nikterak impozantní ani majestátný, odborníci se však shodují, že na daný druh je mimořádný. Jeřáb má souměrnou korunu, je ovšem napaden houbou. Procházka údolím Kosího potoka je však naprosto nezapomenutelným zážitkem, při kterém můžete spatřit i mimořádného jedince svého druhu.

Výřez z mapy a fotografie objektu jsou uvedeny v příloze č. 41.

4.5.42. Ostrovecká lípa

Kód ÚSOP: 105331 **Číslo odborné databáze:** 410064.1/1
Kraj: Plzeňský **Pověřený orgán:** MěÚ Stříbro
Datum vyhlášení: 4.12.2008

Katastrální území: Ostrovce

Číslo parcely (dle revizní dokumentace): 2288/4

Charakter výskytu: jednotlivý strom (solitér) **Počet jedinců:** 1

Taxon: lípa srdčitá (*Tilia cordata*)

Obvod kmene v 1,3 m: 308 cm **Výška stromu:** 20 m

Stáří stromu: 200 let

Zdravotní stav dle autora: 1

Důvod ochrany: esteticky zajímavý strom (EST), historicky důležitý strom (HST), významný habitus (TVR)

Ochranné pásmo: dle zákona

GPS souřadnice dle autora: 49°47,295' N 12°53,390' E

Další informace: Z komunikace spojující Černošín a Svojšíň odbočíte do obce Ostrovce a na této komunikaci minete po levé straně jedinečnou památnou lípu. Lípa byla v roce 2011 finalistou ankety „Strom roku“. Tato lípa stojí za návštěvu.

Výřez z mapy a fotografie objektu jsou uvedeny v příloze č. 42.

4.5.43. Skupina kaštanů u sochy sv. Rodiny v Olbramově

Kód ÚSOP: 104355 **Číslo odborné databáze:** 410055.1/4, 2/4, 3/4, 4/4

Kraj: Plzeňský **Pověřený orgán:** MěÚ Stříbro

Datum vyhlášení: 9.5.2005

Katastrální území: Olbramov

Číslo parcely (dle revizní dokumentace): 1012/1

Charakter výskytu: skupina stromů **Počet jedinců:** 4

Taxon: jírovec maďal (*Aesculus hippocastanum*)

Obvody kmenů v 1,3 m: 136, 149, 162, 173 cm **Výška stromů:** 10 m

Stáří stromů: 150 let

Zdravotní stav dle autora: 3

Důvod ochrany: historicky důležitý strom (HST), součást kulturní památky (PAM), dendrologicky cenný taxon (DEN), esteticky zajímavý strom (EST)

Ochranné pásmo: ve tvaru čtverce o velikosti stran 20 x 20 metrů, jehož střed tvoří sousoší sv. Rodiny

GPS souřadnice dle autora: 49°50,579' N 12°52,034' E

Další informace: Skupina stromů se nachází přímo v obci Olbramov v horní části návsi, obklopuje kulturní památku sousoší sv. Rodiny. Místo je velmi zajímavé, ale památné stromy nejsou ničím výjimečné.

Výřez z mapy a fotografie objektu jsou uvedeny v příloze č. 43.

4.5.44. Polžický modřín

Kód ÚSOP: 102255 **Číslo odborné databáze:** 410019.1/1

Kraj: Plzeňský **Pověřený orgán:** MěÚ Bezručice

Datum vyhlášení: 21.9.1981

Katastrální území: Polžice u Bezručic

Číslo parcely (dle revizní dokumentace): 419

Charakter výskytu: jednotlivý strom (solitér) **Počet jedinců:** 1

Taxon: modřín opadavý (*Larix decidua*)

Obvod kmene v 1,3 m: 340 cm **Výška stromu:** 20 m

Stáří stromu: 200 let

Zdravotní stav dle autora: 2

Důvod ochrany: krajinná dominanta (KRD)

Ochranné pásmo: okruh o poloměru 5 m kolem stromu

GPS souřadnice dle autora: 49°53,994' N 12°56,029' E

Další informace: Strom roste přímo u silnice vedoucí z obce Dolní Polžice do obce Horní Polžice (na samém okraji této obce). Je velmi dominantní a nepřehlédnutelný. V roce 1996 byl strom řádně ošetřen.

Výřez z mapy je uveden v příloze č. 44 a fotografie objektu v příloze č. 45.

4.5.45. Buk v Kohoutově

Kód ÚSOP: 105532 **Číslo odborné databáze:** 410068.1/1
Kraj: Plzeňský **Pověřený orgán:** MěÚ Bezručice
Datum vyhlášení: 14.4.2010
Katastrální území: Kohoutov u Bezručic
Číslo parcely (dle revizní dokumentace): 333
Charakter výskytu: jednotlivý strom (solitér) **Počet jedinců:** 1
Taxon: buk lesní (*Fagus sylvatica*)
Obvod kmene v 1,3 m: 341 cm **Výška stromu:** 19 m
Zdravotní stav dle autora: 1
Důvod ochrany: významný vzrůstem (VZR), významný krajinný prvek (VKP)
Ochranné pásmo: dle zákona
GPS souřadnice dle autora: 49°53,815' N 12°55,082' E
Další informace: Strom roste za obcí Kohoutov, na křižovatce polních cest, je zde také značená cyklostezka č. 2218. Strom je nádherný, rozhodně stojí za návštěvu.
Výřez z mapy je uveden v příloze č. 44 a fotografie objektu v příloze č. 45.

4.5.46. Lípy na samotě U Silnice

Kód ÚSOP: 102240 **Číslo odborné databáze:** 410036.1/2, 2/2
Kraj: Plzeňský **Pověřený orgán:** MěÚ Bezručice
Datum vyhlášení: 16.12.1983
Katastrální území: Horní Kozolupy
Číslo parcely (dle revizní dokumentace): 855/2
Charakter výskytu: skupina stromů **Počet jedinců:** 2
Taxon: lípa srdčitá (*Tilia cordata*)
Obvody kmenů v 1,3 m: 292, 380 cm **Výška stromů:** 28, 30 m
Stáří stromů: 200 let
Zdravotní stav dle autora: 2 a 3
Důvod ochrany: významný vzrůstem (VZR), krajinná dominanta (KRD)

Ochranné pásmo: okruh o poloměru 10 m ze středu dvojice

GPS souřadnice dle autora: 49°50,187' N 12°55,027' E

Další informace: Skupina stromů se nachází přímo v obci nesoucí název U Silnice, příjezdová komunikace má nezpevněný charakter a vede z obce Horní Kozolupy, vedou po ní také cyklostezky s čísly 2215 a 2216. Stromy byly řádně ošetřeny v roce 1999.

Výřez z mapy je uveden v příloze č. 46 a fotografie objektu v příloze č. 47.

4.5.47. Slavická lípa

Kód ÚSOP: 102253

Číslo odborné databáze: 410021.1/1

Kraj: Plzeňský

Pověřený orgán: MěÚ Bezručice

Datum vyhlášení: 21.9.1981

Katastrální území: Slavice u Horních Kozolup

Číslo parcely (dle revizní dokumentace): 242

Charakter výskytu: jednotlivý strom (solitér)

Počet jedinců: 1

Taxon: lípa srdčitá (*Tilia cordata*)

Obvod kmene v 1,3 m: 403 cm

Výška stromu: 22 m

Stáří stromu: 200 let

Zdravotní stav dle autora: 4

Důvod ochrany: významný vzrůstem (VZR), součást kulturní památky (PAM)

Ochranné pásmo: okruh o poloměru 10 m kolem stromu

GPS souřadnice dle autora: 49°49,297' N 12°56,880' E

Další informace: Strom roste u kapličky na konci obce Slavice (silnice vedoucí do Horních Kozolup). V červenci 2011 byl strom v průběhu terénního výzkumu nalezen rozlomený, dutina stromu byla vyplněna rostlinným materiálem a mravenci. V průběhu letních prázdnin byl strom řádně ošetřen a i v budoucnu bude nadále chráněným přírodním výtvozem (dle slov pracovníka MěÚ Bezručice).

Výřez z mapy je uveden v příloze č. 46 a fotografie objektu v příloze č. 47.

4.5.48. Smrk v údolí Kozolupského potoka

Kód ÚSOP: 102222 **Číslo odborné databáze:** 410054.1/1
Kraj: Plzeňský **Pověřený orgán:** MěÚ Stříbro
Datum vyhlášení: 18.2.2005
Katastrální území: Sviňomazy
Číslo parcely (dle revizní dokumentace): 755/1
Charakter výskytu: jednotlivý strom (solitér) **Počet jedinců:** 1
Taxon: smrk ztepilý (*Picea abies*)
Obvod kmene v 1,3 m: 435 cm **Výška stromu:** 35 m
Stáří stromu: 200 let
Zdravotní stav dle autora: 2

Důvod ochrany: esteticky zajímavý strom (EST), významný vzrůstem (VZR), významný habitus (TVR), ochrana genofondu (GEN),

Ochranné pásmo: ve tvaru kruhu o poloměru 10 m od báze kmene

GPS souřadnice dle autora: 49°49,855' N 13°01,439' E

Další informace: Strom roste v údolí Kozolupského potoka za obcí Sviňomazy (přístupová lesní komunikace zároveň slouží jako cyklostezka č. 2214). Cesta k němu je velmi svízelná a podle informací z databáze ÚSOP je strom naprosto nenalezitelný.

Výřez z mapy a fotografie objektu jsou uvedeny v příloze č. 48.

4.5.49. Dub červený u Skály

Kód ÚSOP: 104737 **Číslo odborné databáze:** 410060.1/1
Kraj: Plzeňský **Pověřený orgán:** MěÚ Stříbro
Datum vyhlášení: 10.6.2006
Katastrální území: Svojšín
Číslo parcely (dle revizní dokumentace): 655/2
Charakter výskytu: jednotlivý strom (solitér) **Počet jedinců:** 1
Taxon: dub červený (*Quercus rubra*)
Obvod kmene v 1,3 m: 344 cm **Výška stromu:** 23 m

Stáří stromu: 150 let

Zdravotní stav dle autora: 2 – 3

Důvod ochrany: esteticky zajímavý strom (EST), významný vzrůstem (VZR), významný habitus (TVR), dendrologicky cenný taxon (DEN), krajinná dominanta (KRD)

Ochranné pásmo: ve tvaru kruhu o poloměru 11 m od báze kmene

GPS souřadnice dle autora: 49°46,125' N 12°55,068' E

Další informace: Strom roste na východním okraji obce Svojsín u soutoku Černošinského potoka se Mží, u stromu je tabule 05_místní naučné stezky, vede zde také cyklostezka č. 2222. U paty kmene jsou viditelné plodnice dřevokazných hub (rozsáhlejší charakter), uvnitř koruny je několik proschlých větví.

Výřez z mapy je uveden v příloze č. 49 a fotografie objektu v příloze č. 50.

4.5.50. Lípy u kapličky sv. Mikuláše

Kód ÚSOP: 102226 **Číslo odborné databáze:** 410050.1/2, 2/2

Kraj: Plzeňský **Pověřený orgán:** MěÚ Stříbro

Datum vyhlášení: 22.12.2003

Katastrální území: Svojsín

Číslo parcely (dle revizní dokumentace): 316/3

Charakter výskytu: skupina stromů **Počet jedinců:** 2

Taxon: lípa malolistá (*Tilia cordata*)

Obvody kmenů v 1,3 m: 310, 373 cm **Výška stromů:** 18, 25 m

Stáří stromů: 200 let

Zdravotní stav dle autora: 3 – 4

Důvod ochrany: esteticky zajímavý strom (EST), historicky důležitý strom (HST), významný vzrůstem (VZR), významný stářím (VEK), součást kulturní památky (PAM)

Ochranné pásmo: dle zákona

GPS souřadnice dle autora: 49°45,826' N 12°54,660' E

Další informace: Nad řekou Mží v obci Svojsín vede pěší stezka směrem k nádražní budově; u této pěšiny, která je značena červenou a zelenou turistickou značkou, rostou památné lípy. Památné stromy nejsou řádně označeny. V roce 2004 byly stromy ošetřeny

– zdravotní, bezpečnostní a redukční řez, konzervace dutin, vyčištění úžlabí.

Výřez z mapy je uveden v příloze č. 49 a fotografie objektu v příloze č. 50.

4.5.51. Lípy u kašny na návsi

Kód ÚSOP: 102227 **Číslo odborné databáze:** 410049.1/2, 2/2
Kraj: Plzeňský **Pověřený orgán:** MěÚ Stříbro
Datum vyhlášení: 22.12.2003
Katastrální území: Svojšín
Číslo parcely (dle revizní dokumentace): 1042/9
Charakter výskytu: skupina stromů **Počet jedinců:** 2
Taxon: lípa malolistá (*Tilia cordata*)
Obvody kmenů v 1,3 m: 333, 425 cm **Výška stromů:** 20, 25 m
Stáří stromů: 300 let
Zdravotní stav dle autora: 1 – 2
Důvod ochrany: esteticky zajímavý strom (EST), historicky důležitý strom (HST), významný habitus (TVR) významný vzrůstem (VZR), významný stářím (VEK), součást kulturní památky (PAM)
Ochranné pásmo: dle zákona
GPS souřadnice dle autora: 49°45,979' N 12°54,640' E
Další informace: Stromy rostou na svojšínské návsi u kašny. V roce 2004 byly stromy řádně ošetřeny – zdravotní, bezpečnostní a redukční řez, konzervace dutin, vyčištění úžlabí.

Výřez z mapy je uveden v příloze č. 49 a fotografie objektu v příloze č. 50.

4.5.52. Kaštan u kostela

Kód ÚSOP: 104736 **Číslo odborné databáze:** 410059.1/1
Kraj: Plzeňský **Pověřený orgán:** MěÚ Stříbro
Datum vyhlášení: 10.6.2006

Katastrální území: Svojšín

Číslo parcely (dle revizní dokumentace): 1042/3

Charakter výskytu: jednotlivý strom (solitér) **Počet jedinců:** 1

Taxon: jírovec maďal (Aesculus hippocastanum)

Obvod kmene v 1,3 m: 351 cm **Výška stromu:** 18 m

Stáří stromu: 180 let

Zdravotní stav dle autora: 1

Důvod ochrany: esteticky zajímavý strom (EST), historicky důležitý strom (HST), významný vzrůstem (VZR), významný habitus (TVR), krajinná dominanta (KRD)

Ochranné pásmo: ve tvaru kruhu o poloměru 11 m od báze kmene

GPS souřadnice dle autora: 49°46,015' N 12°54,589' E

Další informace: Strom roste v obci Svojšín před kostelem sv. Petra a Pavla. Má výrazné povrchové kořeny u paty kmene.

Výřez z mapy je uveden v příloze č. 49 a fotografie objektu v příloze č. 50.

4.5.53. Buk v zámecké zahradě

Kód ÚSOP: 104735 **Číslo odborné databáze:** 410058.1/1

Kraj: Plzeňský **Pověřený orgán:** MěÚ Stříbro

Datum vyhlášení: 10.6.2006

Katastrální území: Svojšín

Číslo parcely (dle revizní dokumentace): 67

Charakter výskytu: jednotlivý strom (solitér) **Počet jedinců:** 1

Taxon: buk lesní (Fagus sylvatica)

Obvod kmene v 1,3 m: 345 cm **Výška stromu:** 26 m

Stáří stromu: 150 let

Zdravotní stav dle autora: 1

Důvod ochrany: esteticky zajímavý strom (EST), historicky důležitý strom (HST), součást kulturní památky (PAM), významný vzrůstem (VZR), významný habitus (TVR)

Ochranné pásmo: ve tvaru kruhu o poloměru 11 m od báze kmene

GPS souřadnice dle autora: 49°46,013' N 12°54,594' E

Další informace: Strom roste v zámecké zahradě v obci Svojsín. Je velmi malebný, není řádně označen, ale je nepřehlédnutelný.

Výřez z mapy je uveden v příloze č. 49 a fotografie objektu v příloze č. 51.

4.5.54. Svojsínská lípa

Kód ÚSOP: 102225 **Číslo odborné databáze:** 410051.1/1
Kraj: Plzeňský **Pověřený orgán:** MěÚ Stříbro
Datum vyhlášení: 22.12.2003
Katastrální území: Svojsín
Číslo parcely (dle revizní dokumentace): 5/1
Charakter výskytu: jednotlivý strom (solitér) **Počet jedinců:** 1
Taxon: lípa malolistá (*Tilia cordata*)
Obvod kmene v 1,3 m: 388 cm **Výška stromu:** 20 m
Stáří stromu: 250 let
Zdravotní stav dle autora: 1
Důvod ochrany: esteticky zajímavý strom (EST), historicky důležitý strom (HST), součást kulturní památky (PAM), významný vzrůstem (VZR), významný habitus (TVR), významný stářím (VEK)
Ochranné pásmo: dle zákona
GPS souřadnice dle autora: 49°46,052' N 12°54,633' E
Další informace: Strom roste v zámeckém parku v obci Svojsín. Rozhodně stojí za návštěvu.

Výřez z mapy je uveden v příloze č. 49 a fotografie objektu v příloze č. 51.

4.5.55. Dub u Kráčny

Kód ÚSOP: 102229 **Číslo odborné databáze:** 410047.1/1
Kraj: Plzeňský **Pověřený orgán:** MěÚ Stříbro
Datum vyhlášení: 5.6.2000

Katastrální území: Pozorka u Kladrub

Číslo parcely (dle revizní dokumentace): 241/1

Charakter výskytu: jednotlivý strom (solitér)

Počet jedinců: 1

Taxon: dub letní (*Quercus robur*)

Obvod kmene v 1,3 m: 651 cm

Výška stromu: 27 m

Stáří stromu: 450 let

Zdravotní stav dle autora: 3

Důvod ochrany: autochtonní druh (AUT), esteticky zajímavý strom (EST), historicky důležitý strom (HST), významný stářím (VEK), významný habitus (TVR), významný vzrůstem (VZR)

Ochranné pásmo: dle zákona

GPS souřadnice dle autora: 49°42,671' N

12°59,983' E

Další informace: Strom roste nedaleko od kláštera v Kladrubech (jihozápadním směrem), u cesty nad místním rybníčkem. Není označen. V roce 2002 byl dub řádně ošetřen – zdravotní a bezpečnostní řez, konzervační ošetření dutiny.

Výřez z mapy je uveden v příloze č. 52 a fotografie objektu v příloze č. 53.

4.5.56. Lípa u Petrova mlýna

Kód ÚSOP: 102257

Číslo odborné databáze: 410016.1/1

Kraj: Plzeňský

Pověřený orgán: MěÚ Stříbro

Datum vyhlášení: 21.9.1981

Katastrální území: Pozorka u Kladrub

Číslo parcely (dle revizní dokumentace): 122/1

Charakter výskytu: jednotlivý strom (solitér)

Počet jedinců: 1

Taxon: lípa malolistá (*Tilia cordata*)

Obvod kmene v 1,3 m: 645 cm

Výška stromu: 36 m

Stáří stromu: 350 let

Zdravotní stav dle autora: 2

Důvod ochrany: esteticky zajímavý strom (EST), významný stářím (VEK), významný habitus (TVR), významný vzrůstem (VZR)

Ochranné pásmo: kruh o poloměru 20 m kolem stromu

GPS souřadnice dle autora: 49°42,358' N 12°58,760' E

Další informace: Strom roste v údolí Úhlavky asi 200 m od bývalého mlýna, nejlépe cestu dokreslí přiložený výřez z mapy. V roce 2001 byla lípa řádně ošetřena – zdravotní a bezpečnostní řez, konzervační ošetření dutiny a její zastřešení.

Výřez z mapy je uveden v příloze č. 52 a fotografie objektu v příloze č. 53.

4.5.57. Duby nad Pozorkou

Kód ÚSOP: 102242 **Číslo odborné databáze:** 410034.1/2, 2/2

Kraj: Plzeňský **Pověřený orgán:** MěÚ Stříbro

Datum vyhlášení: 16.12.1983

Katastrální území: Pozorka u Kladrub

Číslo parcely (dle revizní dokumentace): 80/1 (dle usnesení),
stavební parcela č. 9 (skutečnost v terénu)

Charakter výskytu: skupina stromů **Počet jedinců:** 2

Taxon: dub letní (*Quercus robur*)

Obvody kmenů v 1,3 m: 649, 740 cm **Výška stromů:** 21, 23 m

Stáří stromů: 300 let

Zdravotní stav dle autora: 2 a 3

Důvod ochrany: esteticky zajímavý strom (EST), historicky důležitý strom (HST), krajinná dominant (KRD), významný habitus (TVR), významný stářím (VEK), významný vzrůstem (VZR), součást kulturní památky (PAM)

Ochranné pásmo: území o poloměru 10 od stromu

GPS souřadnice dle autora: dub 1 – 49°42,658' N 12°59,820' E
dub 2 – 49°42,606' N 12°59,811' E

Další informace: Stromy rostou v blízkosti kláštera v Kladrubech, u silnice vedoucí od kláštera směrem na Skapce, nerostou v bezprostřední blízkosti. Bližší strom (myšleno ke klášteru) je řádně označen, vzdálenější nikoliv. V roce 2001 byly oba duby ošetřeny – zdravotní a bezpečnostní řez, konzervační ošetření dutiny. Bližší ze stromů je nejmohutnější dub na Tachovsku, jedná se pravděpodobně o srostlý dvojkmen. Vzdálenější

ze stromů je malebnější, oba však rozhodně stojí za návštěvu.

Výřez z mapy je uveden v příloze č. 52 a fotografie objektu v příloze č. 53.

4.5.58. Dub u Senětické hájenky

Kód ÚSOP: 102262 **Číslo odborné databáze:** 410011.1/1
Kraj: Plzeňský **Pověřený orgán:** MěÚ Stříbro
Datum vyhlášení: 21.9.1981
Katastrální území: Kostelec u Stříbra
Číslo parcely (dle revizní dokumentace): 1559 (dle usnesení),
1565/1 (skutečnost v terénu)
Charakter výskytu: jednotlivý strom (solitér) **Počet jedinců:** 1
Taxon: dub letní (*Quercus robur*)
Obvod kmene v 1,3 m: 497 cm **Výška stromu:** 31 m
Stáří stromu: 200 let
Zdravotní stav dle autora: 2
Důvod ochrany: esteticky zajímavý strom (EST), významný habitus (TVR),
významný vzrůstem (VZR)
Ochranné pásmo: kruh o poloměru 15 m kolem stromu
GPS souřadnice dle autora: 49°41,226' N 12°59,983' E
Další informace: Strom roste u bývalé hájenky, ke které se dostanete po silnici č. 193
vedoucí z Kladrub do Skapců, (hájenka je stavení na samotě uprostřed lesa, ale byla
postavena u silnice).

Výřez z mapy a fotografie objektu jsou uvedeny v příloze č. 54.

4.5.59. Alfrédovská alej

Kód ÚSOP: 102234 **Číslo odborné databáze:** 410042.x/101
Kraj: Plzeňský **Pověřený orgán:** MěÚ Stříbro
Datum vyhlášení: 9.10.1987

Katastrální území: Kostelec u Stříbra

Číslo parcely (dle revizní dokumentace): 1529, 1530 (dle usnesení)
1529, 1531/24, 1570/1, 1575/1
(skutečnost v terénu)

Charakter výskytu: alej, stromořadí **Počet jedinců:** 103

Taxon:
1 ks javor klen (*Acer pseudoplatanus*)
96 ks lípa malolistá (*Tilia cordata*)
6 ks jírovec maďal (*Aesculus hippocastanum*)

Obvody kmenů v 1,3 m: 180 – 360 cm **Výška stromů:** 14 – 21 m

Stáří stromů: 200 let

Zdravotní stav dle autora: 3 – 4

Důvod ochrany: esteticky zajímavý strom (EST), krajinná dominanta (KRD)

Ochranné pásmo: parcely č. 1529 a 1530 + přilehlý 15 m pruh

GPS souřadnice dle autora: 49°41,262' N 13°01,710' E
(zaměřeno u vstupu ze silnice do aleje)

Další informace: Oboustranná alej podél cesty od dvora Alfrédov severozápadním směrem. Na cestě je značená cyklostezka č. 306 a celá alej je obklopena místním golfovým hřištěm. V roce 2000 bylo ošetřeno 62 jedinců – zdravotní řezy, redukční řezy, bezpečnostní řezy a jejich konzervace. Alej není nikterak výjimečná.

Výřez z mapy a fotografie objektu jsou uvedeny v příloze č. 55.

4.5.60. Prostibořská lípa

Kód ÚSOP: 102254 **Číslo odborné databáze:** 410020.1/1

Kraj: Plzeňský **Pověřený orgán:** MěÚ Stříbro

Datum vyhlášení: 21.9.1981

Katastrální území: Prostiboř

Číslo parcely (dle revizní dokumentace): 2169/1

Charakter výskytu: jednotlivý strom (solitér) **Počet jedinců:** 1

Taxon: lípa srdčitá (*Tilia cordata*)

Obvod kmene v 1,3 m: 425 cm **Výška stromu:** 28 m

Stáří stromu: 300 let

Zdravotní stav dle autora: 2

Důvod ochrany: esteticky zajímavý strom (EST), významný habitus (TVR), historicky důležitý strom (HST), významný vzrůstem (VZR), významný stářím (VEK), součást kulturní památky (PAM)

Ochranné pásmo: kruh o poloměru 10 m

GPS souřadnice dle autora: 49°39,250' N 12°53,848' E

Další informace: Strom roste na návsi v obci Prostiboř, u kaple pod kostelem. Je řádně označen, vedle kaple je pak ještě jedna lípa, ta však památným stromem není. V roce 2000 byl strom řádně ošetřen – zdravotní a bezpečnostní řez, konzervační ošetření a začištění odlomů.

Výřez z mapy a fotografie objektu jsou uvedeny v příloze č. 56.

4.5.61. Kyjovská lípa

Kód ÚSOP: 102258 **Číslo odborné databáze:** 410015.1/1

Kraj: Plzeňský **Pověřený orgán:** MěÚ Planá

Datum vyhlášení: 21.9.1981

Katastrální území: Kyjov u Zadního Chodova

Číslo parcely (dle revizní dokumentace): 43

Charakter výskytu: jednotlivý strom (solitér) **Počet jedinců:** 1

Taxon: lípa srdčitá (*Tilia cordata*)

Zdravotní stav dle autora: Jedná se o zaniklý objekt, torzo padlého stromu je ponecháno na původním místě.

Fotografie objektu je uvedena v příloze č. 57.

4.6. Důvody vyhlášení památných stromů na Tachovsku

Důvodů vyhlášení památných stromů na Tachovsku se z celkového výčtu uvedeného v části 3.4.2. objevuje celkem 11. Nejčastěji zastoupeným důvodem je – významný vzrůstem (celkem se objevuje 35x), zdatně mu sekunduje další z důvodů – krajinná dominanta (27x). Naopak nejméně četný je důvod – autochtonní druh, který je zastoupen pouze jednou.

Ovšem je třeba poznamenat, že každý z objektů má velmi často uvedeno více důvodů vyhlášení, celkový přehled je uveden v příloze č. 58.

4.7. Stručná doporučení k návštěvám jednotlivých objektů na Tachovsku

Pokud chcete navštívit jen několik objektů památných stromů na Tachovsku a vidět to nejkrásnější, co okres v této oblasti nabízí, lze jednoznačně doporučit následující objekty:

1. Starosedlišťské lípy
2. Bažantovská lípa
3. Všechny objekty ve Svojšíně
4. Lípy na Jalovém dvoře
5. Dub a lípa na Štajnerce
6. Jadružský jasan
7. Mílovská lípa
8. Duby u Oborské hájenky
9. Objekty v Kladrubech u kláštera

Zcela určitě můžete vynechat následující objekty, nikterak nebudete ochuzeni:

1. Smrk u Žďáru
2. Lípa Na farském
3. Borský kaštan
4. Muckovská alej
5. Skupina kaštanů u sochy sv. Rodiny v Olbramově

6. Jírovcová alej u Olešné
7. Jadružský smrk

Doporučení je subjektivní a zohledňuje především vizuální hledisko a posouzení zdravotního stavu objektu.

Výběr z objektů památných stromů na Tachovsku je velmi pestrý a přesný obrázek poskytne přílohová část této práce, která alespoň nastíní ochutnávku vybízející k návštěvě.

5. Závěr

Památné stromy v celém Plzeňském kraji jsou zastoupeny 343 objekty, které s ohledem na celkový počet jednotlivých stromů tvoří početnou skupinu 2.797 stromů (údaje – prosinec 2011 – příloha č. 59).

Procentuální zastoupení okresu Tachov je pak následující – téměř 18 % se podílí na počtu objektů, ale podílem jednotlivých stromů převyšuje 53 %; to jej pasuje do absolutně dominantní pozice v celém Plzeňském kraji, v rámci které by mohl tento svůj potenciál využít k posílení cestovního ruchu a k celkovému regionálnímu rozvoji území na západním konci České republiky.

Leč tento potenciál zůstává bez patřičné pozornosti a využití, málokterý člověk žijící v blízkosti nějakého památného stromu si jeho přítomnost uvědomuje či si takového pokladu ve svém okolí váží. Na druhou stranu je třeba rovněž uvést skutečnost, že některé objekty památných stromů jsou na špatně přístupných místech či místech, kam se běžný návštěvník, turista jen stěží dostane a i kdyby stromy chtěl navštívit, tak je mu jeho záměr velmi ztížen – neexistují informativní seznamy s mapovými podklady či GPS souřadnicemi (pro moderního cestovatele zcela běžná pomůcka) pro danou lokalitu či nějaká další možná turistická infrastruktura (směrovky, rozcestníky, ukazatele, informační tabule a značky upozorňující na přítomnost památného stromu).

Existenci památných stromů velmi často zaznamenávají jen úředníci vedoucí předepsanou zákonnou evidenci a jen menšina lidské společnosti, která občas vyrazí do přírody a objekt spadající do kategorie památný strom navštíví.

Aby však situace nebyla viděna jen z té záporné stránky, tak i zde se situace za pomoci lokálních či celostátních projektů ubírá kým směřem. Za všechny projekty z poslední doby je možné upozornit na akci zvanou Rekord v sázení stromů, která se uskutečnila dne 28.10.2011 a překvapivě se jí zúčastnilo 4.014 lidí z celé České republiky; všichni dohromady vysázeli celkem 6.919 stromů. Vše bylo zrealizováno pod záštitou Nadace Partnerství a cílem akce bylo připomenutí významu stromů a oslava Dne stromů.

Práce si kladla za cíl zmapovat památné stromy na Tachovsku. Všechny objekty byly v přírodě dohledány, zdokumentovány a posléze zasazeny do mapy a popsány, tudíž lze konstatovat, že uvedený cíl byl naplněn.

Snad i tato práce nám lidem umožní najít cestu k památným stromům a uvědomit si potřebu ochraňovat stromy tak, aby zůstaly zachovány i pro příští generace a začneme k nim chovat patřičnou úctu a obdiv a některé z nich i navštívíme, abychom si uvědomili, o jak mocné se jedná velikány a jakou hodnotu představovali pro naše předky a jaký odkaz přinášejí nám a našim potomkům.

6. Seznam použitých zdrojů

Knihy, publikace, sborníky, mapy, právní normy:

1. ALTMAN, Nataniel. *Posvátné stromy*. Praha : Volvox Globator, 2002. 199 s. ISBN 80-7207-410-5.
2. HRUŠKOVÁ, Marie . *Kult stromů v zemích Koruny české*. Praha : Abonent ND, nakladatelství a knižní klub Národního divadla, 2005. 155 s. ISBN 80-7258-211-9.
3. HRUŠKOVÁ, Marie; TUREK, Jaroslav. *O památných stromech*. Praha : Státní pedagogické nakladatelství, 1986. 139 s. ISBN 14-548-86.
4. MICHÁLEK, Jaroslav. *Památné stromy Plzeňského kraje*. Plzeň : Krajský úřad Plzeňského kraje, odbor životního prostředí, 2006. 48 s.
5. MUDRA, Petr; NOVÝ, Pavel; ŘEPA, Pavel. *Dřeviny Tachovska*. Tachov : Okresní muzeum v Tachově, 1988. 83 s.
6. NĚMEC, Jan a kol. *Památné stromy v Čechách, na Moravě a ve Slezsku*. Praha : Olympia, 2003. 221 s. ISBN 80-7033-781-8.
7. REŠ, Bohumil. *Památné stromy*. Praha : Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, 1998. 64 s. ISBN 80-86064-12-3.
– tento zdroj je rovněž uváděn jako Metodika AOPK ČR. 1. vydání.
8. REŠ, Bohumil; SŮROVÁ, Barbora. *Památné stromy : Metodika AOPK ČR*. 2. přepracované vydání. Praha : Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, 2008. 76 s. ISBN 978-80-87051-39-9.
9. REŠ, Bohumil; ŠTĚRBA, Pavel. *Památné stromy : Metodika AOPK ČR*. 3. elektronické. Praha : Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, 2010. 68 s. ISBN 978-80-87457-01-6. – tato metodika byla stažena z internetových stránek AOPK

ČR v červenci 2011, dostupná z WWW:<<http://www.ochranaprirody.cz/wps/wcm/connect/795ddc80460c14dcb8cdbe557bd449a6/pam%C3%A1tn%C3%A9%2Bstromy.pdf?MOD=AJPERES&CACHEID=795ddc80460c14dcb8cdbe557bd449a6>>.

10. Mapa z edice turistických map v měřítku 1:100 000 – Český les, Chodsko. 2004.
11. Vyhláška MŽP ČR č. 60/2008 Sb., o plánech péče, označování a evidenci chráněných území.
12. Zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů.

Internetové zdroje:

13. *Agentura ochrany přírody a krajiny ČR* [online]. 2010 [cit. 2011-07-27]. Internetová kalkulačka – Ocenění dřevin rostoucích mimo les. Dostupné z WWW: <<http://www2.safetrees.cz/ocenovani-drevin/kalkulacka/calculation.cgi>>.
14. *Agentura ochrany přírody a krajiny ČR* [online]. Ústřední seznam ochrany přírody – Památné stromy. Dostupné z WWW: <http://drusop.nature.cz/>.
15. *Arbres - profesionální arboristické a výškové práce* [online]. 2008 [cit. 2011-07-27]. Statické zajištění stromů. Dostupné z WWW: <<http://arbres.cz/?web=staticke-zajisteni-stromu>>.
16. *Baobab, péče o zeleň* [online]. 2009 [cit. 2011-07-26]. Péče o stromy (arboristika). Dostupné z WWW: <<http://www.baobab.cz/verejna-zelen/pece-o-stromy/rez-stromu>>.
17. *Český statistický úřad, Plzeňský kraj* [online]. 2011 [cit. 2011-08-14]. Charakteristika okresu Tachov. Dostupné z WWW: <<http://www2.czso.cz/xp/redakce.nsf/i/tachov1>>.
18. FRIČ, Jan; KOLAŘÍK, Jaroslav. *Arboristika* [online]. 1998 [cit. 2011-07-26]. Ošetření starých stromů. Dostupné z WWW: <http://www.arboristika.cz/images/stories/odborne_texty/osetreni_starych_stromu.pdf>.

19. Lesník a spisovatel J. E. Chadt – Ševětínský. *Informační zpravodaj – LESY ČR – Středočeský kraj* [online]. 16.3.2010, [cit. 2011-07-13]. Dostupný z WWW: <<http://www.lesy-cr.cz/cs/download/informacni-zpravodaj---kraje/stredocesky/str-lcr-16-03-2010.pdf>>.
20. *Ministerstvo životního prostředí* [online]. 2009 [cit. 2011-07-27]. Program péče o krajinu – Směrnice MŽP č. 3/2009. Dostupné z WWW: <[http://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/program_pecce_o_krajinu_2009_2011/\\$FILE/opk-smernice-%2020110315.pdf](http://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/program_pecce_o_krajinu_2009_2011/$FILE/opk-smernice-%2020110315.pdf)>.
21. *Nadace partnerství* [online]. 2011 [cit. 2011-07-27]. Přehled grantových výzev. Anketa strom roku, Evropský strom roku, soutěž Město stromů. Zdravé stromy pro zítřek. Dostupné z WWW: <<http://www.nadacepartnerstvi.cz/stromzivota/>>.
22. *National Trust of South Australia* [online]. 2011 [cit. 2011-09-18]. Significant trees. Dostupné z WWW: <http://www.nationaltrustsa.org.au/index.php/advocacy/significant_trees>.
23. *Operační program Životní prostředí* [online]. 2011 [cit. 2011-07-27]. Prioritní osa 6. Dostupné z WWW: <<http://www.opzp.cz/sekce/372/prioritni-osa-6/>>.
24. *Pražské stromy.cz* [online]. 2007 [cit. 2011-07-13]. Pojem – památný strom. Dostupné z WWW: <<http://www.prazskestromy.cz/index.php?p=2>>.
25. *Prostrom* [online]. 2007 [cit. 2011-07-27]. Arboristika. Dostupné z WWW: <<http://www.prostrom.cz/nase-sluzby>>.
26. *SAFE TREES* [online]. 2010 [cit. 2011-07-27]. Oceňování stromů a keřů. Dostupné z WWW: <<http://www.safetrees.cz/sluzby/hodnoceni-stavu-stromu/ocenovani-stromu-a-keru.html>>.

27. *Treemen péče o stromy a zeleň* [online]. 2011 [cit. 2011-07-26]. Bezpečnostní vazby. Dostupné z WWW: <<http://www.treemen.cz/bezpecnostni-vazby>>.
28. *ZEMEPIS.com, geografický portál* [online]. 2002-2011 [cit. 2011-08-30]. Slepá mapa okresů ČR. Dostupné z WWW: <<http://www.zemepis.com/smokresy.php>>.
29. *Mapový portál* [online]. Mapové podklady pro vytvoření výřezů z map – okres Tachov. Dostupné z WWW: <<http://www.mapy.cz/>>.

Dokumentace k jednotlivým objektům památných stromů:

30. Karty památných stromů.
31. Formuláře k revizím vyhlášených památných stromů (2009 – 2010).
32. Registr ÚSOP a podklady k jednotlivým objektům památných stromů zde dostupné.
33. Podrobná dokumentace k objektům v Tachově poskytnutá MěÚ Tachov.

MĚSTSKÝ ÚŘAD PROSTĚJOV
ODBOR ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ

NÁM. T.G.MASARYKA 130/14, 796 01 PROSTĚJOV

TEL: +420 582 329 401 FAX: +420 582 342 338 WWW.PROSTEJOV.EU

ŽÁDOST O VYHLÁŠENÍ PAMÁTNÉHO STROMU

V Prostějově dne.....

Žadatel (vlastník, nájemce)

Přesná adresa _____

telefon _____

Žádám o vyhlášení památného stromu v souladu s ustanovením § 46 odst. 1 zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, v platném znění, na mém pozemku parc. č. _____ v k.ú. _____

Počet, druh, stáří a stav stromu (stromů), obvod kmene stromu ve výšce 130 cm nad zemí;

Zdůvodnění požadavku: _____

V případě více spolumajitelů uvést jména a adresy všech ostatních vlastníků pozemku, včetně podpisů.

Žádat může pouze vlastník nebo nájemce pozemku, na kterém se strom nachází!

podpis žadatele

Přílohy:

1. Doložení vlastnického či nájemního vztahu žadatele k pozemkům a dřevinám rostoucím mimo les.
2. Situační náčrt.

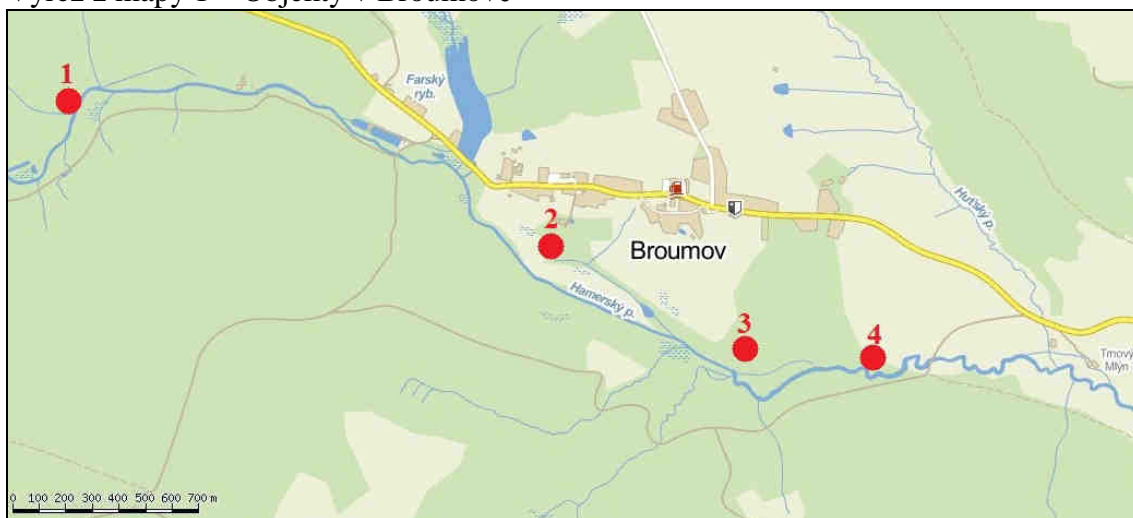
Zdroj: http://www.mestopv.cz/cz/obcan/mestsky-urad/struktura-uradu/odbor-zivotniho-prostredi/odbor_zivotniho_prostredi/ – formulář „Vyhlášení památného stromu“

Zdroj všech fotografií v následujících přílohách: vlastní zpracování.

Mapové výřezy zpracovány autorem s využitím map z internetového zdroje: *Mapový portál* [online]. Mapové podklady pro vytvoření výřezů z map – okres Tachov.

Dostupné z WWW: <http://www.mapy.cz/>

Výřez z mapy 1 – Objekty v Broumově

Zdroj: vlastní zpracování

Legenda k přiloženému výřezu z mapy

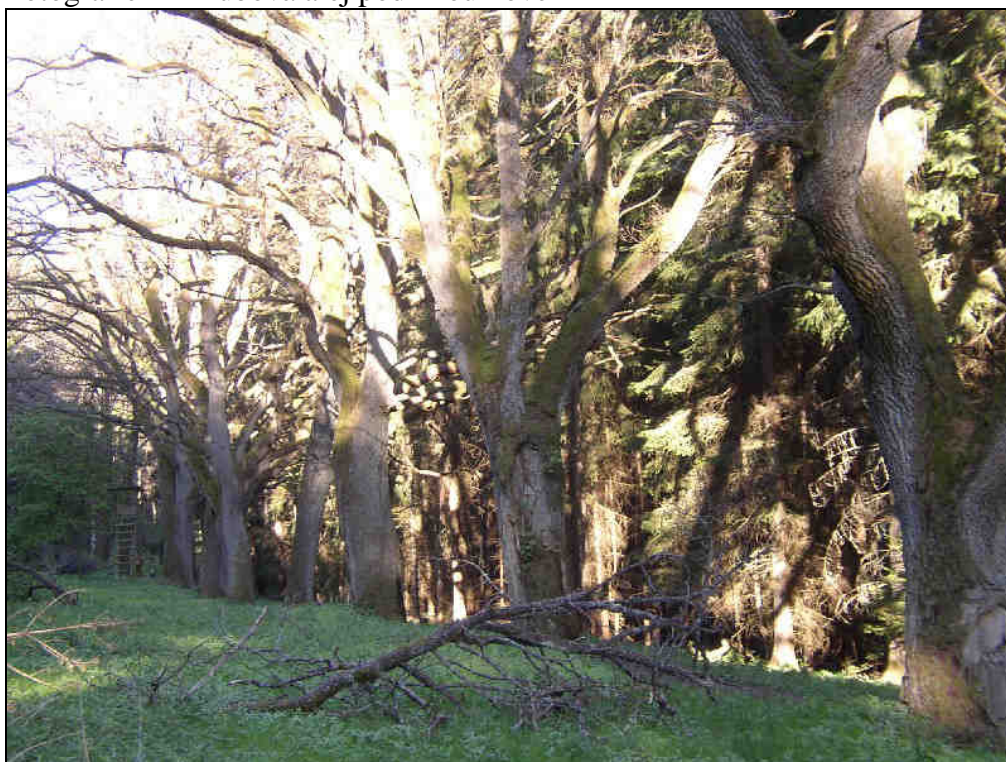
1. Broumovské smrky v Hamerském údolí
2. Broumovský smrk
3. Dubová alej pod Broumovem
4. Broumovský jasan

Fotografie 1 – Broumovský jasan

Zdroj: vlastní zpracování

Fotografie 2 – Dubová alej pod Broumovem

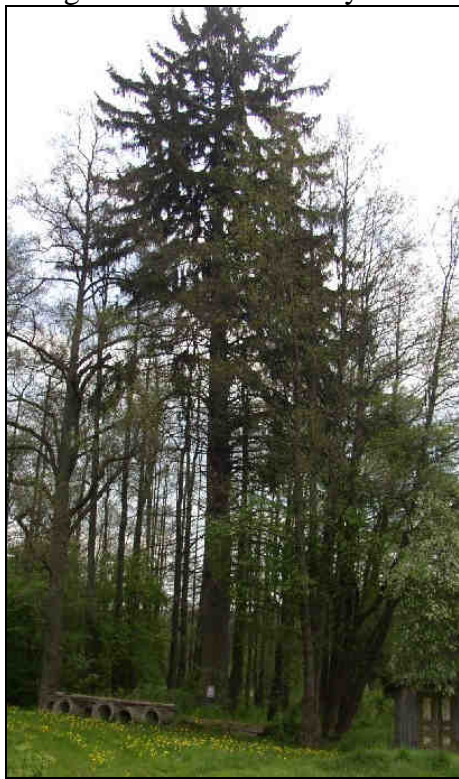
Zdroj: vlastní zpracování

Fotografie 3 – Broumovské smrky v Hamerském údolí

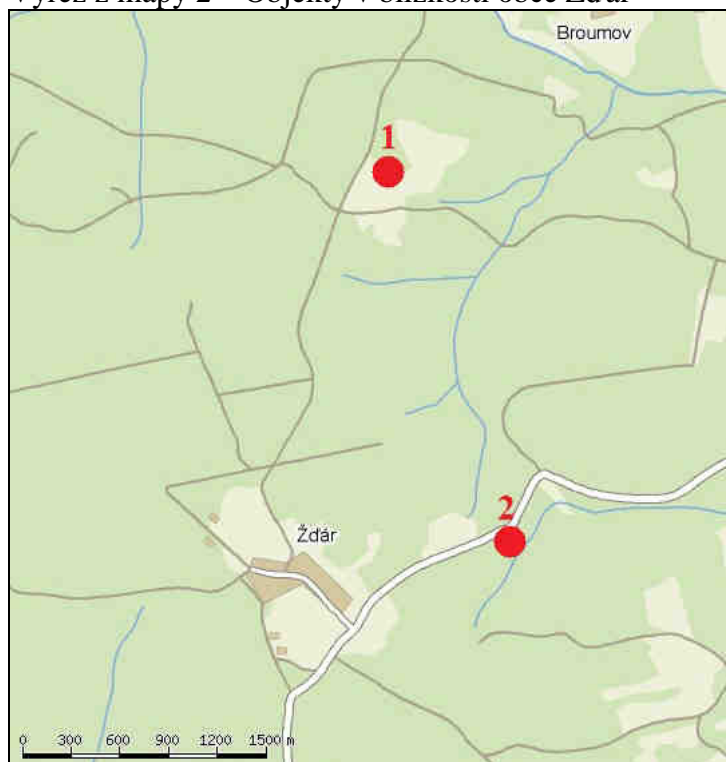
Zdroj: vlastní zpracování

Fotografie 4 – Broumovský smrk

Zdroj: vlastní zpracování

Výřez z mapy 2 – Objekty v blízkosti obce Žďár

Zdroj: vlastní zpracování

Legenda k přiloženému výřezu z mapy

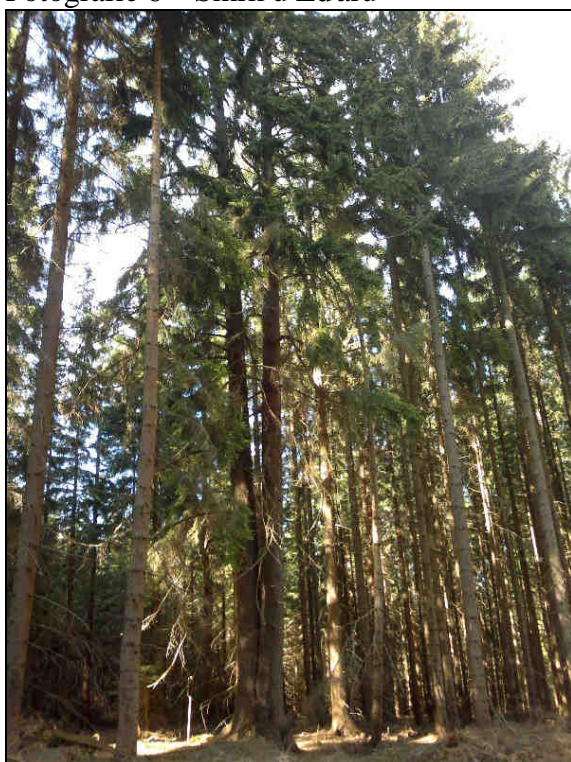
1. Lípy na Jalovém dvoře
2. Smrk u Žďáru

Fotografie 5 – Lípy na Jalovém dvoře

Zdroj: vlastní zpracování

Fotografie 6 – Smrk u Žďáru

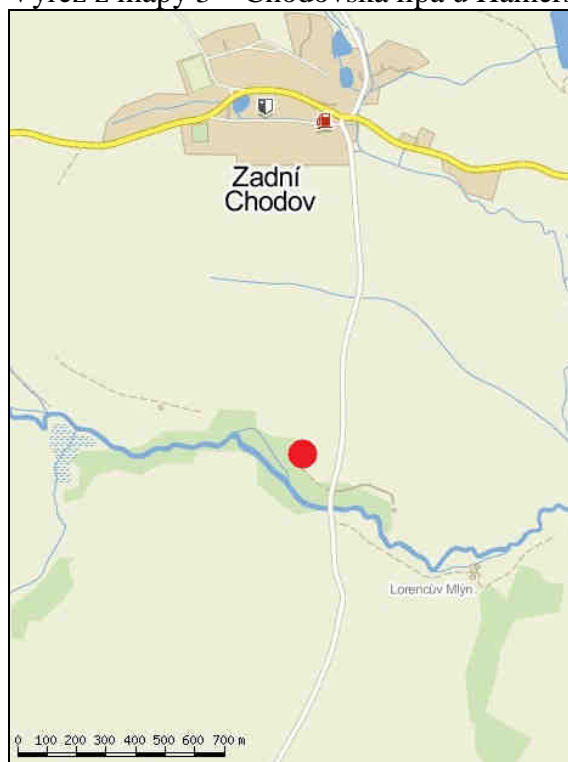
Zdroj: vlastní zpracování

Fotografie 7 – Chodovská lípa u Hamerského potoka

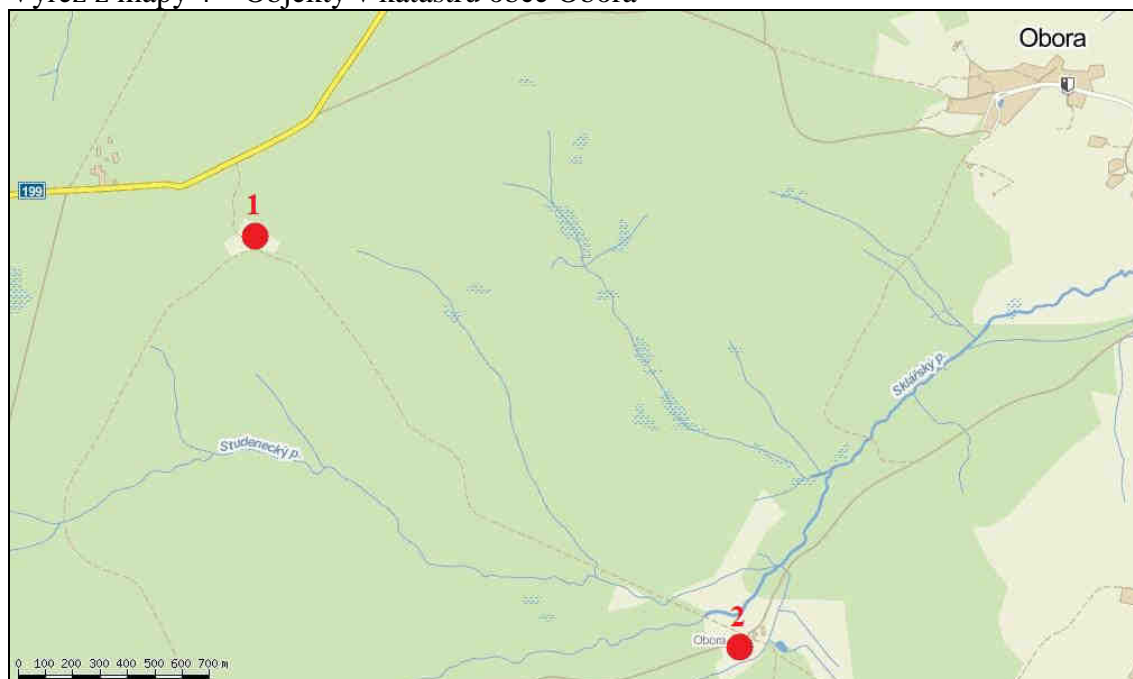
Zdroj: vlastní zpracování

Výřez z mapy 3 – Chodovská lípa u Hamerského potoka

Zdroj: vlastní zpracování

Výřez z mapy 4 – Objekty v katastru obce Obora

Zdroj: vlastní zpracování

Legenda k přiloženému výřezu z mapy

1. Dub a lípa na Štajnerce
2. Duby u Oborské hájenky

Fotografie 8 a 9 – Dub a lípa na Štajnerce

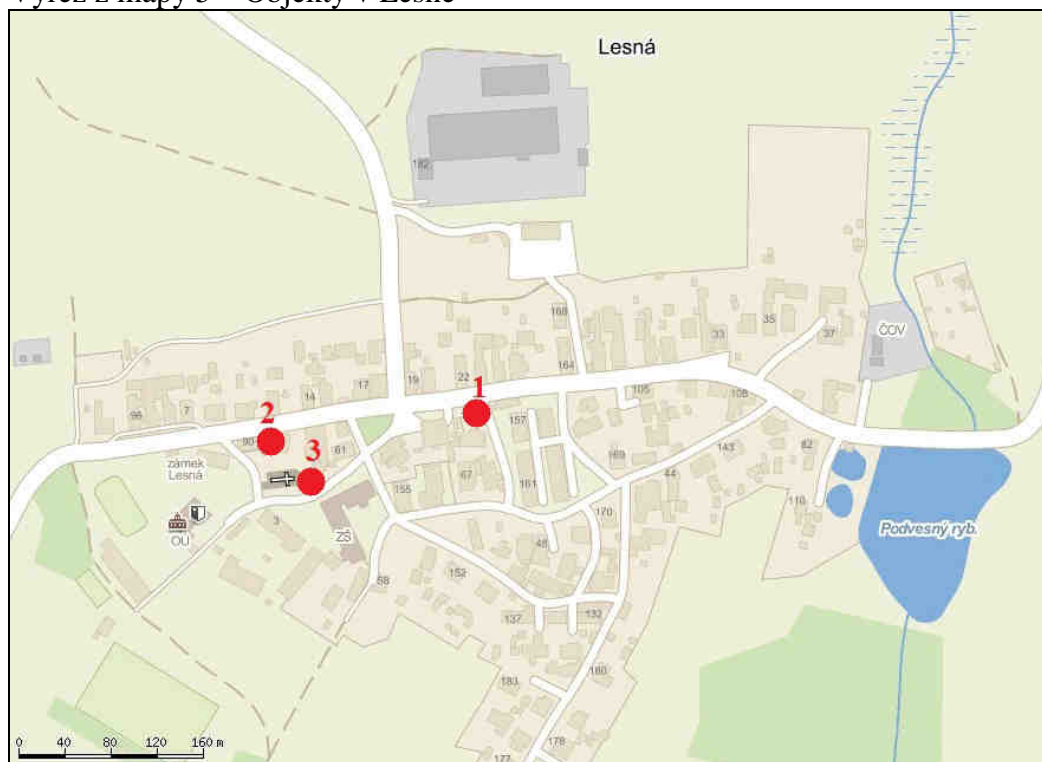
Zdroj: vlastní zpracování

Fotografie 10 – Duby u Oborské hájenky

Zdroj: vlastní zpracování

Výřez z mapy 5 – Objekty v Lesné

Zdroj: vlastní zpracování

Legenda k přiloženému výřezu z mapy

1. Lípa v Lesné na návsi
2. Lípa v Lesné (Lípa v Lesné u pana Hrchína)
3. Lesenská lípa u kostela

Fotografie 11 – Lípa v Lesné na návsi

Zdroj: vlastní zpracování

Fotografie 12 – Lípa v Lesné

Fotografie 13 – Lesenská lípa u kostela

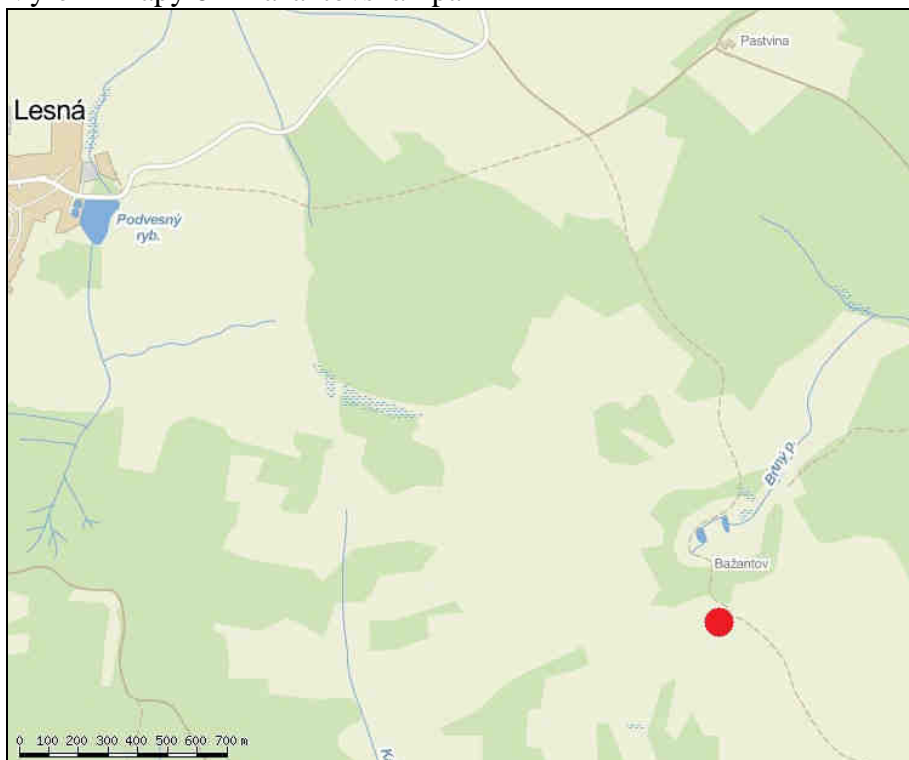
Zdroj: vlastní zpracování

Fotografie 14 – Bažantovská lípa

Zdroj: vlastní zpracování

Výřez z mapy 6 – Bažantovská lípa

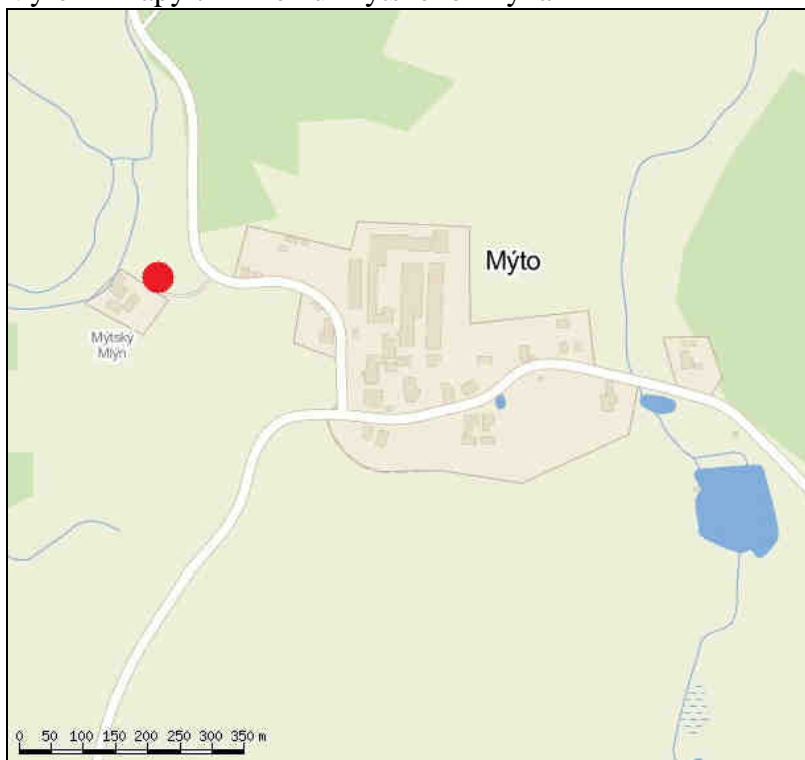
Zdroj: vlastní zpracování

Fotografie 15 – Klen u Mýtského mlýna

Zdroj: vlastní zpracování

Výřez z mapy 7 – Klen u Mýtského mlýna

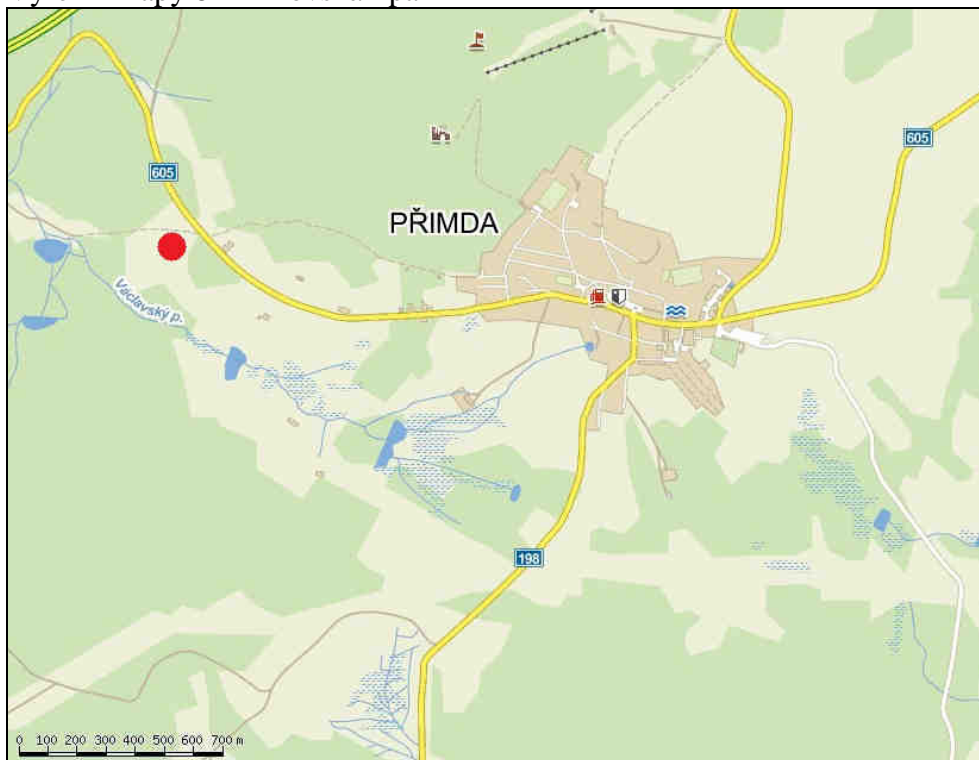
Zdroj: vlastní zpracování

Fotografie 16 – Mílovská lípa

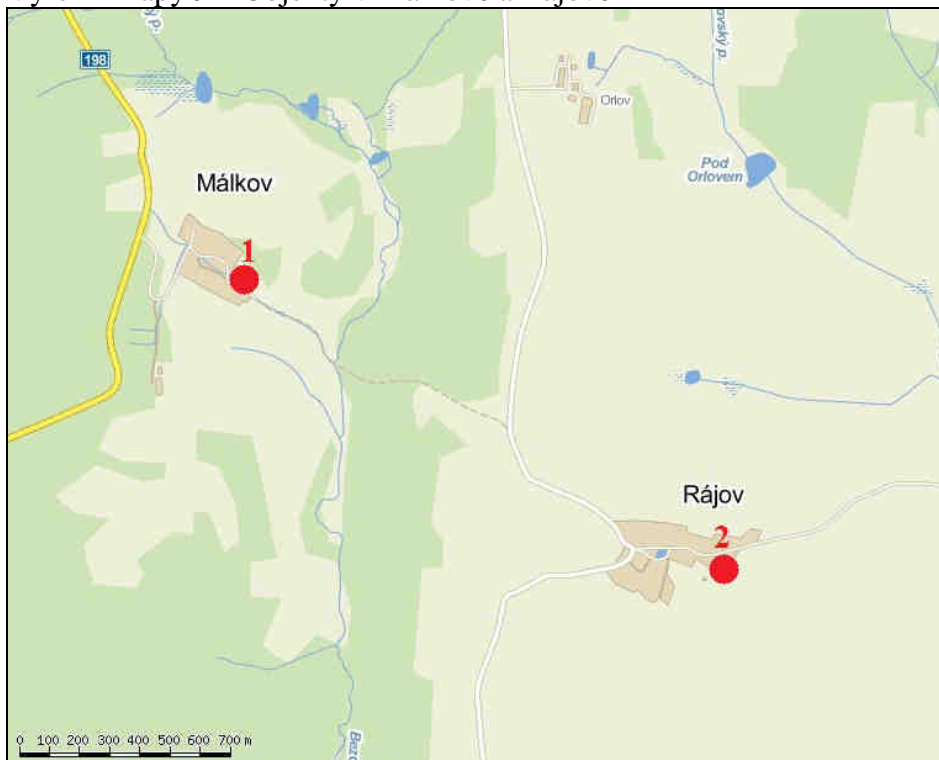
Zdroj: vlastní zpracování

Výřez z mapy 8 – Mílovská lípa

Zdroj: vlastní zpracování

Výřez z mapy 9 – Objekty v Málkově a Rájově

Zdroj: vlastní zpracování

Legenda k přiloženému výřezu z mapy

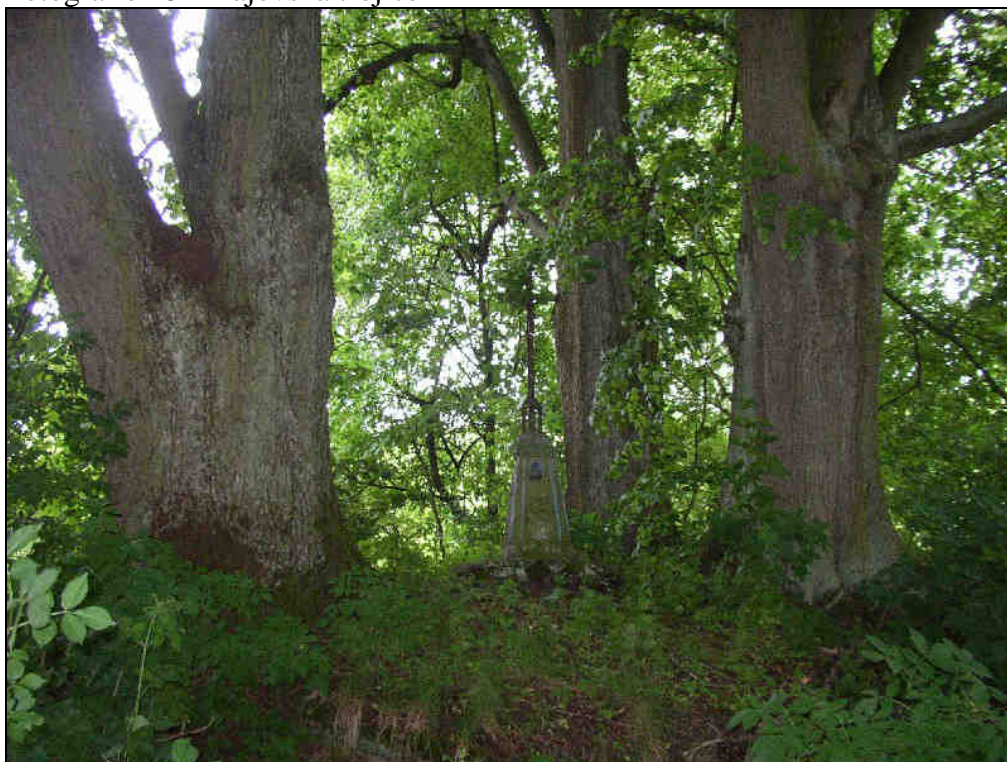
1. Lípa Jindřicha Kolowrata
2. Rájovská trojice

Fotografie 17 – Lípa Jindřicha Kolowrata

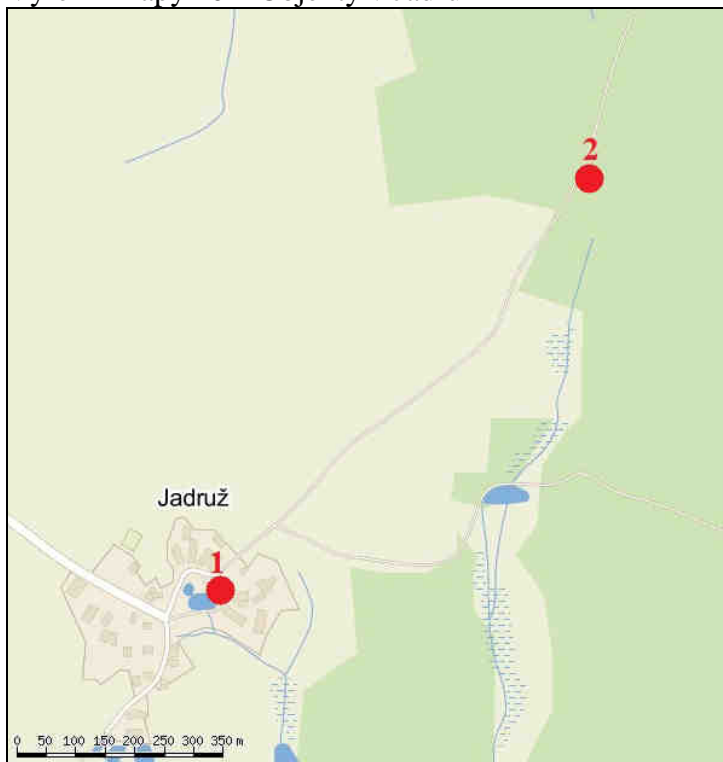
Zdroj: vlastní zpracování

Fotografie 18 – Rájovská trojice

Zdroj: vlastní zpracování

Výřez z mapy 10 – Objekty v Jadruži

Zdroj: vlastní zpracování

Legenda k přiloženému výřezu z mapy

1. Jadružský jasan
2. Jadružský smrk

Fotografie 19 – Jadružský jasan

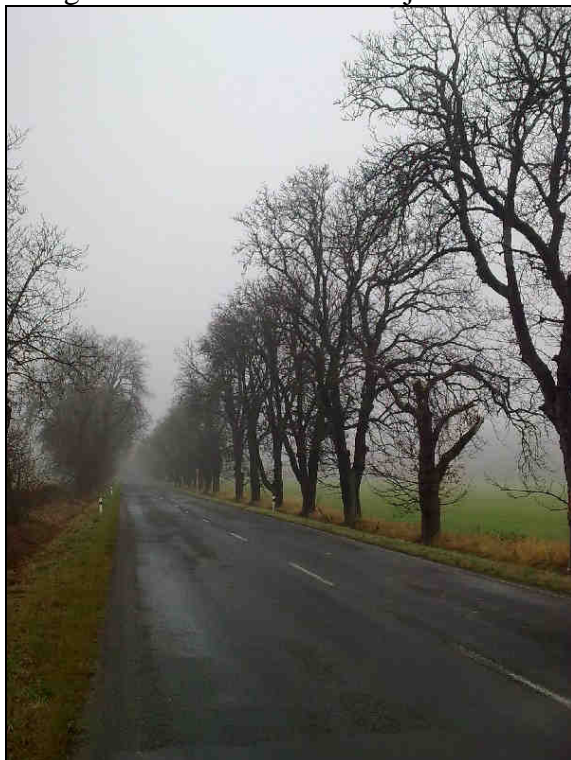
Zdroj: vlastní zpracování

Fotografie 20 – Jadružský smrk

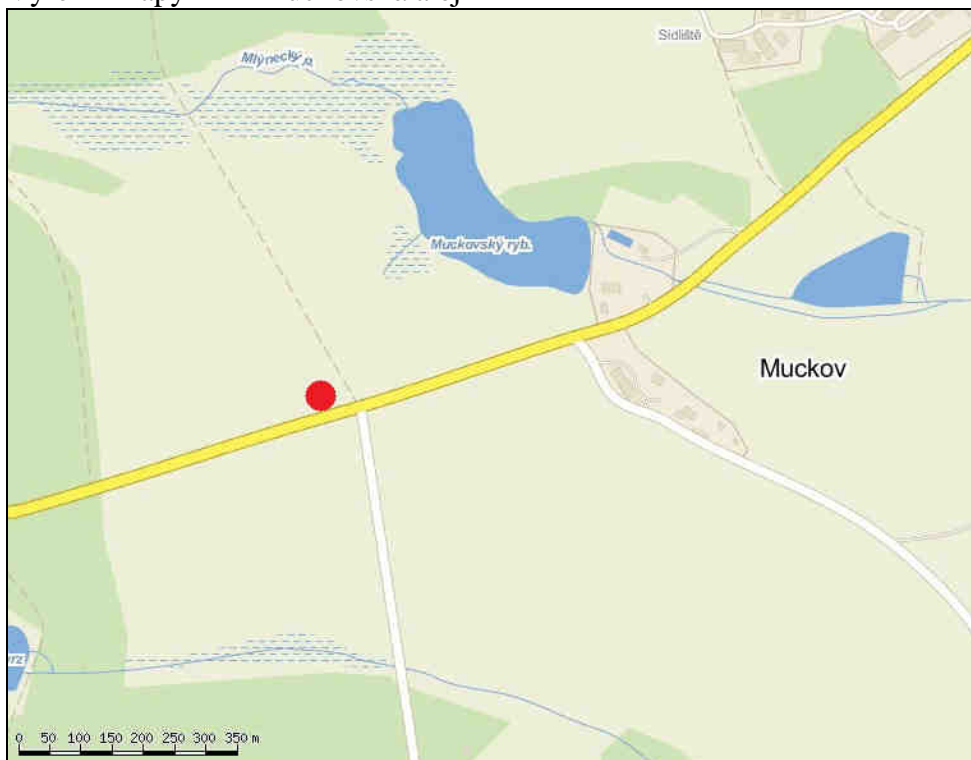
Zdroj: vlastní zpracování

Fotografie 21 – Muckovská alej

Zdroj: vlastní zpracování

Výřez z mapy 11 – Muckovská alej

Zdroj: vlastní zpracování

Fotografie 22 – Jírovcová alej u Olešné

Zdroj: vlastní zpracování

Výřez z mapy 12 – Jírovcová alej u Olešné

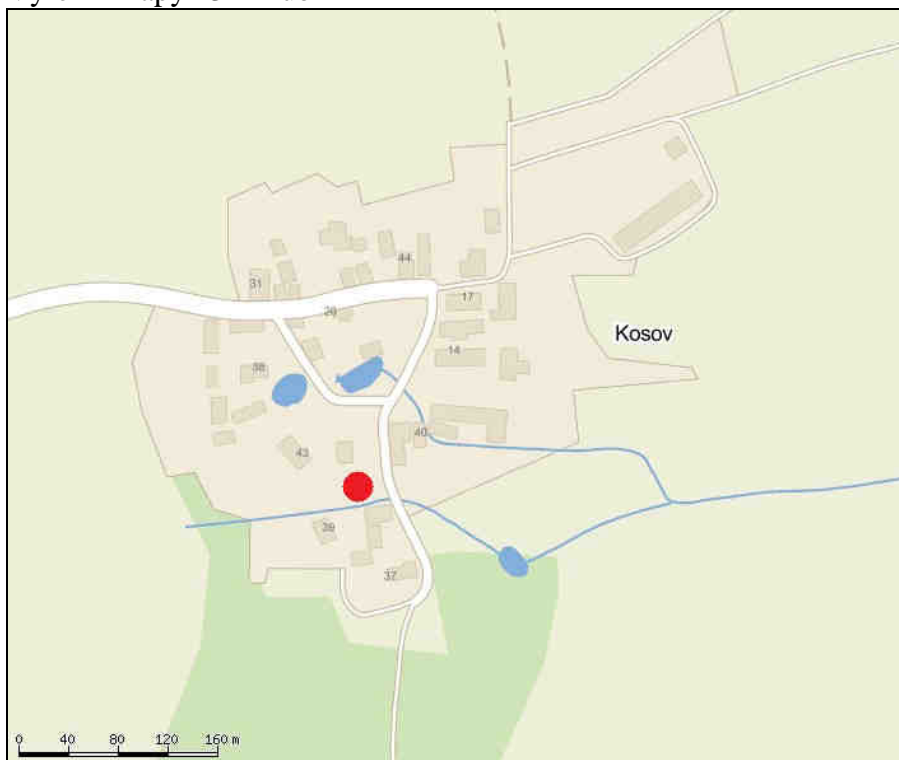
Zdroj: vlastní zpracování

Fotografie 23 – Dub zimní

Zdroj: vlastní zpracování

Výřez z mapy 13 – Dub zimní

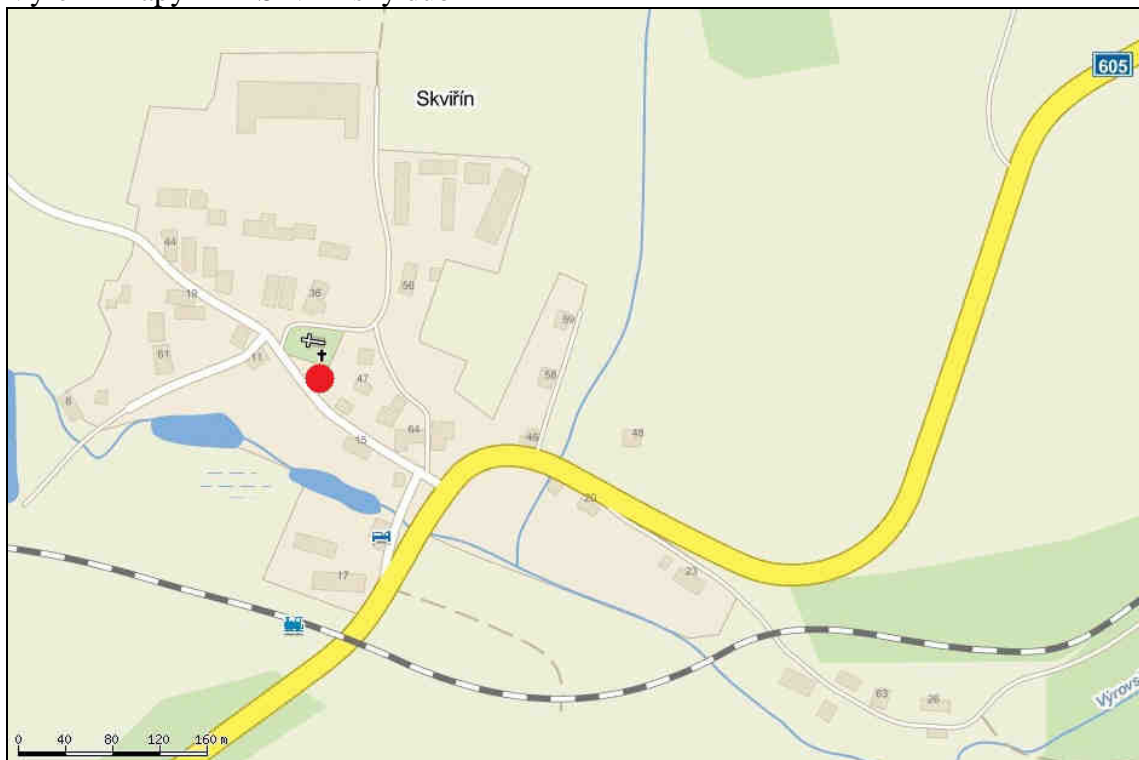
Zdroj: vlastní zpracování

Fotografie 24 – Skviřínský dub

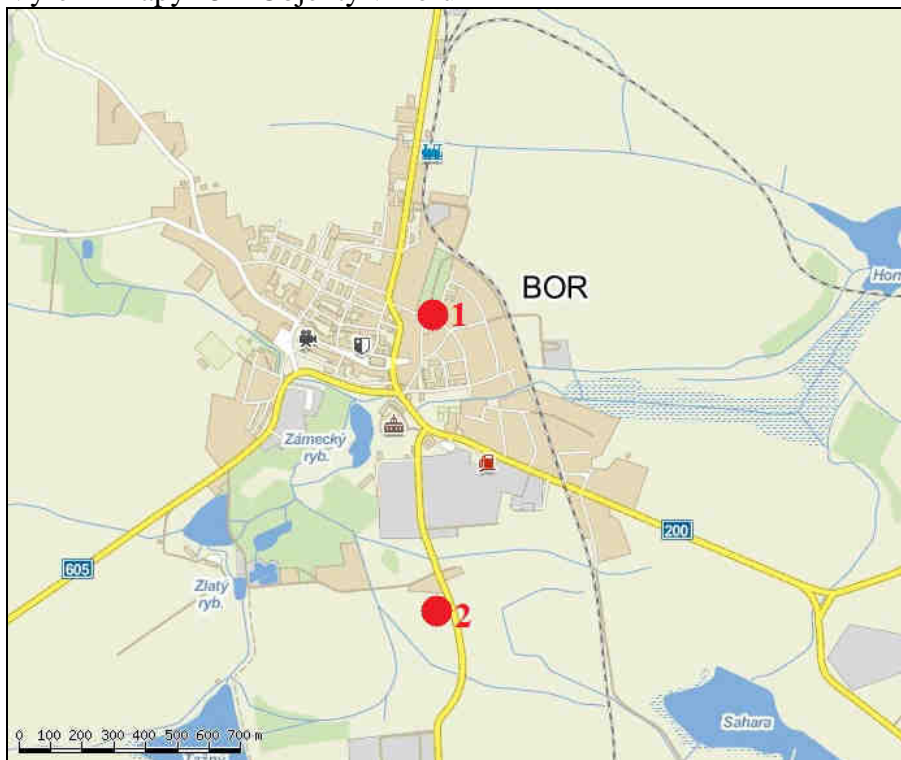
Zdroj: vlastní zpracování

Výřez z mapy 14 – Skviřínský dub

Zdroj: vlastní zpracování

Výřez z mapy 15 – Objekty v Boru

Zdroj: vlastní zpracování

Legenda k přiloženému výřezu z mapy

1. Borský kaštan
2. Borská alej

Fotografie 25 – Borská alej

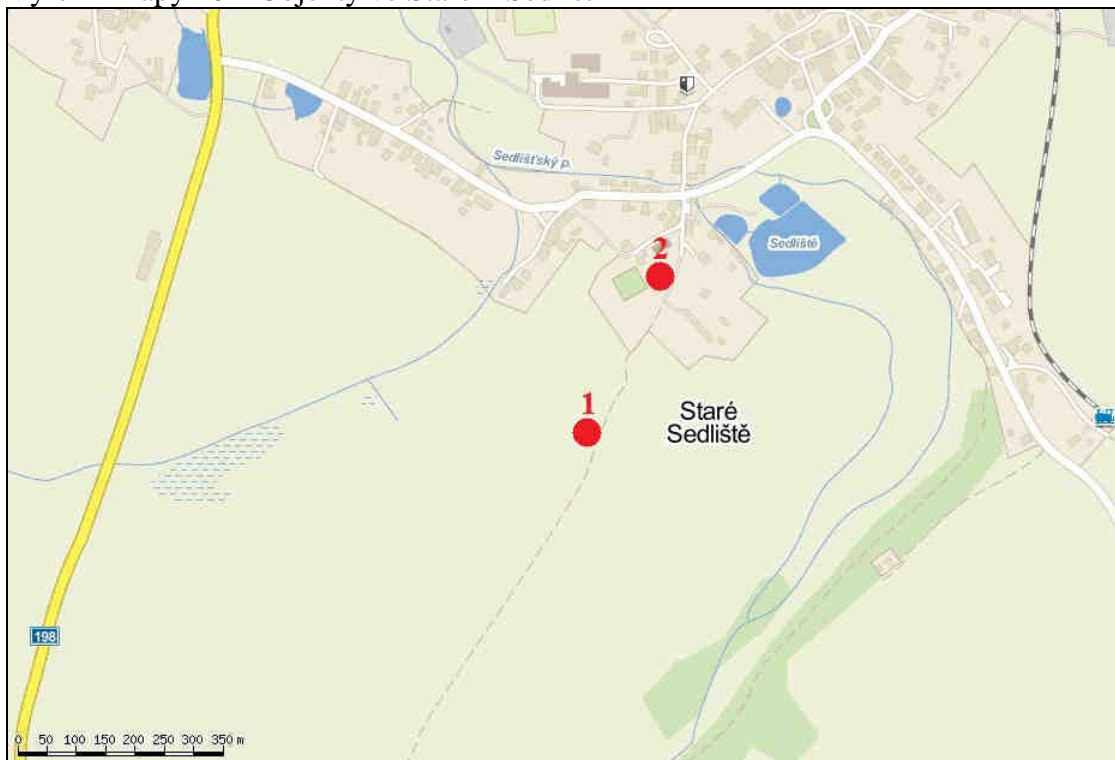
Zdroj: vlastní zpracování

Fotografie 26 – Borský kaštan

Zdroj: vlastní zpracování

Výřez z mapy 16 – Objekty ve Starém Sedlišti

Zdroj: vlastní zpracování

Legenda k přiloženému výřezu z mapy

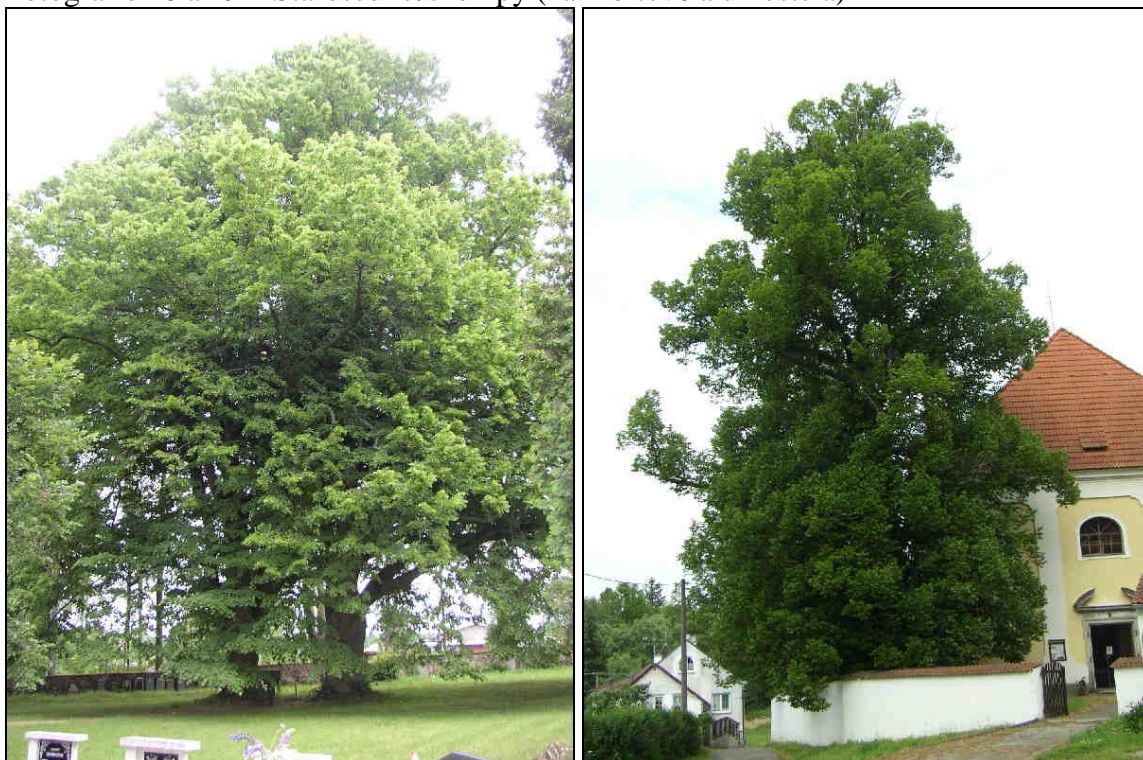
1. Lípa Na farském
2. Starosedlišťské lípy

Fotografie 27 – Lípa Na farském

Zdroj: vlastní zpracování

Fotografie 28 a 29 – Starosedlišťské lípy (na hřbitově a u kostela)

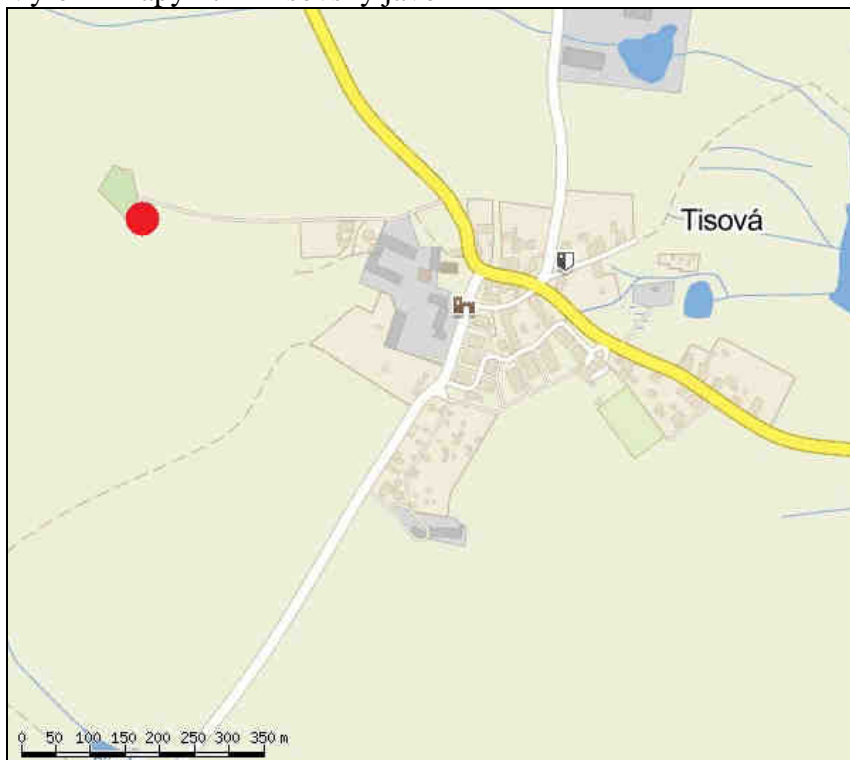
Zdroj: vlastní zpracování

Fotografie 30 – Tisovský javor

Zdroj: vlastní zpracování

Výřez z mapy 17 – Tisovský javor

Zdroj: vlastní zpracování

Výřez z mapy 18 – Objekty v Tachově

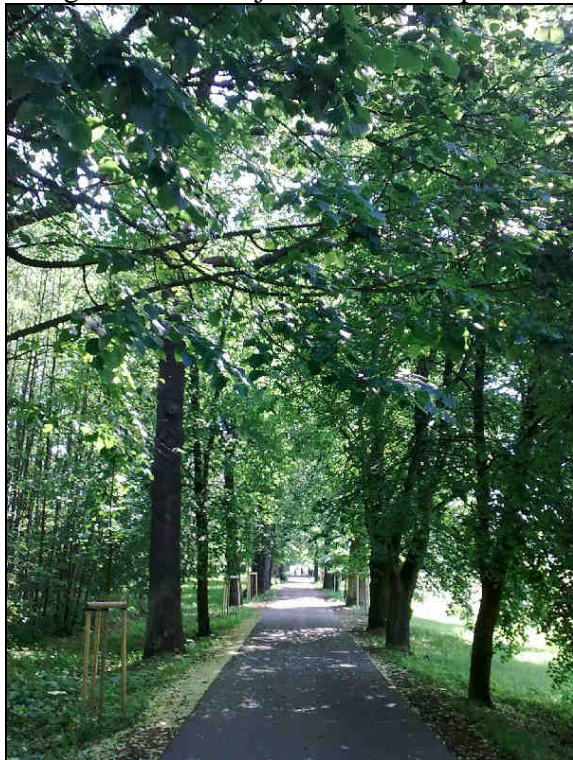

Zdroj: vlastní zpracování

Legenda k přiloženému výřezu z mapy

1. Knížecí alej v Tachově
2. Alej u minerálního pramene

Fotografie 31 – Alej u minerálního pramene

Zdroj: vlastní zpracování

Fotografie 32 – Knížecí alej v Tachově

Zdroj: vlastní zpracování

Tabulka 7: Skutečné počty jednotlivých taxonů zjištěné z podkladových materiálů a v rámci terénního výzkumu

- Knížecí alej v Tachově
- pozemky spravované MěÚ Tachov

Taxon	Počet
Lípa velkolistá	2
Lípa malolistá	14
Lípa	2
Javor mléč	49
Javor klen	58
Javor polní	1
Jírovec maďal	3
Jasan ztepilý	17
Olše lepkavá	87
Dub letní	4
Buk lesní	8
Vrba bílá	1
Jilm horský	2
Jilm habrolistý	6
Celkový počet	254

Zdroj: vlastní zpracování

Tabulka 8: Orientační počty jednotlivých taxonů zjištěné v rámci terénního výzkumu

- Knížecí alej v Tachově
- pozemky ve správě Lesů ČR

Taxon	Počet	Celkem
Lípa velkolistá	2	4
Lípa malolistá	1	15
		2
Javor mléč	45	94
Javor klen	79	137
		1
Jírovec maďal	4	7
Jasan ztepilý	5	22
Olše lepkavá	55	142
Dub letní	23	27
Buk lesní	6	14
		1
		2
Jilm habrolistý	1	7
Bříza bělokorá	3	3
Smrk ztepilý	2	2
Celkový počet	226	480

Výřez z mapy 19 – Objekty v Lomu

Zdroj: vlastní zpracování

Legenda k přiloženému výřezu z mapy

1. Lomská borovice
2. Lípy u Lomského mlýna

Fotografie 33 a 34 – Lípy u Lomského mlýna

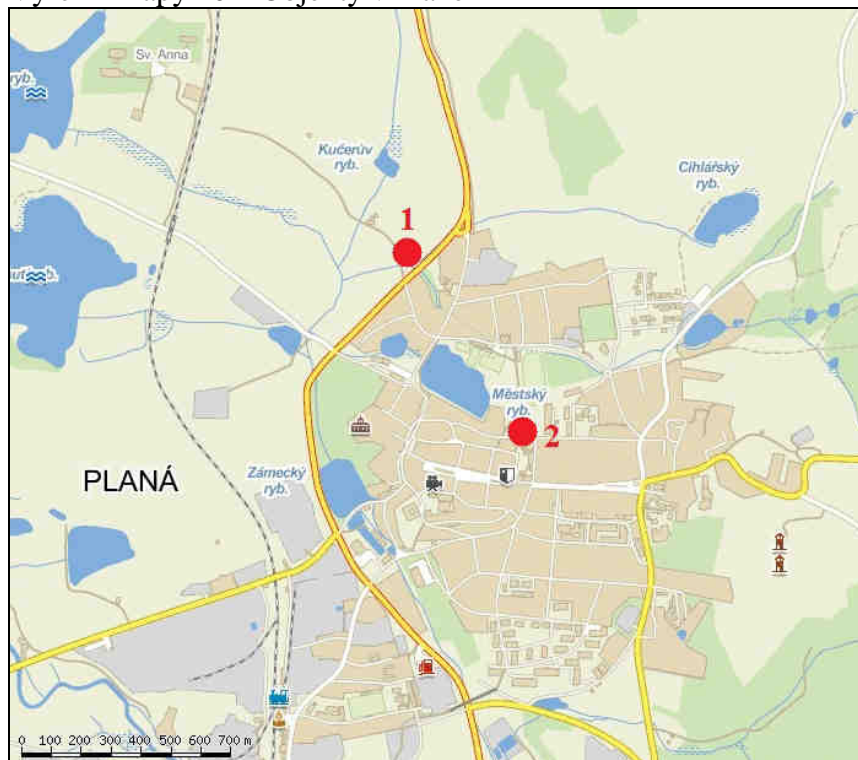
Zdroj: vlastní zpracování

Fotografie 35 – Lomská borovice

Zdroj: vlastní zpracování

Výřez z mapy 20 – Objekty v Plané

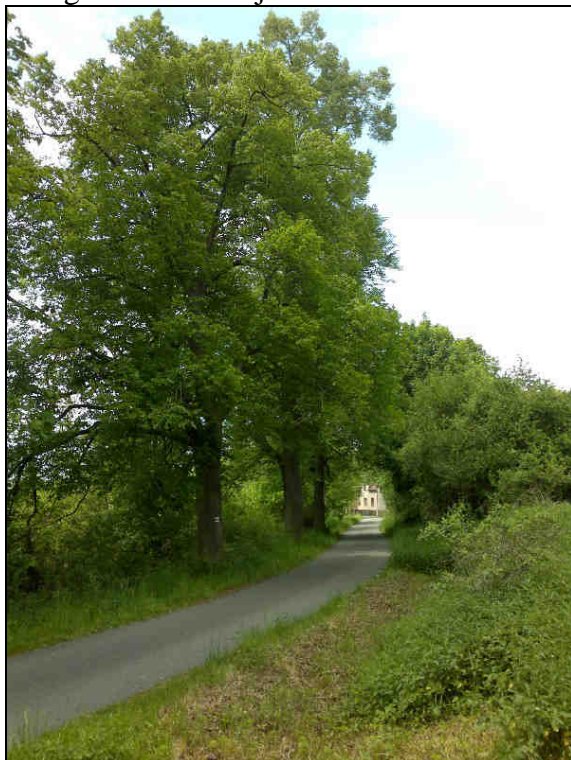

Zdroj: vlastní zpracování

Legenda k přiloženému výřezu z mapy

1. Alej ke Svaté Anně v Plané
2. Buk u měšťanského pivovaru v Plané

Fotografie 36 – Alej ke Svaté Anně v Plané

Zdroj: vlastní zpracování

Fotografie 37 – Buk u měšťanského pivovaru v Plané

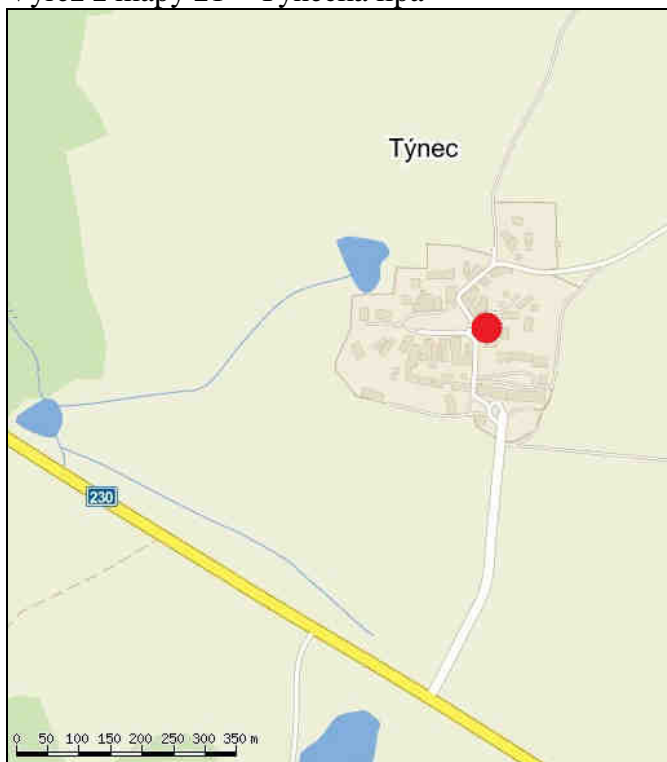
Zdroj: vlastní zpracování

Fotografie 38 – Týnecká lípa

Zdroj: vlastní zpracování

Výřez z mapy 21 – Týnecká lípa

Zdroj: vlastní zpracování

Fotografie 39 – Chodovoplánský dub

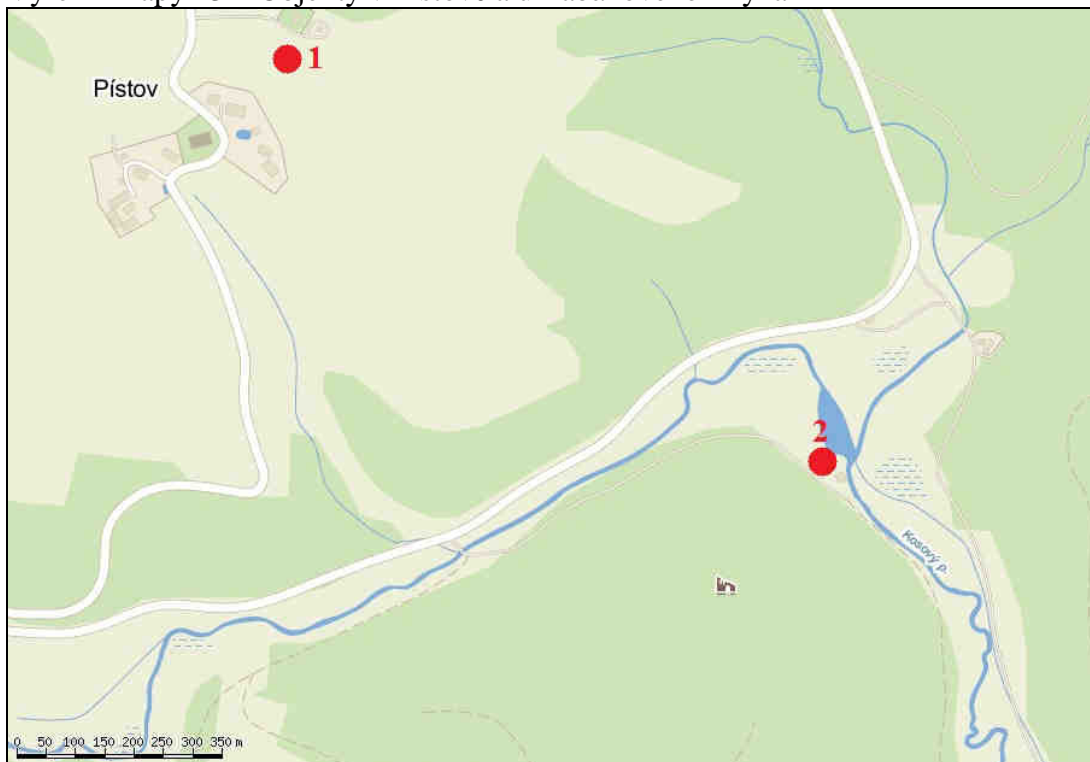
Zdroj: vlastní zpracování

Výřez z mapy 22 – Chodovoplánský dub

Zdroj: vlastní zpracování

Výřez z mapy 23 – Objekty v Pístově a u Tabákového mlýna

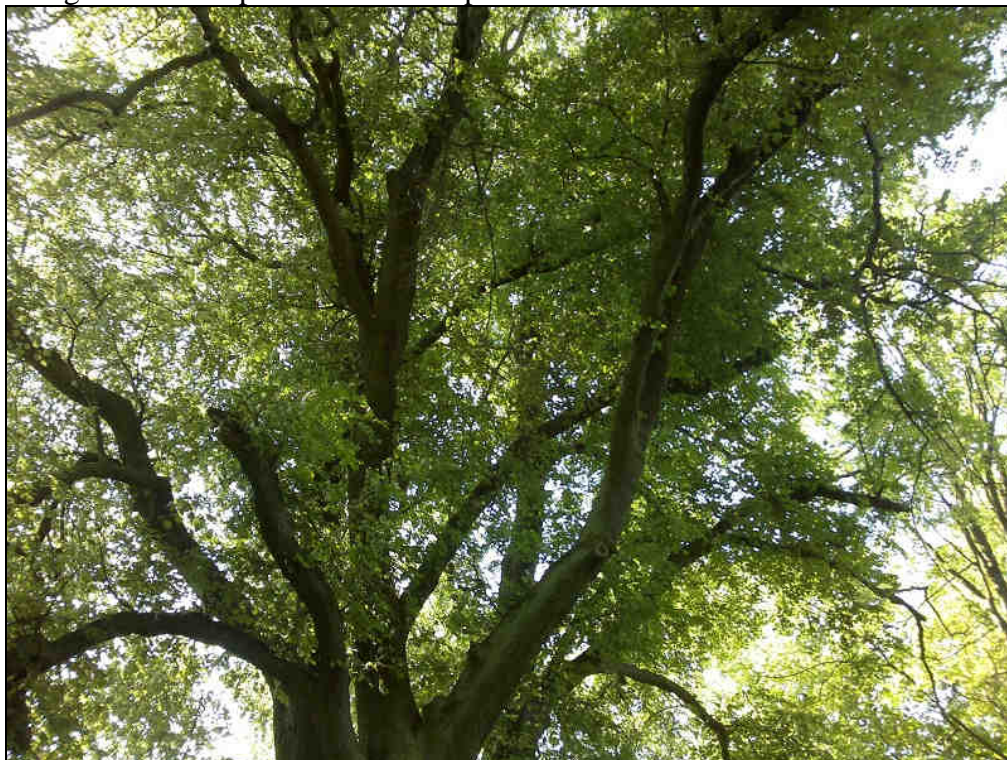

Zdroj: vlastní zpracování

Legenda k přiloženému výřezu z mapy

1. Lípa u Pístovského památníku
2. Lípy u Tabákového mlýna

Fotografie 40 – Lípa u Pístovského památníku

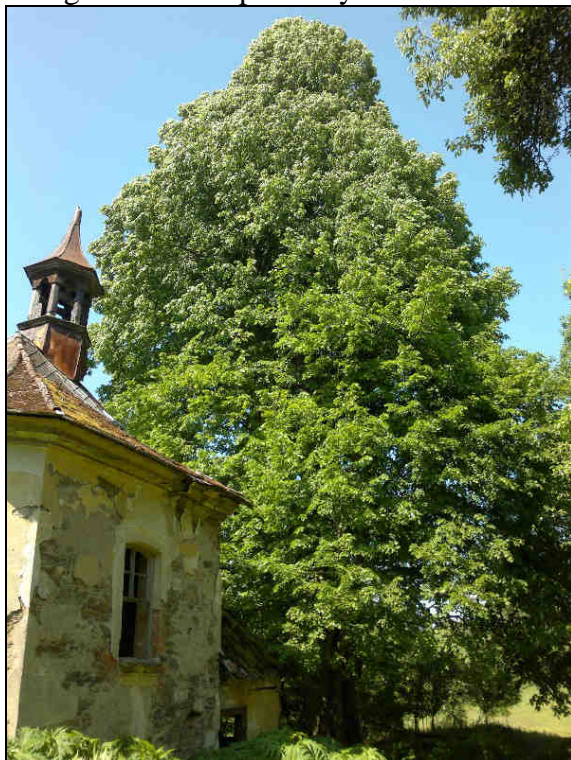
Zdroj: vlastní zpracování

Fotografie 41 – Lípy u Tabákového mlýna

Zdroj: vlastní zpracování

Fotografie 42 – Lípa ve Výškovicích

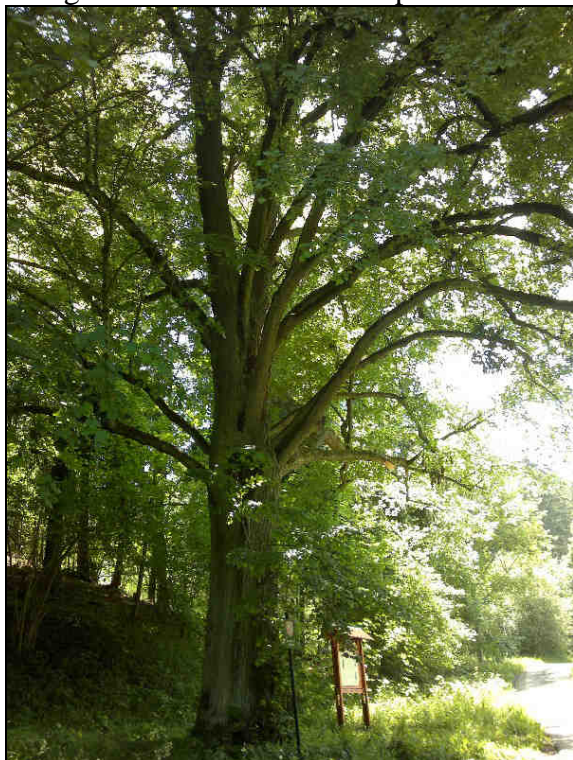
Zdroj: vlastní zpracování

Výřez z mapy 24 – Lípa ve Výškovicích

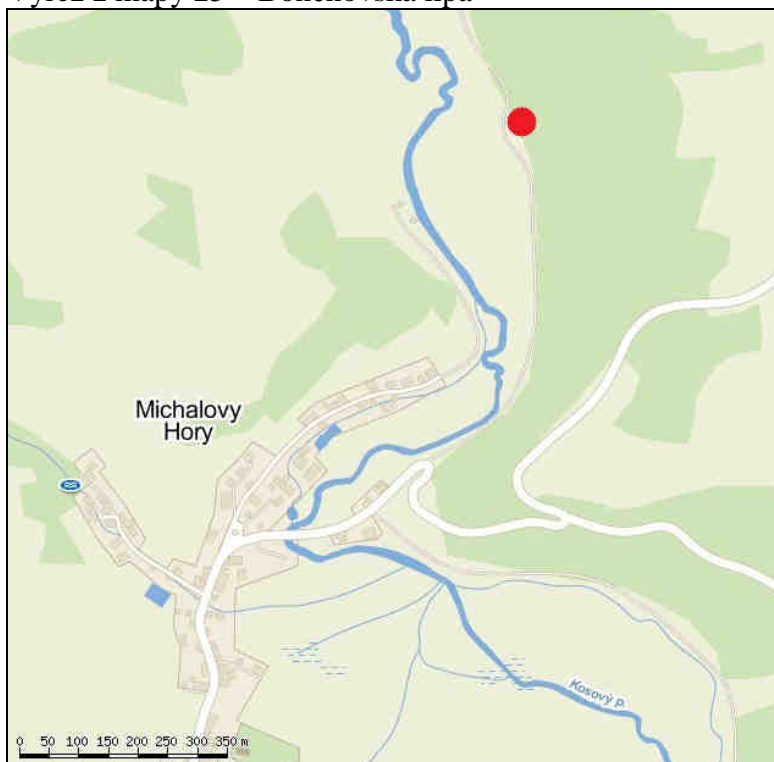
Zdroj: vlastní zpracování

Fotografie 43 – Boněnovská lípa

Zdroj: vlastní zpracování

Výřez z mapy 25 – Boněnovská lípa

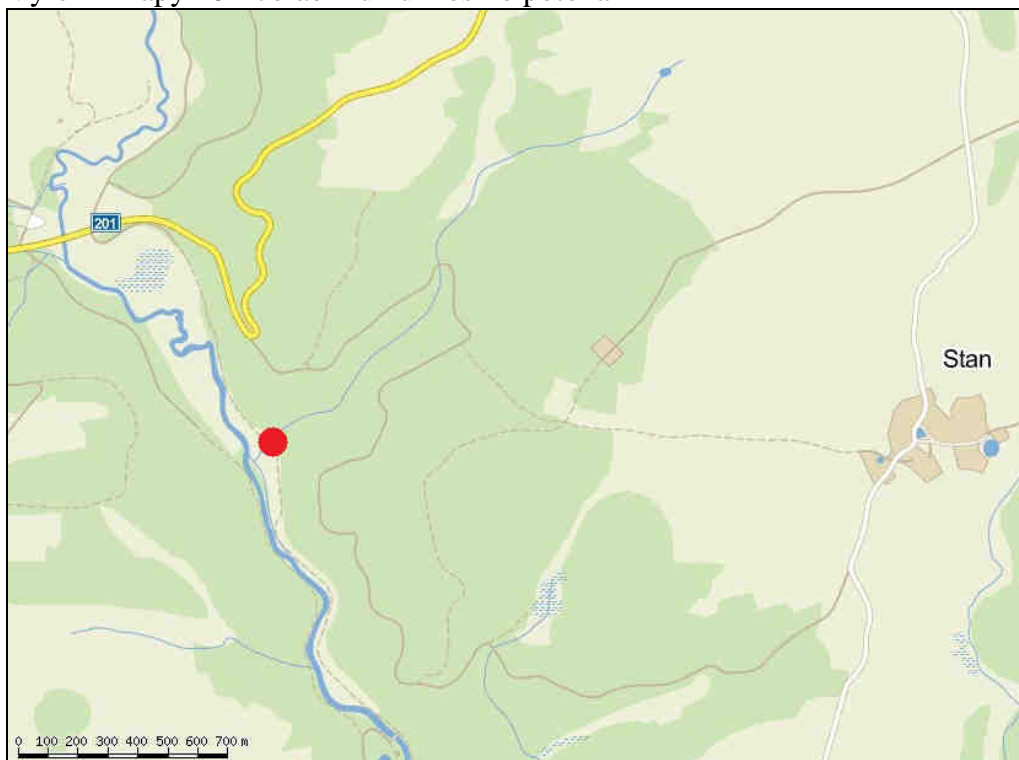
Zdroj: vlastní zpracování

Fotografie 44 – Jeřáb muk u Kosího potoka

Zdroj: vlastní zpracování

Výřez z mapy 26 – Jeřáb muk u Kosího potoka

Zdroj: vlastní zpracování

Fotografie 45 – Ostrovecká lípa

Zdroj: vlastní zpracování

Výřez z mapy 27 – Ostrovecká lípa

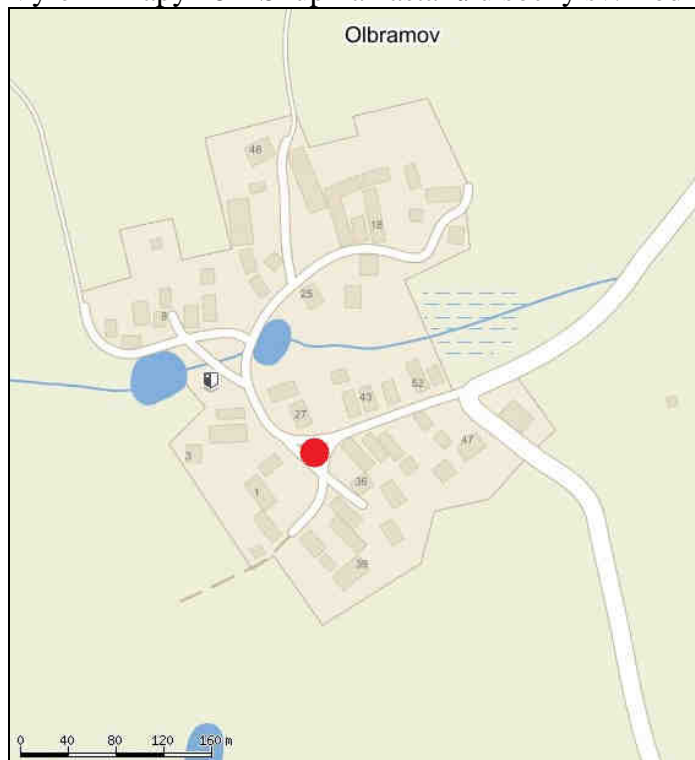
Zdroj: vlastní zpracování

Fotografie 46 – Skupina kaštanů u sochy sv. Rodiny v Olbramově

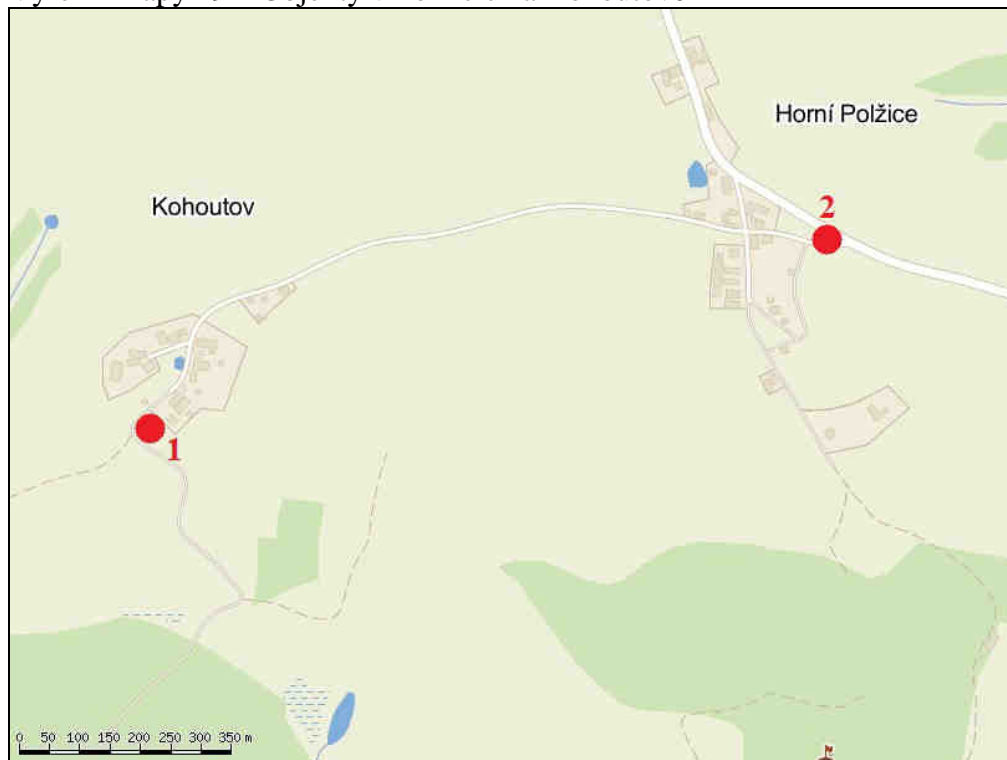
Zdroj: vlastní zpracování

Výřez z mapy 28 – Skupina kaštanů u sochy sv. Rodiny v Olbramově

Zdroj: vlastní zpracování

Výřez z mapy 29 – Objekty v Polžicích a Kohoutově

Zdroj: vlastní zpracování

Legenda k přiloženému výřezu z mapy

1. Buk v Kohoutově
2. Polžický modřín

Fotografie 47 – Polžický modřín

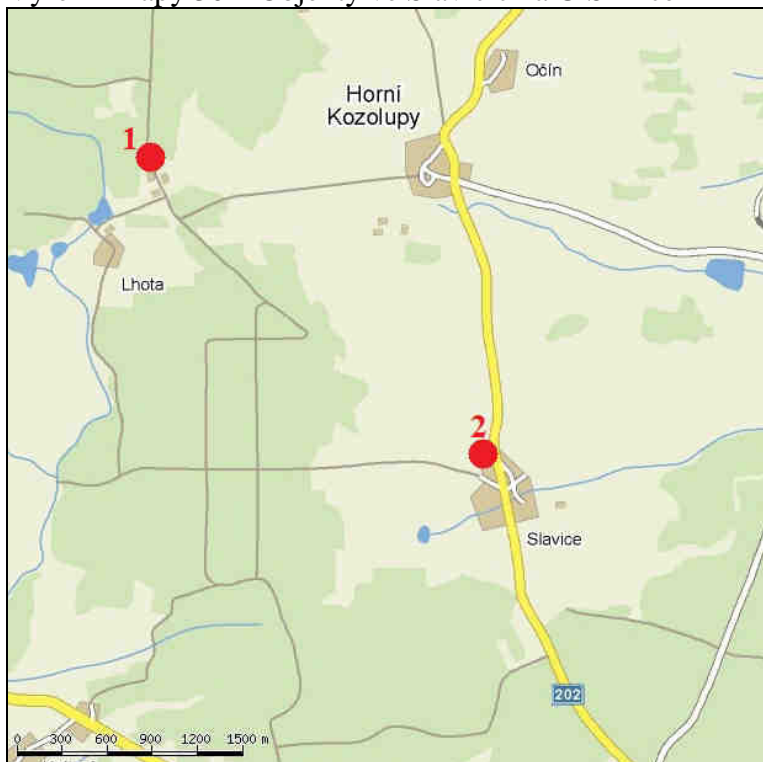
Zdroj: vlastní zpracování

Fotografie 48 – Buk v Kohoutově

Zdroj: vlastní zpracování

Výřez z mapy 30 – Objekty ve Slavicích a U Silnice

Zdroj: vlastní zpracování

Legenda k přiloženému výřezu z mapy

1. Lípy na samotě U Silnice
2. Slavická lípa

Fotografie 49 – Lípy na samotě U Silnice

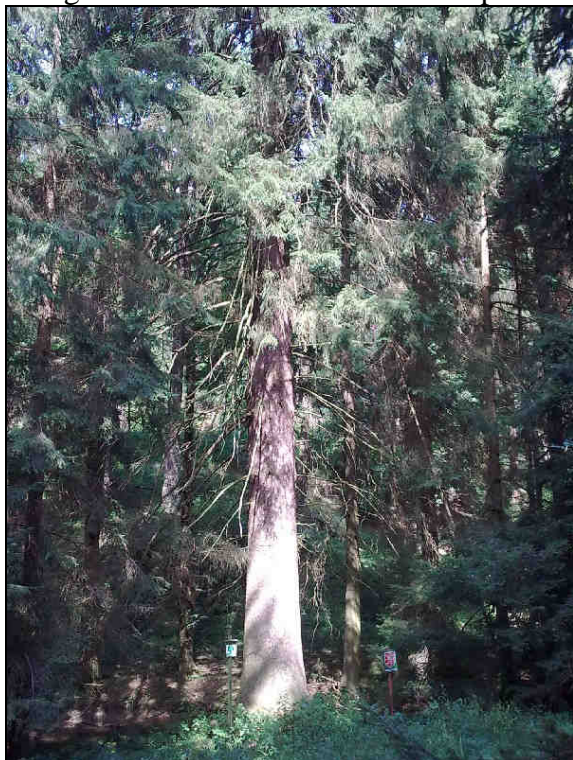
Zdroj: vlastní zpracování

Fotografie 50 – Slavická lípa

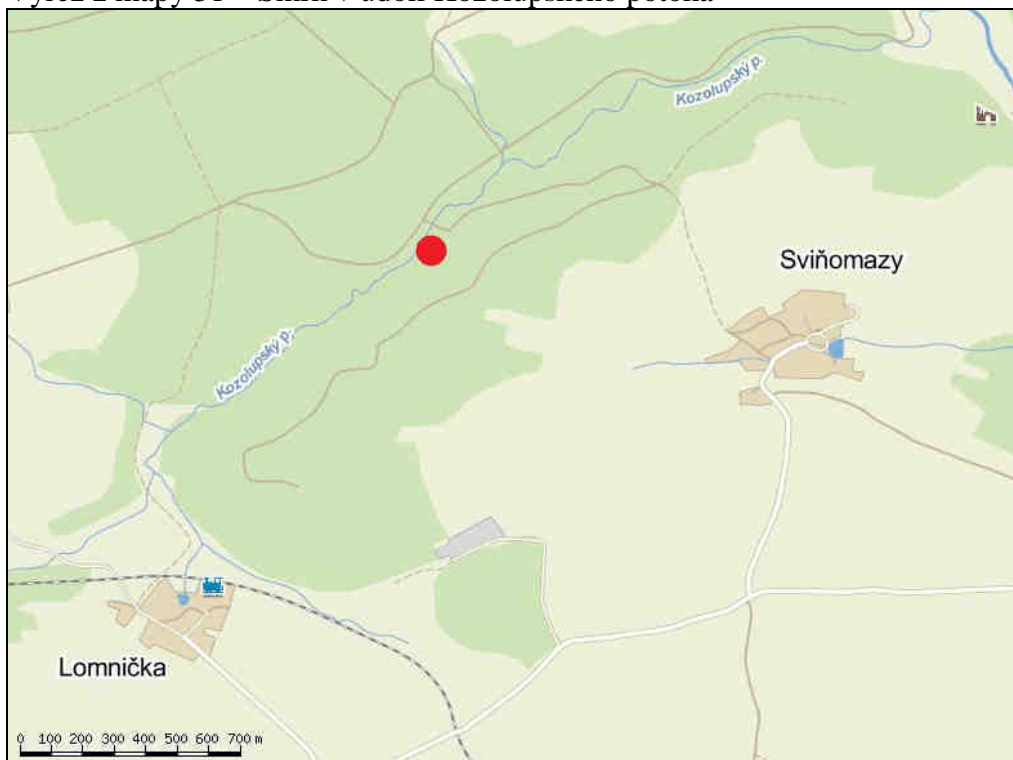
Zdroj: vlastní zpracování

Fotografie 51 – Smrk v údolí Kozolupského potoka

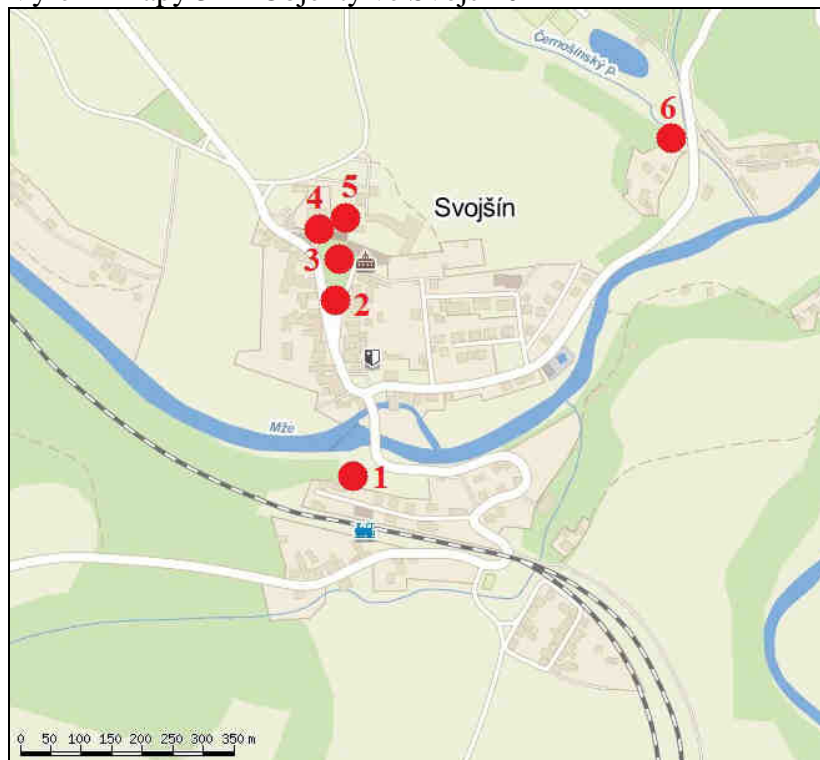
Zdroj: vlastní zpracování

Výřez z mapy 31 – Smrk v údolí Kozolupského potoka

Zdroj: vlastní zpracování

Výřez z mapy 32 – Objekty ve Svojšíně

Zdroj: vlastní zpracování

Legenda k přiloženému výřezu z mapy

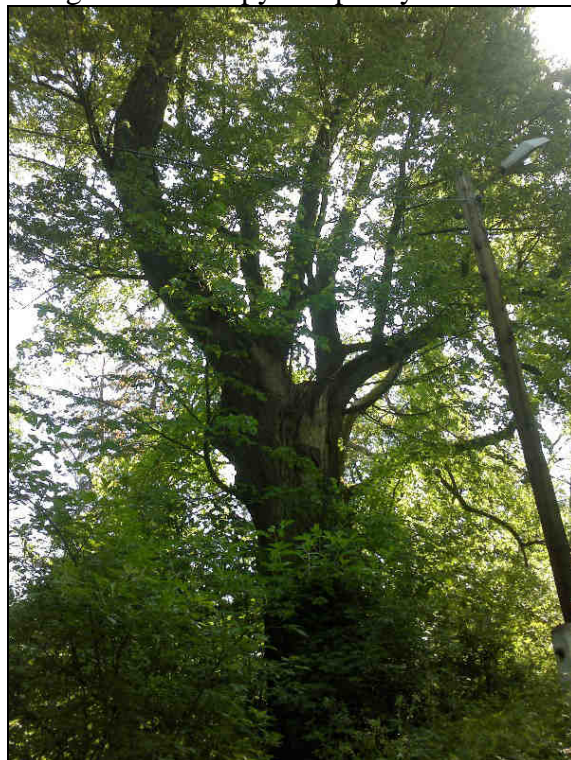
1. Lípy u kapličky sv. Mikuláše
2. Lípy u kašny na návsi
3. Buk v zámecké zahradě
4. Kaštan u kostela
5. Svojšínská lípa
6. Dub červený u Skály

Fotografie 52 – Dub červený u Skály

Zdroj: vlastní zpracování

Fotografie 53 – Lípy u kapličky sv. Mikuláše

Fotografie 54 – Lípy u kašny na návsi

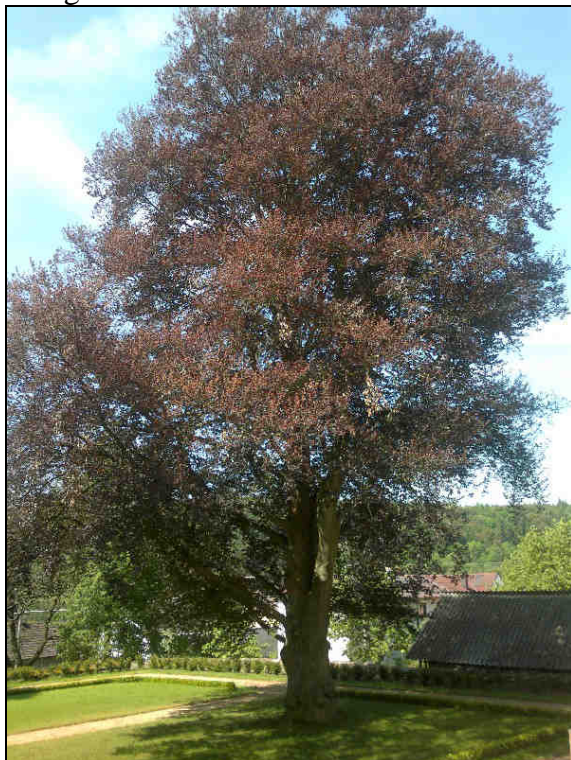

Zdroj: vlastní zpracování

Fotografie 55 – Kaštan u kostela

Fotografie 56 – Buk v zámecké zahradě

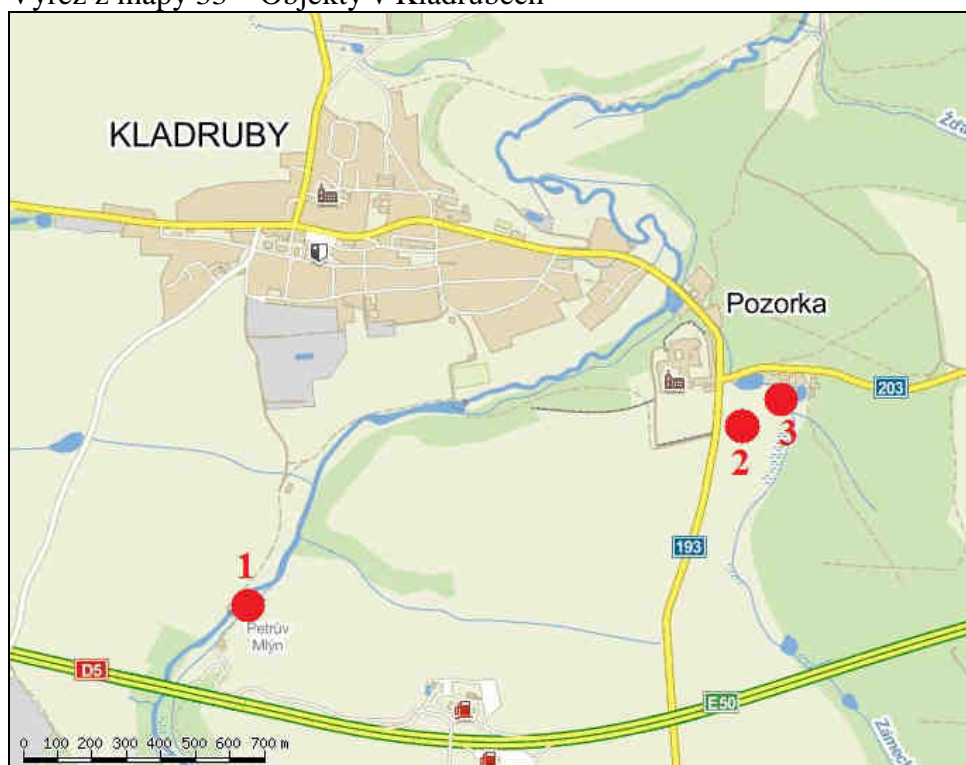

Fotografie 57 – Svojšínská lípa

Zdroj: vlastní zpracování

Výřez z mapy 33 – Objekty v Kladrubech

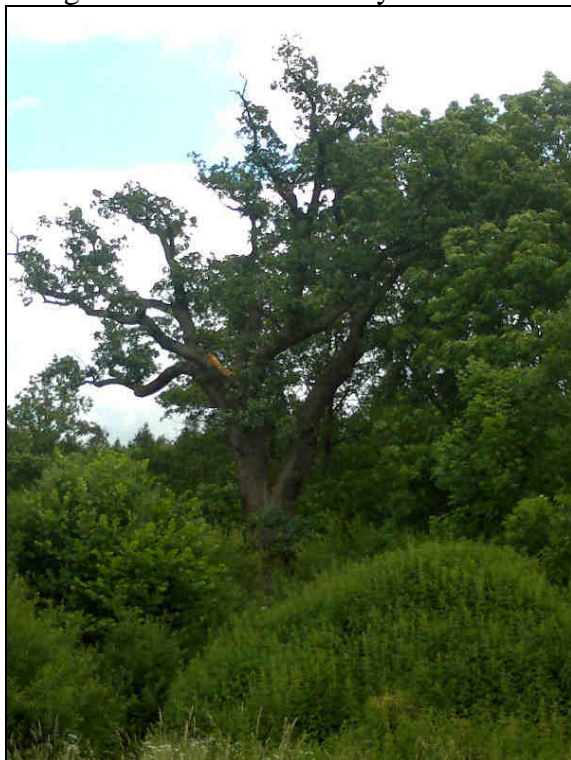

Zdroj: vlastní zpracování

Legenda k přiloženému výřezu z mapy

1. Lípa u Petrova mlýna
2. Duby nad Pozorkou
3. Dub u Kráčky

Fotografie 58 – Dub u Kráčny

Zdroj: vlastní zpracování

Fotografie 59 – Lípa u Petrova mlýna

Fotografie 60 a 61 – Duby nad Pozorkou

Zdroj: vlastní zpracování

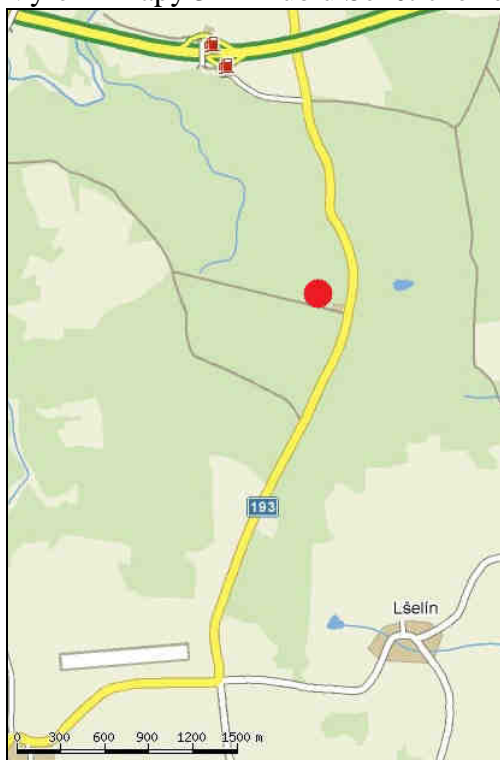

Fotografie 62 – Dub u Senětické hájenky

Zdroj: vlastní zpracování

Výřez z mapy 34 – Dub u Senětické hájenky

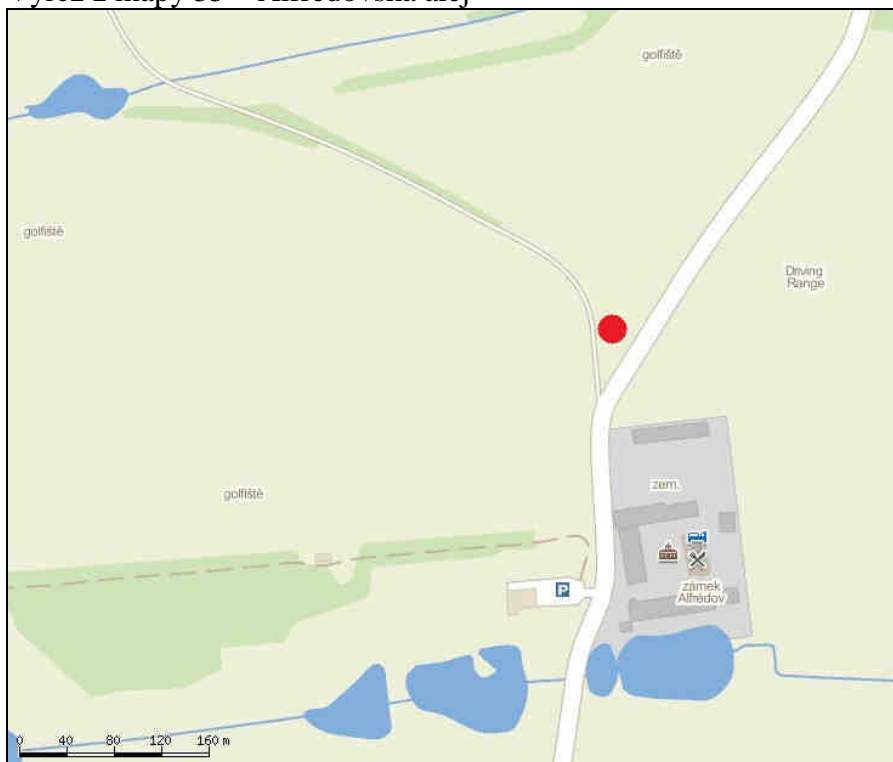
Zdroj: vlastní zpracování

Fotografie 63 – Alfrédovská alej

Zdroj: vlastní zpracování

Výřez z mapy 35 – Alfrédovská alej

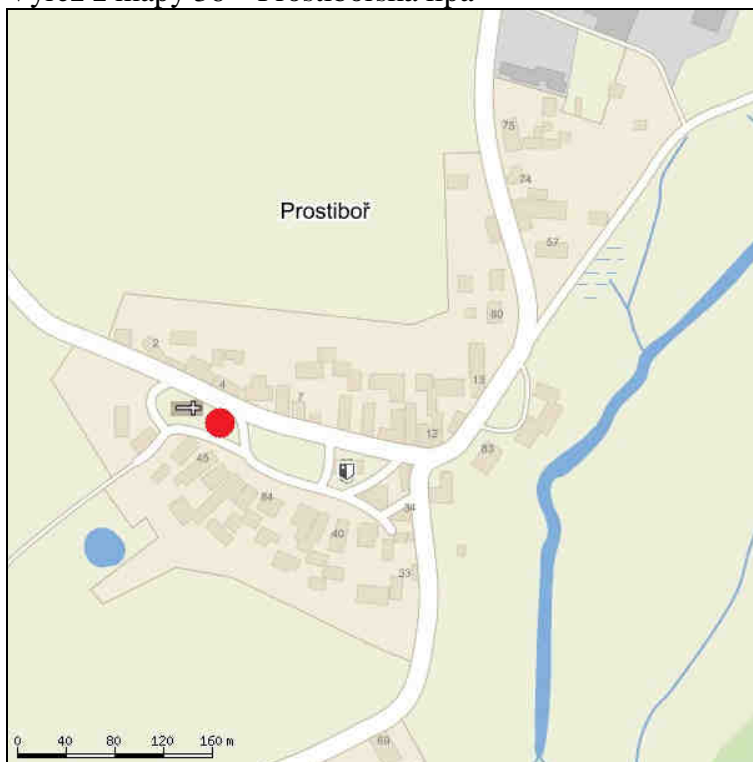
Zdroj: vlastní zpracování

Fotografie 64 – Prostibořská lípa

Zdroj: vlastní zpracování

Výřez z mapy 36 – Prostibořská lípa

Zdroj: vlastní zpracování

Fotografie 65 – Kyjovská lípa

Zdroj: vlastní zpracování

Tabulka 9 – Důvody vyhlášení památných stromů na Tachovsku

Důvod ochrany	DEN	GEN	HST	VZR	VEK	EST	KRD	PAM	TVR	AUT	VKP
Památný objekt											
Broumovský jasan	x	x									
Dubová alej pod Broumovem	x		x								
Broumovské smrky v Hamerském údolí				x							
Broumovský smrk	x				x						
Lípy na Jalovém dvoře			x			x	x				x
Smrk u Žďáru	x			x							
Chodovská lípa u Hamerského potoka							x				
Dub a lípa na Štajnerce						x	x				x
Duby u Oborské hájenky						x	x				x
Lípa v Lesné na návsi						x					
Lípa v Lesné						x					
Lesenská lípa u kostela								x			
Bažantovská lípa							x				
Klen u Mýtského mlýna							x				
Mílovská lípa				x		x					x
Lípa Jindřicha Kolowrata				x		x	x				
Rájovská trojice				x				x			
Jadružský jasan				x							
Jadružský smrk				x	x						
Mucková alej				x			x				
Jírovcová alej u Olešné							x				
Dub zimní				x			x				
Skviřínský dub							x				
Borská alej							x				
Borský kaštan	x			x							
Lípa Na farském					x		x				
Starosedlišťské lípy				x	x		x				
Tisovský javor							x				
Alej u minerálního pramene							x				x
Knížecí alej v Tachově							x				
Lípy u Lomského mlýna							x				
Lomská borovice				x	x						
Alej ke Svaté Anně v Plané							x				
Buk u měšťanského pivovaru v Plané	x			x							
Týnecká lípa				x			x				
Chodovoplánský dub				x			x				
Lípa u Pístovského památníku			x	x	x						
Lípy u Tabákového mlýna			x	x	x			x			
Lípa ve Výškovcích				x	x	x		x			
Boněnovská lípa				x	x						
Jeřáb muk u Kosfho potoka	x			x	x						

Tabulka 9 – pokračování

Důvod ochrany	DEN	GEN	HST	VZR	VEK	EST	KRD	PAM	TVR	AUT	VKP
Památný objekt											
Ostrovecká lípa			x			x			x		
Skupina kaštanů u sochy sv. Rodiny v Olbramově	x		x			x		x			
Polžický modřín							x				
Buk v Kohoutově				x							x
Lípy na samotě U Silnice				x			x				
Slavická lípa				x				x			
Smrk v údolí Kozolupského potoka		x		x		x			x		
Dub červený u Skály	x			x		x	x		x		
Lípy u kapličky sv. Mikuláše			x	x	x	x		x			
Lípy u kašny na návsi			x	x	x	x		x	x		
Kaštan u kostela			x	x		x	x		x		
Buk v zámecké zahradě			x	x		x		x	x		
Svojsínská lípa			x	x	x	x		x	x		
Dub u Kráčny			x	x	x	x			x	x	
Lípa u Petrova mlýna				x	x	x			x		
Duby nad Pozorkou			x	x	x	x	x	x	x		
Dub u Senětické hájenky				x		x			x		
Alfrédovská alej						x	x				
Prostibořská lípa			x	x	x	x		x	x		
Celkem	9	2	14	35	17	23	27	12	12	1	6

Zdroj: vlastní zpracování, zpracováno dle údajů v kartách památných stromů a v revizních formulářích

Legenda k tabulce 9:

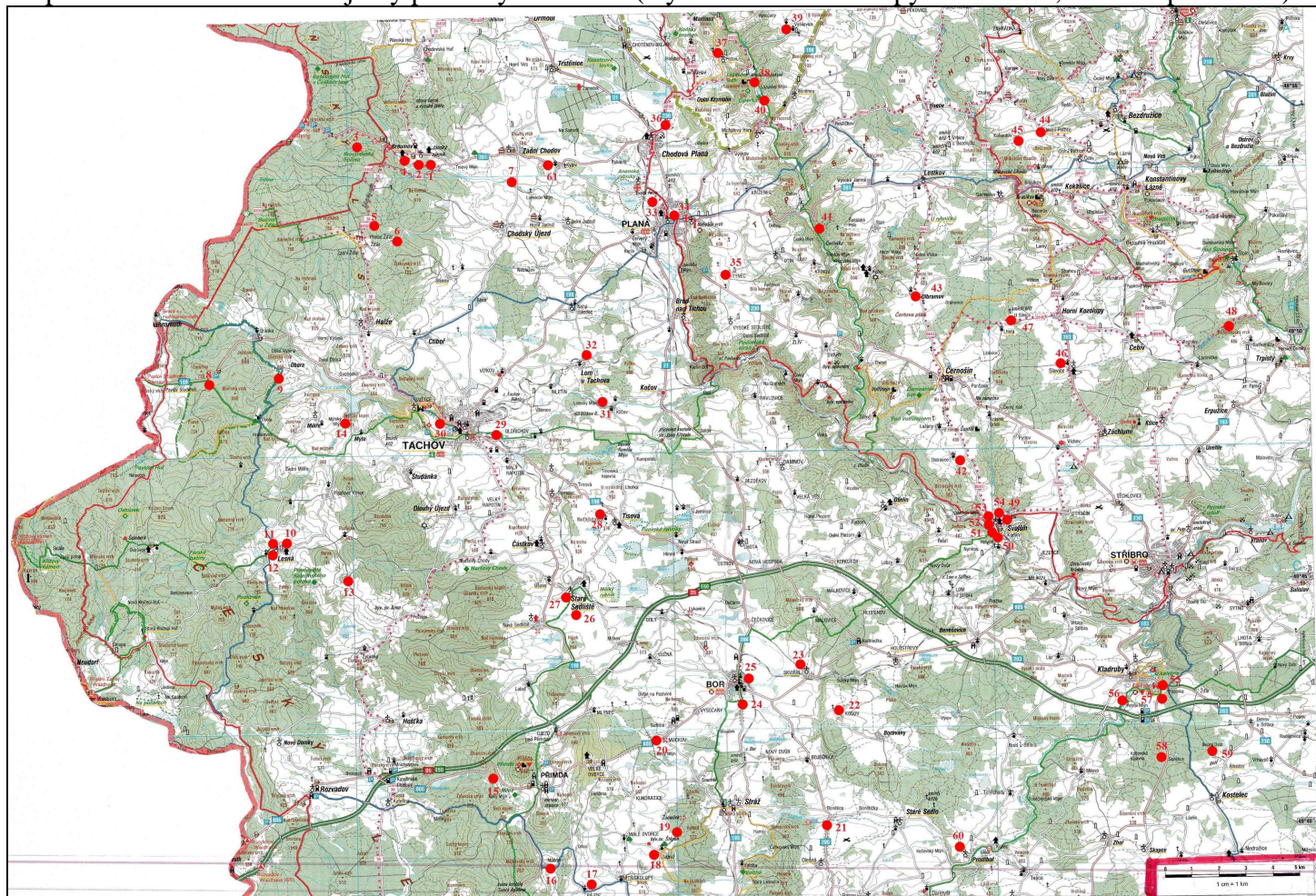
DEN	dendrologicky cenný taxon	GEN	ochrana genofondu	HST	historicky důležitý strom
VZR	významný vzrůstem	VEK	významný stářím	EST	esteticky zajímavý strom
KRD	krajinná dominanta	PAM	součást kulturní památky	TVR	významný habitus
AUT	autochtonní druh	VKP	významný krajinný prvek		

Tabulka 10 – Přehled objektů památných stromů v Plzeňském kraji

Území	Objekty		Absolutní počty stromů v rámci jednotlivých objektů	
	počet	% podíl	počet	% podíl
Tachov	61	17,78	1 487	53,16
Klatovy	157	45,77	467	16,70
Domažlice	47	13,70	338	12,08
Plzeň - sever	14	4,08	143	5,11
Plzeň - jih	31	9,04	31	1,11
Plzeň - město	9	2,62	284	10,15
Rokycany	24	7,00	47	1,68
Plzeňský kraj	343	100,00	2 797	100,00

Zdroj: vlastní zpracování, zpracováno dle údajů Registru objektů ÚSOP, pro okres Tachov využity údaje zjištěné v rámci výzkumu této práce

Mapa 2 – Okres Tachov – objekty památných stromů (Výřez z turistické mapy 1: 100 000, vlastní zpracování)

Legenda k mapě 2 – Seznam objektů památných stromů

1.	Broumovský jasan	32.	Lomská borovice
2.	Dubová alej pod Broumovem	33.	Alej ke Svaté Anně v Plané
3.	Broumovské smrky v Hamerském údolí	34.	Buk u měšťanského pivovaru v Plané
4.	Broumovský smrk	35.	Týnecká lípa
5.	Lípy na Jalovém dvoře	36.	Chodovoplánský dub
6.	Smrk u Žďáru	37.	Lípa u Pístovského památníku
7.	Chodovská lípa u Hamerského potoka	38.	Lípy u Tabákového mlýna
		39.	Lípa ve Výškovicích
8.	Dub a lípa na Štajnerce	40.	Boněnovská lípa
9.	Duby u Oborské hájenky	41.	Jeřáb muk u Kosího potoka
10.	Lípa v Lesné na návsi	42.	Ostrovecká lípa
11.	Lípa v Lesné	43.	Skupina kaštanů u sochy sv. Rodiny v Olbramově
12.	Lesenská lípa u kostela		
13.	Bažantovská lípa	44.	Polžický modřín
14.	Klen u Mýtského mlýna	45.	Buk v Kohoutově
15.	Mílovská lípa	46.	Slavická lípa
16.	Lípa Jindřicha Kolowrata	47.	Lípy na samotě U Silnice
17.	Rájovská trojice	48.	Smrk v údolí Kozolupského potoka
18.	Jadružský jasan	49.	Dub červený u Skály
19.	Jadružský smrk	50.	Lípy u kapličky sv. Mikuláše
20.	Mucková alej	51.	Lípy u kašny na návsi
21.	Jírovcová alej u Olešné	52.	Kaštan u kostela
22.	Dub zimní	53.	Buk v zámecké zahradě
23.	Skviřínský dub	54.	Svojšínská lípa
24.	Borská alej	55.	Dub u Kráchny
25.	Borský kaštan	56.	Lípa u Petrova mlýna
26.	Lípa Na farském	57.	Duby nad Pozorkou
27.	Starosedlišťské lípy	58.	Dub u Senětické hájenky
28.	Tisovský javor	59.	Alfrédovská alej
29.	Alej u minerálního pramene	60.	Prostibořská lípa
30.	Knížecí alej v Tachově	61.	Kyjovská lípa
31.	Lípy u Lomského mlýna		

Seznam příloh

Příloha č.	Obsah přílohy	Strana
1	Formulář žádosti o vyhlášení památného stromu – vzor	95
2	Výřez z mapy 1 – Objekty v Broumově	96
3	Fotografie 1 – Broumovský jasan Fotografie 2 – Dubová alej pod Broumovem	97
4	Fotografie 3 – Broumovské smrky v Hamerském údolí Fotografie 4 – Broumovský smrk	98
5	Výřez z mapy 2 – Objekty v blízkosti obce Žďár	99
6	Fotografie 5 – Lípy na Jalovém dvoře Fotografie 6 – Smrk u Žďáru	100
7	Fotografie 7 a výřez z mapy 3 – Chodovská lípa u Hamerského potoka	101
8	Výřez z mapy 4 – Objekty v katastru obce Obora	102
9	Fotografie 8 a 9 – Dub a lípa na Štajnerce Fotografie 10 – Duby u Oborské hájenky	103
10	Výřez z mapy 5 – Objekty v Lesné	104
11	Fotografie 11 – Lípa v Lesné na návsi Fotografie 12 – Lípa v Lesné Fotografie 13 – Lesenská lípa u kostela	105
12	Fotografie 14 a výřez z mapy 6 – Bažantovská lípa	106
13	Fotografie 15 a výřez z mapy 7 – Klen u Mýtského mlýna	107
14	Fotografie 16 a výřez z mapy 8 – Mílovská lípa	108
15	Výřez z mapy 9 – Objekty v Málkově a Rájově	109
16	Fotografie 17 – Lípa Jindřicha Kolowrata Fotografie 18 – Rájovská trojice	110
17	Výřez z mapy 10 – Objekty v Jadruži	111
18	Fotografie 19 – Jadružský jasan Fotografie 20 – Jadružský smrk	112
19	Fotografie 21 a výřez z mapy 11 – Muckovská alej	113
20	Fotografie 22 a výřez z mapy 12 – Jírovcová alej u Olešné	114
21	Fotografie 23 a výřez z mapy 13 – Dub zimní	115
22	Fotografie 24 a výřez z mapy 14 – Skviřínský dub	116
23	Výřez z mapy 15 – Objekty v Boru	117
24	Fotografie 25 – Borská alej Fotografie 26 – Borský kaštan	118
25	Výřez z mapy 16 – Objekty ve Starém Sedlišti	119
26	Fotografie 27 – Lípa Na farském Fotografie 28 a 29 – Starosedlišťské lípy (na hřbitově a u kostela)	120
27	Fotografie 30 a výřez z mapy 17 – Tisovský javor	121
28	Výřez z mapy 18 – Objekty v Tachově	122
29	Fotografie 31 – Alej u minerálního pramene Fotografie 32 – Knížecí alej v Tachově	123
30	Tabulka 7 a 8 – Knížecí alej v Tachově	124
31	Výřez z mapy 19 – Objekty v Lomu	125
32	Fotografie 33 a 34 – Lípy u Lomského mlýna Fotografie 35 – Lomská borovice	126
33	Výřez z mapy 20 – Objekty v Plané	127
34	Fotografie 36 – Alej ke Svaté Anně v Plané Fotografie 37 – Buk u měšťanského pivovaru v Plané	128
35	Fotografie 38 a výřez z mapy 21 – Týnecká lípa	129
36	Fotografie 39 a výřez z mapy 22 – Chodovoplánský dub	130
37	Výřez z mapy 23 – Objekty v Pístově a u Tabákového mlýna	131
38	Fotografie 40 – Lípa u Pístovského památníku Fotografie 41 – Lípy u Tabákového mlýna	132
39	Fotografie 42 a výřez z mapy 24 – Lípa ve Výškovicích	133

Příloha č.	Obsah přílohy	Strana
40	Fotografie 43 a výřez z mapy 25 – Boněnovská lípa	134
41	Fotografie 44 a výřez z mapy 26 – Jeřáb muk u Kosího potoka	135
42	Fotografie 45 a výřez z mapy 27 – Ostrovecká lípa	136
43	Fotografie 46 a výřez z mapy 28 – Skupina kaštanů u sochy sv. Rodiny v Olbramově	137
44	Výřez z mapy 29 – Objekty v Polžicích a Kohoutově	138
45	Fotografie 47 – Polžický modřín Fotografie 48 – Buk v Kohoutově	139
46	Výřez z mapy 30 – Objekty ve Slavicích a U Silnice	140
47	Fotografie 49 – Lípy na samotě U Silnice Fotografie 50 – Slavická lípa	141
48	Fotografie 51 a výřez z mapy 31 – Smrk v údolí Kozolupského potoka	142
49	Výřez z mapy 32 – Objekty ve Svojšíně	143
50	Fotografie 52 – Dub červený u Skály Fotografie 53 – Lípy u kapličky sv. Mikuláše Fotografie 54 – Lípy u kašny na návsi Fotografie 55 – Kaštan u kostela	144
51	Fotografie 56 – Buk v zámecké zahradě Fotografie 57 – Svojšínská lípa	145
52	Výřez z mapy 33 – Objekty v Kladrubech	146
53	Fotografie 58 – Dub u Kráchny Fotografie 59 – Lípa u Petrova mlýna Fotografie 60 a 61 – Duby nad Pozorkou	147
54	Fotografie 62 a výřez z mapy 34 – Dub u Senětické hájenky	148
55	Fotografie 63 a výřez z mapy 35 – Alfrédovská alej	149
56	Fotografie 64 a výřez z mapy 36 – Prostibořská lípa	150
57	Fotografie 65 – Kyjovská lípa	151
58	Tabulka 9 – Důvody vyhlášení památných stromů na Tachovsku	152
59	Tabulka 10 – Přehled objektů památných stromů v Plzeňském kraji	154
60	Mapa 2 – Okres Tachov – objekty památných stromů	155